

Bygland kommune

Med hjarta i Bygland

Handlings- og økonomiplan

2024-2027

Vedteke dokument 14.12.23

FORORD

Kommunedirektøren legg med dette fram framlegget til budsjett for 2024 og økonomiplan for 2024–2027. Framlegget byggjer på kommunestyret sitt økonomi-planvedtak for 2023–2026, politiske vedtak, saman med justeringar tufta på oppdatert informasjon i statsbudsjettet og andre endringar i den økonomiske situasjonen for kommunen.

Det er framleis spesielle tider på mange måtar. Krigen i Europa skapar usikkerheit som også pregar ein kommune i Setesdal. Inflasjon, uvisse omkring flykntingtilstrømming og energiprisar er nokre eksempel. Den ustabile situasjonen har gjort det utfordrande å budsjettere i år også. Vi har framleis høge konsesjonskraftkraftinntekter, sjølv om dei blir noko redusert i forhold til i fjor, men sjølv om me samla sett får gode kraftinntekter i 2024 også må ein som nemnt tidlegare rekne med uvisse og store svingingar i desse inntektene i åra som kjem. Dette er svingingar som Bygland historisk sett ikkje har hatt berekraft til å takle økonomisk. I KS sitt kommunebarometer for 2023 ligg Bygland på 328. plass av landets 356 kommunar på parameteren “Kostnadsnivå”. Det er nå mens inntektene er gode vi må jobbe med å få ned kostnadsnivået for å sikre at vi slepp tunge kuttprosessar når inntektene gjeng ned.

Nærast uavhengig av inntekter må kommunen framleis jobbe aktivt for å møte den negative utviklinga me har vært ein del av dei siste 20 åra. Folketalsutviklinga har rett nok stabilisert seg på grunn av flykntingane frå Ukraina, men vi har fortsett ein sterk nedgang i talet på unge, og ein sterkare auke i talet på eldre en gjennomsnittet på Agder. Samstundes som vi har den svakaste utvikling i privat sysselsetting i landet dei siste 20 åra. Bygland kommune nå er gitt ein unik moglegheit til å snu denne utviklinga gjennom det nasjonale omstillingsprogrammet. Frå i dag og til utgangen av 2024 er det satt av omkring 4,5 millionar i statlege og fylkeskommunale midlar til dette arbeidet. Kommunens eigenandel er på 500.000 for 2024. Like viktig som økonomien er tilgangen til kompetanse, struktur og erfaringar frå Innovasjon Norge som koordinerer heile programmet for Kommunal og distriktsdepartementet. Programmet er planlagt å strekke seg over dei neste seks åra, så nå er det opp til oss om vi klarar å utnytte dette til å skape ny kraft i Bygland.

Vi har også vedvarande store levekårsutfordringar i Bygland. Det finst ikkje kjappe løysingar på dette og det vil ta fleire år med heilskapleg arbeid og god samhandling mellom politikarar og administrasjon i kommunen for å betre situasjonen

Kommuneplanens samfunnsdel har dissa tre gjennomgåande perspektiva:

- *Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplassar*
- *Folkehelse, levekår, likestilling, inkludering og mangfald*
- *Klima og miljø*

Det er i desse perspektiva vi må jobbe langsiktig og målretta for å snu utviklinga. Omstillingsprogrammet vil bety mykje i forhold til det første gjennomgåande perspektivet. I forhold til det andre kulepunktet ønsker kommunedirektøren å etablere ei egen satsing på levekår. Det er satt av midlar i budsjettet for 2024 til ei stilling som levekårskoordinator. Målsetninga er at vi saman med fylkeskommunen og andre gode samarbeidspartnarar i løpet av nokon år har etablert eit robust program med intern og ekstern kompetanse som sikrar at vi kan jobbe målretta med å skape eit godt samfunn for alle i Bygland. I samarbeidsavtalen mellom Bygland kommune og Agder fylkeskommune ligg det eit eige punkt på dette: *“Kommunen og fylkeskommunen skal samarbeide om eit heilskapleg levekårsloft for Byglandsfjord”*. Dette vil være eit naturleg startpunkt for satsinga, og det er og satt av tre millionar i økonomiplanen for 2025 som er tenkt å underbygge eit slikt områdeløft for Byglandsfjord.

Sjølv om vi må jobbe med å bli meir kostnadseffektive leverer Bygland kommune gode tenester. Innanfor Pleie og omsorg, til dømes, kom kommunen på 29 plass av 356 kommunar i landet i KS sitt kommunebarometer. Samtidig må vi framover tilpassa oss dei demografiske endringane viss vi skal fortsette å levere på same gode nivå. Det krev at me tenkjer nytt og jobbar vidare med samhandling ikkje bare internt, men også med nabokommunane og innbyggjarane. Utfordringane med å få tak i menneske med rett kompetanse innanfor fleire av fagområda til kommunen blir større år for år. Spesielt sektorene helse, pleie og omsorg og oppvekst er under stort press. Skal me vera attraktive framover må me sikre gode fagmiljø for våre tilsette. Det klarer me ikkje åleine. I dag opplever vi at vi på fleire område ikkje har fagmiljø, men fagpersonar. Dette er svært sårbart og Bygland kommune må derfor fortsett være ein pådrivar for eit meir heilskapleg samarbeid i regionen. Når det gjeld helse og omsorg er det naturleg å sjå på moglegheitene for auka samarbeid om personell innanfor felles bo- og arbeidsmarknad.

Arbeidet med å knyta handlingsdelen tettare på økonomiplanen vart vidareført også i 2024. Kommunedirektøren innstiller i eigen sak til novembermøtet på at Bygland kommune reviderer samfunnsdelen av kommuneplanen. Hensikten med dette er å kople politikken tydelegare på det viktigaste styringsdokumentet vårt. Tanken er at ein gjennom fleire Workshops med kommunestyret vinteren 2024 skal komme frem til eit felles utfordringsbilde og eventuelle revideringar av samfunnsdelen som i sin tur vil danne eit godt grunnlag for ein tydeleg raud tråd ned i handlingsdelen.

Kommunen har i 2023 gjennomført Great Place to Work. Dette er ei medarbeidar-undersøking. Eit av funna der var at kommunens ansatte målte høgt over snittet på samfunnsengasjement og trua på at jobben betyr mykje for folk rundt ein. Det er eit godt utgangspunkt for å ta Bygland kommune vidare.

John Sigridnes
Kommunedirektør

INNHALD

1. UTVIKLING, UTFORDRINGAR OG STATUS	6
1.1. HOVUDLINER I BUDSJETTET	6
1.2. REGIONPLAN AGDER 2030	10
1.3. KOMMUNEPLANEN SIN SAMFUNNSDEL 2020-2032	10
1.4. FOLKEHELSEARBEID I BYGLAND KOMMUNE	10
1.5. VERDIAR I BYGLAND KOMMUNE	11
1.6. FOLKETALSUTVIKLING OG DEMOGRAFI	11
2. FINANSIELLE MÅLTAL	14
2.1. STATUS ØKONOMI: KOSTRA-TAL FRÅ 2022	14
2.2. UTVIKLING ØKONOMI: PROGNOSE FOR 2024-2027	17
3. DRIFTSBUDSJETTET	18
3.1. OVERORDNA RAMMEVILKÅR	18
3.2. KOMMUNEN SINE DRIFTSINNTEKTER	18
3.3. KOMMUNEN SINE DRIFTSUTGIFTER	24
3.4. BUDSJETTRAMMER FOR EININGANE	29
4. INVESTERINGSBUDSJETTET	31
4.1. HOVUDOVERSIKT INVESTERINGAR 2024	31
4.2. INVESTERINGAR I ANLEGGSMIDLAR 2024	32
4.3. FINANSIERING AV INVESTERINGAR 2024	33
4.4. UTLÅN (STARTLÅN) 2024	33
4.5. HOVUDOVERSIKT INVESTERINGAR 2024-2027	34
4.6. INVESTERINGAR I ANLEGGSMIDLAR I ØKONOMIPLANPERIODEN	35
4.7. FINANSIERING AV INVESTERINGSBUDSJETTET 2024-2027	35
5. KOMMUNEPLANEN SIN HANDLINGSDEL MED PRIORITERINGAR PER SEKTOR	37
5.1. SAMANHENG MELLOM HANDLINGSDELEN MED ØKONOMIPLAN OG SAMFUNNSDELEN	37
5.2. ORGANISERING AV KOMMUNEN	38
5.3. EKSTERNE SAMARBEID	38
5.4. STAB, SAMFUNNSUTVIKLING OG KULTUR	40
5.5. OPPVEKSTSEKTOREN	46
5.6. HELSE OG OMSORG	49
5.7. DRIFT OG FORVALTNING INKL. VARF	54
5.8. KOMMUNEPLANEN SIN HANDLINGSDEL (TABELL)	60
1. ATTRAKTIVE OG LIVSKRAFTIGE SENTRA OG BYGDELAG	61
2. VERDISKAPING OG BEREKRAFT	62
3. UTDANNING OG KOMPETANSE	63
4. KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV	64
5. TRANSPORT, KOMMUNIKASJON OG SAMFUNNSTRYGGELEIK	66

VEDLEGG: BUDSJETTSKJEMA	68
A BEVILLINGSOVERSIKT DRIFT, BUDSJETT (ÅRSBUDSJETT).....	68
B BEVILLINGSOVERSIKT DRIFT, TIL FORDELING (ÅRSBUDSJETT)	69
C ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART – DRIFT (ÅRSBUDSJETT)	70
D BEVILLINGSOVERSIKT INVESTERING, BUDSJETT (ÅRSBUDSJETT).....	71
E BEVILLINGSOVERSIKT INVESTERING, TIL FORDELING (ÅRSBUDSJETT)	72
F BEVILLINGSOVERSIKT DRIFT, ØKONOMIPLAN (BUDSJETT)	73
G BEVILLINGSOVERSIKT DRIFT, ØKONOMIPLAN TIL FORDELING	74
H ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT ETTER ART, ØKONOMIPLAN	76
I BEVILLINGSOVERSIKT INVESTERING, ØKONOMIPLAN (BUDSJETT)	77
J BEVILLINGSOVERSIKT INVESTERING, ØKONOMIPLAN TIL FORDELING	78

1. UTVIKLING, UTFORDRINGAR OG STATUS

1.1. Hovudliner i budsjettet

Eit driftsbudsjett prega av høge inntekter og for høgt kostnadsnivå

Driftsbudsjettet er lagt fram som eit 0-budsjett kor utgifter og inntekter balanserer. Det er ikkje budsjettert med bruk av ordinært disposisjonsfond i 2024, eller resten av økonomiplanperioden, men ein gjer merksam på den store usikkerheita i tala, spesielt frå 2025 til 2027.

Høge inntekter frå utbytte frå Å Energi, samt konsesjonskraft, om enn ein del lågare enn i 2023, gjer at kommunen har eit visst handlingsrom i driftsbudsjettet i 2024. Det ligg difor inne ekstraordinære kostnader i driftsbudsjettet. Dette gjeld i ein del grad vedlikehald av bygg, då gjerne i samsvar med tilbakemeldingar frå tilsette (via vernerundar), eller bygg som ein treng eit målingsstrøk (for eksempel måling av bygga på stasjonsområdet, som er eit prosjekt som held fram frå 2023). Det ligg og inne midlar til planar, som for eksempel reguleringsplanen på Byglandsfjord og ein vedlikehaldsplan for kommunale vegar. Av prosjekttretta arbeid i budsjettet, kan ein nemne mellom anna utstilling i samarbeid med Kulturhistorisk museum, og kommunen sin eigenandel til det statlege omstillingsprogrammet kommunen er ein del av.

Trass i at ein del kostnader i 2024 er ekstraordinære, og blir trekt ut frå budsjetta frå 2025 og utover, er ein likevel bekymra for det høge kostnadsnivået kommunen har. På Kommunebarometeret for 2022 kom kommunen på ein 328. plass på kostnadsnivå blant 356 kommunar. For eksempel Valle kommune, som har mykje høgare inntekter, kom på ein 324. plass. Bygland hadde relativt høge inntekter i 2022 og klarte eit lite overskot likevel, men dette kostnadsnivået vil ikkje vere berekraftig i dei åra inntektene er låge, og spesielt kraftinntektene kan svinge brått. Det bør difor vere eit fokus allereie no å sjå på tiltak som kan redusere kostnadane i kommunen til eit meir berekraftig nivå. Innan helse- og omsorgssektoren er det sett av midlar i 2024 til ein full gjennomgang av sektoren, som også skal munne ut i forslag til løysingar som kan vere kostnadssparande.

Investering i ny ungdomsklubb, bibliotek og auka levekårssatsing

I tillegg kan det nemnast at det kommunale eigedomsselskapet Byglandstunet AS har budsjettert med å leggje til rette for ungdomsklubb der biblioteket er no, og bibliotek i næringslokala kor det var gullutstilling i haust. Dette prosjektet starta med prosjektering i 2023 og held fram i 2024. Budsjettet til Byglandstunet AS blir lagt fram som referatsak i siste kommunestyremøte før nyttår.

Av andre nye tiltak i driftsbudsjettet, så kan det nemnast at behovet for ei tverrfagleg levekårssatsing gjer at det i løpet av 2024 vil bli tilsett ein leveårskoordinator som mellom anna skal jobbe med kultur, og det å få til ei meir heilskapleg satsing på dette området. Kommunen opplever mellom anna utanforskap som ei stor utfordring som må takast på alvor. Prosjektet med å integrere kommunen i IKT Agder held fram, som planlagt, i 2024. Nytt økonomisystem vert teke i bruk frå 1.1.24, og andre system, samt heimeside, vert og fornya. Dette er ein stor jobb og kostnad, men nødvendig, sidan kommunane i IKT Agder-samarbeidet skal ha same system. Dette vil rasjonalisere den digitale kvardagen for tilsette i kommunen, og det gjer det og lettare å samarbeide på tvers av kommunane når alle 15 kommunane i samarbeidet (samt fylkeskommunen) følger same standard.

Auke i kommunale avgifter tilsvarande lønnsvekst

I 2023 ligg det an til færre påkoplingar enn budsjettert. Dette, kombinert med høg lønnsvekst og høg kalkylerente innanfor sjølvkostområdet (vatn, avløp, renovasjon, feiing og slam), samt forventning om fleire investeringar innan desse områda i åra som kjem, gjer at kostnadane aukar. For 2024 blir det gjort følgjande endringar på kommunale avgifter:

• Årsavgift for vatn (fast og kubikkavg.)	vert auka med 3,5 %
• Årsavgift for kloakk (fast og kubikkavg.)	vert auka med 4,7 %
• Tilkoplingsavgift for vatn	vert ikkje endra
• Tilkoplingsavgift for kloakk	vert ikkje endra
• Slamtømmeavgift	vert ikkje endra
• Renovasjonsavgift hus	vert auka med 5,5 %
• Renovasjonsavgift hytte	vert auka med 5,5 %
• Feieavgift	vert auka med 17,6 %

Dette svarar til ei samla auke på 4,9 % for ein bustad på 150 kvadratmeter utan vassmålar, som igjen svarar til ei auke på 87 kr per månad. Til samanlikning så er estimert lønsvekst for 2024 også 4,9 %, så auka vil ikkje nødvendigvis betyr lågare kjøpekraft i hushaldningane i kommunen. Ein vil likevel gjere merksam på at det mest sannsynleg vil komme ei større auke i gebyra i 2025, utan at ein kan talfeste dette no. Innanfor slam- og renovasjonsområda er det krav om at inntekter frå kommunale avgifter skal dekke inn kostnadane 100 %. I tillegg så har kommunen gjort lokalt vedtak om det same for feiegebyret. Alle desse tenestene kjøper kommunen eksternt. Andre kommunale prisar og gebyr vert endra i samsvar med forslag til prisliste, som vert lagt fram som ei eiga sak.

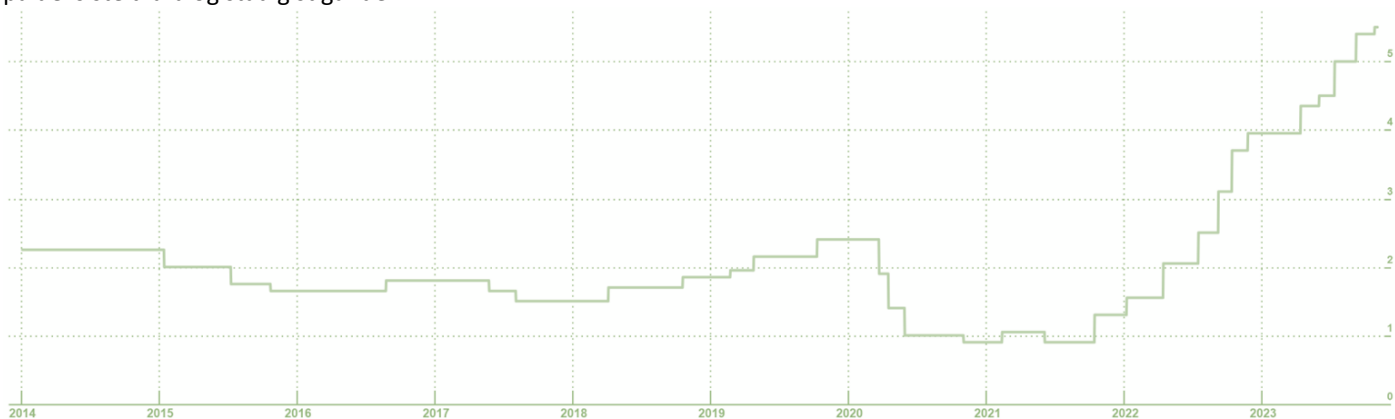
Ein vil og gjere merksam på at kommunen subsidierer innbyggjarane med om lag 2,6 mill. på avlaupsområdet. Alternativet hadde vore å ha full inndecking for kostnadane på dette området, men då vurderer ein at gebyra ville blitt uforholdsmessig høge for innbyggjarane. Viss kommunen, hypotetisk sett, vedtok at gebyra skulle dekke kostnadene på avløpsområdet 100 %, måtte avløpsgebyret blitt auka med 63 %. Dette er sjølvstakt ikkje aktuelt, men det setter i perspektiv kor mykje kommunen subsidierer dette området i dag.

Høg gjeld, stigande rente, høg lønsvekst og høge pensjonskostnadar

Ved slutten av 2022 var den langsiktige gjelda på eit høgare nivå enn for gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 14, som består av kommunar på 600-2000 innbyggjarar, med samanliknbare økonomiske rammevilkår som Bygland. I tillegg så ligg nøkkeltalet for langsiktig gjeld litt over måltalet kommunestyret vedtok i 2019, som seier at langsiktig gjeld skal være maksimalt 75 % av brutto driftsinntekter. Grunna ein del ekstraordinære kostnadar i 2024, er det ikkje budsjettert med midlar i driftsrekneskapen til å betale ned gjeld, snarare vil det vere snakk om ei mindre auke både i 2024 og 2025, men til gjengjeld ligg det an til at kommunen får redusert langsiktig gjeld med fleire millionar i 2023. Det er og lagt opp til ein moderat reduksjon i langsiktig gjeld frå 2026 til 2027. Dette er dog veldig usikre tal sidan rammevilkåra for desse åra er endå meir usikre enn for 2024.

I tillegg så ser ein at pensjonskostnadane er underbudsjettert i 2023, og ein har difor auka dei samla pensjonskostnadane frå 2023 til 2024 med om lag 2,7 mill. Dette er i nokon grad kompensert for i rammetilskotet.

Ei stadig stigande rente er eit bekymringsmoment for kommunen i 2024. Som ein ser av grafen under, så er renta på sitt høgaste på dei siste ti åra og stadig stigande.

Kommunen har brukt prognosane til Kommunalbanken for å budsjettere rentene i 2024, og det er budsjettert med 7 mill. i rentekostnadar i 2024. Til samanlikning så var dette talet 1,5 mill. i 2021. I 2023 har ein måtte justere opp rentebudsjettet i både 1. og 2. tertialrapport, frå eit budsjett på 5,3 mill. til eit budsjett på 6,2 mill. Prognosane per no seier at renta skal flate ut i første halvår 2024, og minke frå 2. halvår 2024 og ut i 2025. Rentekostnadane er difor lågare per år i år 2025 til 2027 i økonomiplanen.

Høg lønsvekst gjer at kommunen, for andre år på rad, må sette av ein stor pott til lønnsoppgjering. Lønsvekst på 4,9 prosent svarar til ein lønspott på godt og vel 3,3 millionar i kommunen sitt budsjett for 2024. Straum og andre energiutgifter er budsjettert med totalt 5,5 mill. Dette er lågare enn i 2022 og 2023, men vesentleg høgare enn i 2021 (4,3 mill.) og 2020 (2,8 mill.). Her må ein likevel vere klar over at kommunen sin økonomiske situasjon er betre når straumprisane er høge, fordi då er normalt kraftinntektene høge også.

Investeringar i Byglandsheimen, og innan samfunnsutvikling, kultur, energiøkonomisering og velferdsteknologi

Kommunen held fram utviklinga av Presteneset ved å prioritere opparbeiding av infrastruktur innan veg, vatn og avlaup. Vegen frå rundkøyringa blir asfaltert, og infrastruktur for vatn og avløp blir prosjektert. I tillegg vert det føreslege å gjere fleire investeringar innan kultur, friluftsliv og idrett, kor turveg på Byglandsfjord og framleis opprusting av stasjonsområdet, med Priveten i spissen, er blant dei høgast prioriterte prosjekta. Av andre større prosjekt, kan ein nemne 2,5 mill. til avløpsledning frå Raubekk til Hamren sør for Bygland. Dette er for å legge til rette for fjordnære tomter, som er etterspurt.

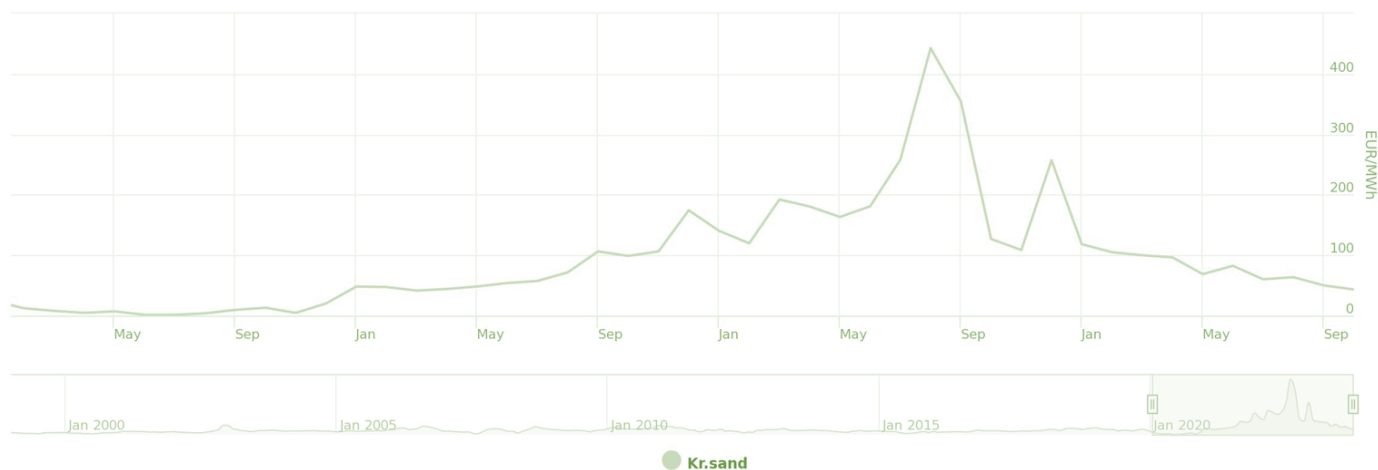
Eit nytt prosjekt i 2024 er prosjektering av ei oppgradering av Byglandsheimen. I prosjekteringa vil det vere fokus på kva for deler av Byglandsheimen som ikkje held tilfredsstillande standard i dag, og så er planen å ruste opp bygningsmassen steg for steg dei neste åra, frå 2025 og utover. Det er og lagt inn ein sum i investeringsbudsjettet til teknologiske nyvinningar innan velferdsteknologi, kor det mellom anna kan bli aktuelt å investere i høgteknologiske senger som skal minske belastninga får både brukarar og tilsette. Prosjektet som handlar om fornying av sjuke-signalsystemet på Byglandsheimen held og fram i 2024, då ein ikkje blir ferdige i 2023.

I 2024 vert det foreslått investeringar innanfor fleire ulike sektorar, i tillegg til investeringane innanfor samfunnsutvikling, kultur og pleie og omsorg. Då mellom anna vatn, avlaup, helse og omsorg, digitalisering, næring og klima/miljø. Sistnemnte dreier seg om energiøkonomisering, som er eit særst relevant tema i samband med auka behovet for fornybar energi me vil oppleve i Noreg og Europa i framtida. Slike investeringar vil føre til både miljømessig og økonomisk gevinst i framtida, ved at energiforbruket og energikostnadane vert reduserte. Innan helse- og omsorgssektoren er det planlagt å gjere ei prosjektering med mål om å oppgradere dei delane av Byglandsheimen som ikkje held tilfredsstillande standard i dag. Det bygningsmessige arbeidet startar i 2025, og det er førebels ein plan om å oppgradere steg for steg, og difor er det budsjettert med kostnadar til dette i både 2025, 2026 og 2027. Merk uansett at kostnadsestimata i desse åra er veldig usikre.

Det er lagt opp til investeringar på totalt kr 9,55 mill. i 2024, som inneberer ei moderat auke i gjeld, men til gjengjeld vil nokre av investeringane føre til kostnadsreduksjon i driftsrekneskapen. Likevel vil ein gjere merksam på at kommunen ikkje bør leggje investeringsnivået i 2024 høgare enn det som er føreslege, og det er difor føreslege å gjere ein del investeringar i 2025 og utover også, då det ikkje er økonomi og tilstrekkeleg med bemanningsressursar til å gjennomføre alle prosjekt første året i fireårsperioden.

Usikre kraftinntekter, statleg trekk og auka grunnrenteskatt

I statsbudsjettet for 2023 opplevde kommunen for første gang å bli trekt i statlege rammeoverføringar grunna høge konsesjonskraftinntekter. Først var trekket på om lag 20 mill., men det blei seinare justert ned til rundt 7 mill. Eit slikt trekk ligg ikkje inne i statsbudsjettet for 2024, men det såkalla konsesjonskraft-trekket frå 2023 viser likevel at sjølv kommunen sine egne kraftinntekter kan bli offer for statlege omdisponeringar. Konsesjonskraftinntektene er elles sterkt korrelerte med straumprisane, og grafen under viser kvifor ein med må leggje inn ein stor grad av usikkerheit knytte til framtidige konsesjonskraftinntektsprognoser:

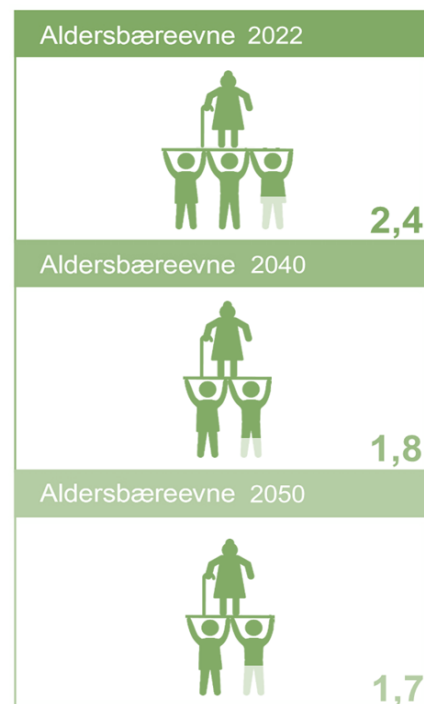
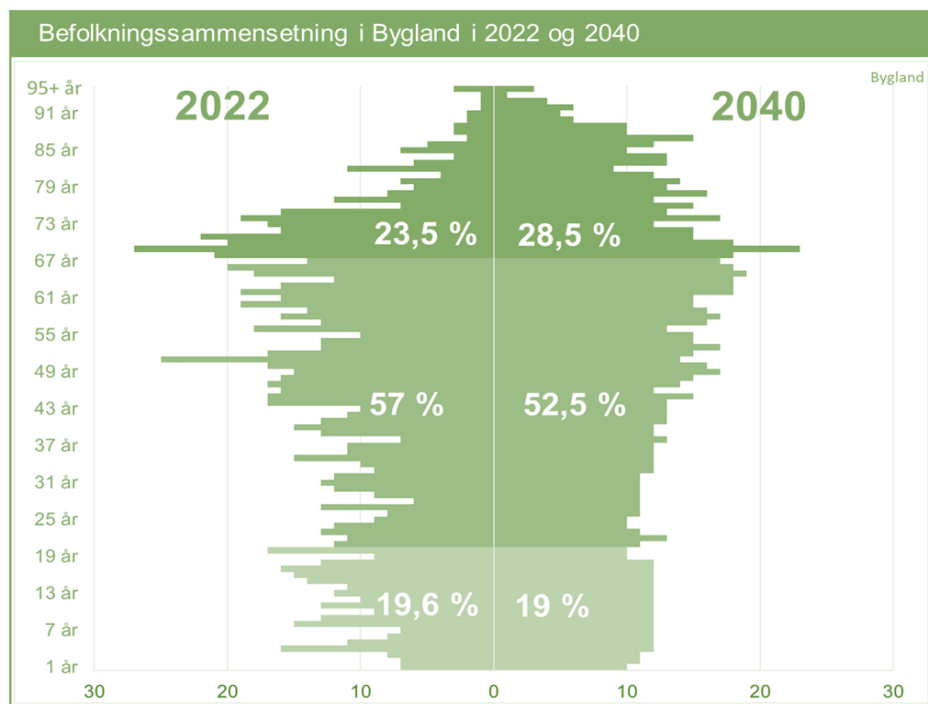
Sidan slutten av 2020 og fram til no har straumprisane variert mellom 0 i november 2020 til om lag 550 øre per MWh i august 2022. I 2023 har prisane stabilisert seg noko, men for ein kommune som er veldig avhengig av kraftinntekter, skapar dette ein økonomisk uforutsigbarhet som gjer det krevjande å budsjettere langt fram i tid. Inntekter frå konsesjonskraft var 37 mill. i revidert budsjett for 2023, og blir «berre» 20 mill. i 2024. Til samanlikning var desse inntektene 5,5 mill. i 2021 og då hadde kommunen eit alvorleg behov for å redusere kostnadane. Då opplevde ein at inntektene auka i løpet av året, grunna auke i straumprisane, og kommunen fekk, med nød og neppe, eit positivt netto driftsresultat likevel, men dette viser kor sårbar kommunen er for svingingar i kraftrelaterte inntekter. Konsesjonskraftinntektene ligg elles normalt i intervallet 4 til 8 mill., så inntektene i 2024 er uansett å rekne som høge, sjølv om dei er vesentleg reduserte samanlikna med 2023.

Eigedomsskatteanslaget for 2024 er på kr 11.000.000, som er om lag same nivået som i 2023, og vesentleg høgare enn nivået i 2022. Merk likevel at det samla anslaget for eigedomsskatteinntektene er sær s usikkert fordi eigedomsskattegrunnlaga for vasskraft ikkje er klare før etter budsjettet er lagt fram til handsaming. Ein må difor kome tilbake til kva faktisk prognose for 2024 skal vere. Eigedomsskattegrunnlaga vert berekna på bakgrunn av eit rullerande 5-årleg gjennomsnitt av nåverdien av kraftverka si nettoinntekt. For 2023 var åra 2017-2021 grunnlag for berekningane, medan i 2024 er det åra 2018-2022 som er grunnlaget. Sidan straumprisane og forventa nettoinntekt per kraftverk er venta å vere vesentleg høgare i 2022 enn i 2017 (som forsvinn ut av berekninga) er det grunnen for å tru at inntektene kan frå eigedomsskatt på vasskraftverk kan bli høgare i 2024 enn i 2023, men ein vil vente med å justere budsjettet til dei faktiske tala ligg føre.

Mot slutten av 2022 vedtok regjeringa at grunnrenteskatten skulle aukast frå 37 til 45 prosent, med tilbakeverkande kraft for heile 2022. Dette kan få negative konsekvensar for kommunen sine eigedomsskatteinntekter frå og med 2024, sidan det nye skatteregimet gjer at nettoinntekta per kraftverk blir, potensielt, lågare i 2022. Det er riktig nok ikkje mogleg å talfeste kva for konsekvensar dette vil ha i skrivande stund, og dette høyrer og med til årsaka til at ein vil vente med å justere inntektene frå eigedomsskatt på kraftverk.

Demografi- og levekårsutfordringar

Budsjettet for 2024 er i stor grad prega av dei demografiske utfordringane som rår i kommunen, kor det vert fleire og fleire eldre og stadig færre yngre. Den budsjettmessige konsekvensen av dette er at eininga Pleie og omsorg sitt budsjett er auka med om lag 9 prosent sjølv om den kommunale kostnadsindeksen (deflatoren) berre er 4,3 % for 2024. Det er dessutan vanskeleg å få rekruttert tilsette innanfor denne sektoren. Ei viktig prioritering for kommunen er å gjere denne eininga robust og rusta for framtida, for prognosane seier at det berre vil bli fleire og fleire eldre og pleietrengande i framtida, som ein og kan sjå av figuren under.

Denne framskrivinga er gjort av SSB og viser at aldersbæreevna vil minke frå 2,4 i 2022 til 1,8 i 2040. Aldringa er også betydeleg sterkare i Bygland enn det som er gjennomsnittet for Agder. Det er også statistikkar som viser at gjennomsnittsalderen i Bygland i 2022 var nest høgast i Agder (45,8 år), så vidt slått av Risør (45,9 år).

Tal frå [tabell 11820](#) hos SSB viser at kommunen hadde både færrest fødde per 1000 innbyggjarar og flest døde per 1000 innbyggjarar i Agder i både 2021 og 2022. Den same tabellen viser og at kommunen har den tredje høgaste andelen uføre i Agder i aldersgruppa 18-66 år per 31.12.22. Andelen er 20,3 %. Dette talet har vore aukande dei siste fem åra, og i 2018 var tilsvarande tal 16,6 %.

I andre enden av aldersskalaen har kommunen ein oppvekstsektor som har utfordringar med at det etter kvart kan bli for få barn til at det er forsvarleg å drive vidare med den oppvekststrukturen kommunen har i dag. Byglandsfjord skule har riktig nok historisk høgt elevtal i skuleåret 2023/2024, men det prognosane seier er at elevtalet vil minke i åra som kjem. Viss ikkje ein klarar å snu denne utviklinga vil kommunen på sikt ikkje ha anna val enn å gjere strukturelle endringar innanfor denne sektoren. Å snu denne trenden er eit ansvar som heile kommunen må ta, ikkje berre oppvekstsektoren. For å klare det må ein arbeide heilskapleg og langsiktig med stadutvikling og nærmiljø, attraktivitet, kultur og miljø.

Flyktningssituasjonen

Det er dei siste åra lagt eit særst godt grunnlag i forhold til mottak av flyktingar. Den samhandlinga og det engasjementet både kommunalt tilsette og innbyggjarar i Bygland har vist blir lagt merke til i Agder. Skal ein framleis lykkast i integreringa er det nå avgjerande at dei som har kome finn seg arbeid. Dette vil krevje ein ekstra innsats i 2024. Både frå kommunen, NAV og næringsliv lokalt og regionalt. Vurderingar på nye anmodningar må ein sjå i lys av dette.

1.2. Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 er det viktigaste overordna styringsdokumentet for utviklinga av Agder. Regionplanen sitt hovudmål er å utvikle Agder til ein miljømessig, sosialt og økonomisk berekraftig region – eit attraktivt lågutsleppssamfunn med gode levekår. Dette inneber å

- bruke heile Agder, og sørge for at utviklinga kjem alle delar av Agder til gode
- samarbeide om å nå FN sine berekraftsmål på regionalt og lokalt nivå
- jobbe kunnskapsbasert og målretta for å forbetre levekåra gjennom ein langsiktig og heilskapleg levekårsatsing
- redusere klimagassutslepp på Agder med minst 45% innan 2030
- utnytte moglegheitene som digitalisering gir.

1.3. Kommuneplanen sin samfunnsdel 2020-2032

Kommuneplanen sin samfunnsdel vart vedteke i mai 2020. Samfunnsdelen inneheld langsiktige og overordna mål for kommunesamfunnet i det heile og kommunen som organisasjon. Planen er eit politisk og administrativt styringsverktøy. Satsingsområda peiker på dei områda som skal ha ekstra merksemd og ressursar i planperioden, og planen er førande for alle tenesteområda i kommunen.

Samfunnsdelen inneheld fem hovudsatsingsområde:

- Attraktive og livskraftige sentra og bygdelag
- Verdiskaping og berekraft
- Utdanning og kompetanse
- Kultur, idrett og friluftsliv
- Transport, kommunikasjon og samfunnstryggleik

Gjennomgåande perspektiv som blir tematisert under alle hovudsatsingsområda:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplassar
- Folkehelse, levekår, likestilling, inkludering og mangfald
- Klima og miljø

1.4. Folkehelsearbeid i Bygland kommune

Folkehelse skal vere eit berande prinsipp i all kommunal planlegging og all verksemd. Kommunen har laga ei folkehelseoversikt for 2020 som syner helsetilstanden i befolkninga, og dei positive og negative faktorane som verkar inn på denne. Folkehelseoversikta viser ei rekkje område der Bygland kjem godt ut på folkehelsestatistikken og andre område der kommunen skil seg negativt ut.

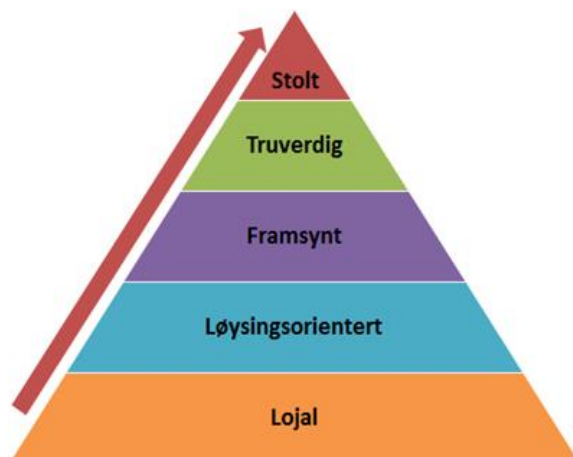
Med utgangspunkt i folkehelseoversikta er det nokre område kor kommunen synest å ha ekstra utfordringar:

- Barn og unge sine oppvekstvilkår som trivsel, meistring og relasjonar

- Aukande del som mottek alderspensjon, uføretrygd eller arbeidsavklaringspengar
- Ei aldrande befolkning
- Aukande del med grunnskule som høgaste utdanning.

1.5. Verdier i Bygland kommune

Bygland kommune som organisasjon har følgjande verdier:

1.6. Folketalsutvikling og demografi

Historikk

Samla folketal i kommunen har utvikla seg slik dei siste åra:

Dato	01.01.01	01.07.16	01.07.17	01.07.18	01.07.19	01.07.20	01.07.21	01.07.22	01.07.23
Folketal	1 341	1 211	1 205	1 204	1 190	1 145	1 137	1 128	1 162

Nedanfor følgjer ei oversikt som viser samansetning i folketalet:

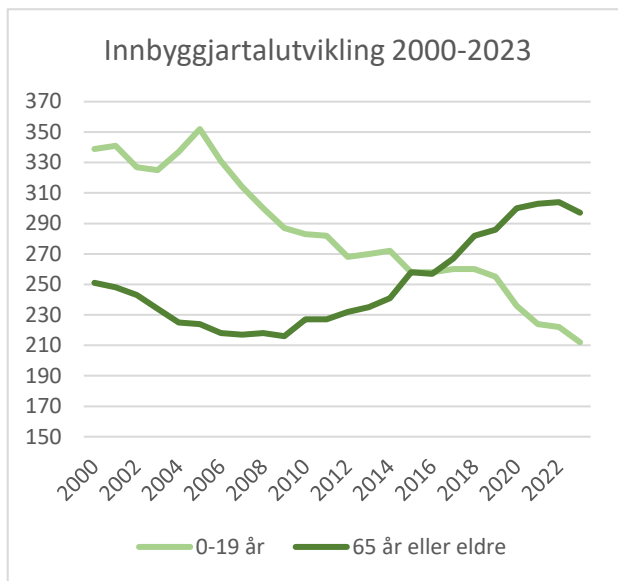
	01.01.01	01.07.16	01.07.17	01.07.18	01.07.19	01.07.20	01.07.21	01.07.22	01.07.23
0-5 år	90	58	65	65	65	55	55	52	44
6-15 år	181	135	122	131	125	122	113	104	123
16-66 år	844	795	789	773	750	705	706	705	723
67-79 år	134	157	166	175	188	201	206	209	219
80-89 år	81	51	51	49	50	48	47	49	44
Over 90 år	11	15	12	11	12	14	10	9	9
SUM	1 341	1 211	1 205	1 204	1 190	1 145	1 137	1 128	1 162

Med verknad frå budsjettåret 2009 vert rammetilskotet fastsett etter folketalet pr. 01.07 året før. Tala i tabellen ovanfor er henta frå KS sin prognosemodell for frie inntekter (skatt og rammetilskot), kor innbyggjartalfordelinga er ein del av grunddataa.

Kommunen sitt innbyggjartal har auka med 34 frå 01.07.22 til 01.07.23. I same periode har kommunen teke i mot 37 flyktningar, som alle blei folkeregistrerte i kommunen før 01.07.23. Om ikkje det var for flyktningane ville innbyggjartalet i kommunen blitt redusert med 3.

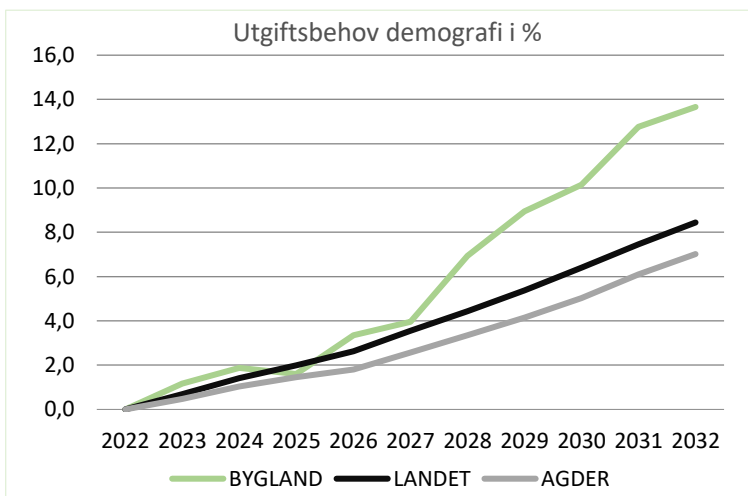
I grafen til høgre viser ein og utviklinga i innbyggjartal for aldersgruppene 0-19 år og 0-65 år. Grafen viser berre tal per 01.01.23, så her er mange av flyktningane ikkje med i statistikken. Tendensen er uansett ganske entydig: Med unntak av ein liten dupp det siste året, har innbyggjartalet for aldersgruppa 65 år og eldre gått opp, medan talet for aldersgruppa 0-19 år har gått ned. Ei slik utvikling gjer at kommunen må prioritere eldreomsorg i større grad enn tidlegare i budsjetta i framtida, og det kan også føre med seg strukturelle endringar i kommunen som organisasjon.

Ei utfordring som ikkje kjem fram i desse statistikkane er at kommunen i tillegg er forplikta til å levere helsetenester og andre kommunale tenester til mellom 80-90 elevar på KVS Bygland som ikkje inngår i folketalet i kommunen. Kraftig auke i elevtalet på KVS har gjort at kommunen har måtte auke talet på årsverk på helsestasjonen. Denne ekstrakostnaden får ikkje kommunen nokon kompensasjon for.

Demografi

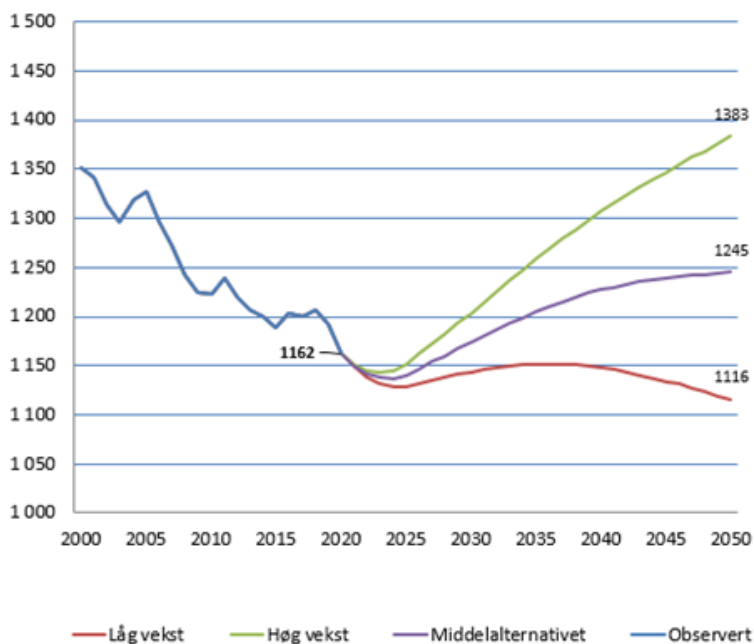
Grafen til høgre viser KS sin estimerte prosentvise auke i utgiftsbehov på grunn av demografiendringar. Som ein ser så er auka betydeleg høgare for Bygland enn for både landet og Agder. Normalt så kompenserer staten kommunane for auka demografiutgifter via rammetilskotet, men viss tendensen frå dei siste 20 årene held fram, så vil ikkje kommunen få nokon kompensasjon fordi det då vil vere ein forventning frå staten om at kommunen må redusere driftsutgiftene i oppvekstsektoren sidan talet på yngre vert lågare. KS sin demografimodell har elles eit noko meir optimistisk syn på utvikling i innbyggjartal i dei yngre aldersgruppene enn kva realiteten er i dei lokalt utarbeida prognosane i oppvekstsektoren i kommunen.

Utvikling framover

Folketalet i Bygland er svært usikker over tid og historiske tal syner ei uheldig utvikling, med unntak av tilveksten av flyktningar frå Ukraina i 2022 og 2023. Som ein ser, er folketallet avhengig av mange faktorar som asylmottak, integrering, inn-/ utflytting, talet på fødde/døde og tilgang/avgang på arbeidsplassar. Det er òg viktig med tilgang til attraktive bustad- og nærings- tomter i kommunen, og tilgang på attraktive arbeidsplassar i regionen sett under eit.

1162 var innbyggjartalet per 01.01.20 (same som i 2023). Som grafen til høgre viser, er det stort sprik mellom dei ulike modellane for befolkningsframskriving. Alternativet høg vekst estimerer at befolkninga i Bygland i 2050 vil auke med 18,3 prosent i forhold til 2020, medan låg vekst estimerer 3,8 prosent nedgang. Middelalternativet gjev ein befolkningstilvekst på 6,9 prosent. SSB sine vekstprognosar syner at Bygland ligg lågare i forventa vekst enn både Agder og landet under eitt for alle alternativa.

Det må også påpekast at den mest realistiske utviklingsbanen for folketalsutvikling i Bygland tilhøyrar Telemarksforsking. Dei legg forventa utvikling 30 prosent under låg vekst-alternativet til SSB, og det samsvarer dessverre betre med observert utvikling, om ein ser bort frå flyktningane. Held denne utviklinga fram vil Bygland ha rundt 950 innbyggjarar i 2040, men det er viktig å presisere at utviklinga i innbyggjartalet dei neste åra i stor grad er avhengig av kor mange av flyktningane som er i kommunen no, som vel å busette seg permanent.

2. Finansielle måltal

2.1. Status økonomi: KOSTRA-tal frå 2022

Innleiing

KOSTRA rekneskapstal for 2022 er ein metode for å samanlikne kostnadane i ulike kommunar. Dette talgrunnlaget er nyttig både for administrasjonen i arbeidet med budsjettet og for politikarane i den politiske handsaminga.

I desse oppstillingane det er nytta tal frå Bygland kommune, Åmli kommune og Iveland kommune. I tillegg er det sett opp kommunegruppe 14 som viser ei samanlikning med kommunar som statistisk er mest lik Bygland kommune. Kommunegruppe 14 svarar til «kommuner med 600 til 1 999 innbyggere og lave eller middels korrigerede inntekter». Til og med 2018 var Bygland ein del av kommunegruppe 6, som er for kommunar med høge kostnader per innbyggjar og høge frie disponible inntekter.

I Agder inngår Åmli, Iveland, Hægebostad og Bygland kommunar i Kommunegruppe 14.

Finansielle nøkkeltal

KOSTRA rekneskapstal	Bygland	Åmli	Iveland	Hægeb.	KG14
KG14 = kommunegruppe 14	2022	2022	2022	2022	2022
Finansielle nøkkeltall					
Frie inntekter per innbyggjar (kr)	91758	94413	84249	85791	88761
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	1,2	4,3	6,3	1,4	2,4
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	2,9	11,1	6,3	15,1	11,6
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	26,7	33,8	35,9	16,8	26,2
Langsiktig gjeld ex. pensjonsforpliktingar i prosent av brutto driftsinntekter (%)	77,1	80,1	54,1	89,5	86,1
Fri eigenkapital drift (disposisjonsfond) i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	18,8	22,8	33,7	11,2	19,4

Frie inntekter per innbyggjar

Nøkkeltalet viser kommunens frie inntekter i kroner per innbyggjar. Skatt på inntekt og formue, inkludert naturressursskatt, og rammetilskot blir definert som frie inntekter. Her ligg kommunen på eit høgare nivå enn KOSTRA-gruppe 14.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Indikatoren viser netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Ein reknar netto driftsresultat ut frå brutto driftsresultat, men tar i tillegg omsyn til resultat eksterne finansieringstransaksjoner, dvs. netto renter, netto avdrag samt kommunale utlån, utbytte og eigaruttak, og er i tillegg korrigeret for avskrivningar slik at desse ikkje vert gjeve resultateffekt. Netto driftsresultat kan anten bli brukt til finansiering av investeringar eller sette dei av til seinare bruk. Dette vert rekna som det viktigaste resultatmålet for kommunane og bør over tid vere minimum 1,75 %, som er eit tilrådd nivå for god kommuneøkonomi (Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkes-kommunal økonomi, November 2014). Kommunen sitt netto driftsresultat for 2022 var litt under det tilrådde nivået, og betydeleg under nivået til Åmli og Iveland. Gjennomsnittet for KOSTRA-gruppa viser at 2022 var eit godt år for kommunane, og at Bygland sitt resultat i så måte var litt «under pari» i forhold til kva man burde forvente i eit slikt år.

Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter

Nøkkeltalet viser kommunens brutto investeringar i prosent av brutto driftsinntekter, og seier følgjeleg noko om investeringsnivået i kommunen. Nivået på investeringane varierer mykje frå år til år ut frå lokale behov og nasjonale prioriteringar, og dataa er vanskeleg samanliknbare. Tabellen viser at kommunen hadde eit lågt investeringsnivå i 2022, men dette talet blir også lågare når inntektene er relativt høge.

Arbeidskapital ekskl. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter

Nøkkeltalet viser arbeidskapital ekskl. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter. Arbeidskapital ekskl. premieavvik definerast som differansen mellom omløpsmidlar ekskl. premieavvik og kortsiktig gjeld ekskl. premieavvik, og er et uttrykk for kommunens likviditet. Med likviditet meinast evna til å betale forpliktingane etter kvart som dei forfell. Kommunen ligg om lag på nivå med kommunegruppa her, men også her blir talet lågare enn i 2021 fordi kommunen hadde høgare inntekter i 2022.

Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Indikatoren syner langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktingar i prosent av driftsinntektene. Ordinære renter og avdrag på lån skal finansierast av driftsinntektene, og indikatoren viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til desse. Lån som skal gå til vidare formidling til andre instansar/innbyggjarar (for eksempel startlån), inngår og i indikatoren. Indikatoren omfattar dermed utlån der mottatte avdrag skal inntektsførast i investeringsrekneskapet, i tillegg til innlån som vert ført som avdrag i driftsrekneskapen. Langsiktige lån har normalt lengre løpetid enn eitt år. I 2022 ser ein at dette falet framleis er høgare enn måtalet på 75 %, men det er lågare enn gjennomsnittet for kommunegruppa. Kommunen hadde betydeleg høgare driftsinntekter i 2022 enn i 2021, og inntektsnivået verkar og inn på kor høgt dette måtalet blir.

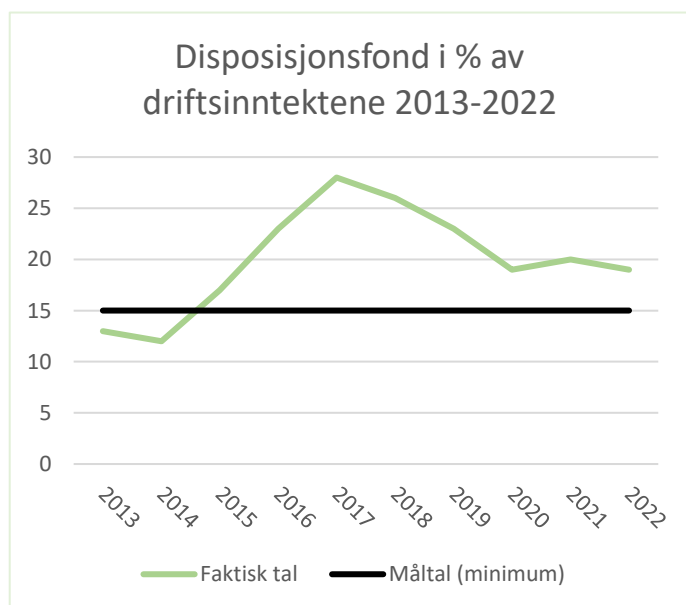
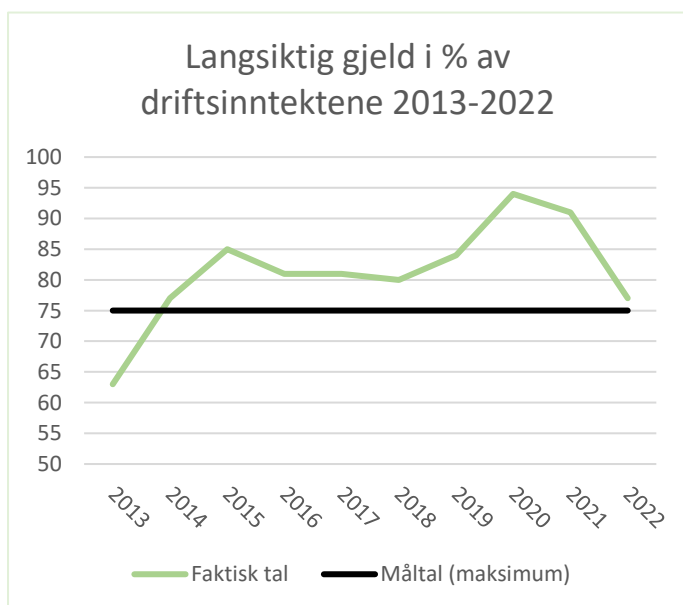
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Dette talet viser fri eigenkapital til driftsformål i prosent av driftsinntektene. Kommunen sitt tal er betydeleg høgare enn gjennomsnittet for kommunegruppe 14, men litt lågare enn Iveland, og, som tabellen i neste avsnitt vil vise, har dette talet hatt ei negativ utvikling i nyare tid som ein er nøyd til å stanse.

Utvikling i finansielle nøkkeltal over tid

KOSTRA rekneskapstal Bygland	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Finansielle nøkkeltal										
Frie inntekter per innbyggjar (kr)	68 249	69 828	69 594	73 336	74 834	77 667	81 204	84764	88510	91758
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	5	-2	4	10	3	0	-5	1	1	1
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)			28	13	6	6	14	17	3	3
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	30	36	40	41	44	37	31	30	31	27
Langsiktig gjeld ex. pensjonsforpliktingar i % av brutto driftsinntekter	63	77	85	81	81	80	84	94	91	77
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	13	12	17	23	28	26	23	19	20	19

Tabellen syner utviklinga i finansielle nøkkeltal over dei 10 siste åra (raude tal = ikkje i tråd med dei finansielle måltala). Arbeidskapitalen (variabel for likviditet) gjekk noko ned i 2018 grunna at kommunen hadde store ubrukte lånemidlar frå tidlegare år som vart tatt i bruk, og at det var ein relativt ekspansiv bruk av næringsfondet og andre fond. Frå 2018 til 2019 gjekk dette talet ned grunna at 2019 var eit dårleg økonomisk år. I 2019 vedtok kommunestyret at langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal ha eit måltal på maksimum 75 % av brutto driftsinntekter, medan disposisjonsfond skal vere minimum 15 %. Dei tre nedste tala i tabellen ovanfor blei redusert frå 2021 til 2022, mest fordi inntektene gjekk opp pga. auke i kraftinntektene. Om inntektsnivået i 2022 var like lågt som i 2021, ville for eksempel talet for langsiktig gjeld vore om lag 87 %.

Grafane over viser at måлтаlet for disposisjonsfond har vore oppfylt sidan 2015, medan gjeld har lege over anbefalt maksimalnivå sidan 2014. Grunna høge inntekter og moderat reduksjon av gjelda i 2022, er kommunen riktig nok kome mykje nærmare måлтаlet.

Prioritering

KOSTRA rekneskapstal	Bygland	Bygland	Åmli	Iveland	Hægeb.	KG14
KG14 = kommunegruppe 14	2021	2022	2022	2022	2022	2022
Prioritering						
Netto driftsutgifter til administrasjon i kr. pr. innb.	8 198	8 432	11 788	..	5 015	10 299
Netto driftsutgifter per innbyggjar 1-5 år i kroner, barnehagar	210 327	225 432	179 040	271 247	178 260	218 576
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor , per innbyggjar 6-15 år	235 080	262 165	154 086	156 404	183 009	196 144
Brutto driftsutg. pr. innbyggjar, kommunale helse- og omsorgstenester	53 345	54 596	51 267	33 065	48 820	51 678
Netto driftsutgifter per innbyggjar 0-17 år, barnevernstenesta	22 815	21 107	17 681	6 099	7 543	16 529

Tabellen viser Bygland kommune sine netto driftsutgifter per innbyggjar for utvalde tenesteområde. Her spelar reduksjonen i innbyggjartalet inn. For Bygland sin del er det færre å fordele kostnadane på og derfor vert ein og sårbar for endringar i folketalet i kommunen. Få personar kan gjere store utslag på kostnadane. Dei geografiske avstandane kan i enkelte samanhengar virke kostnadsdrivande for kommunen.

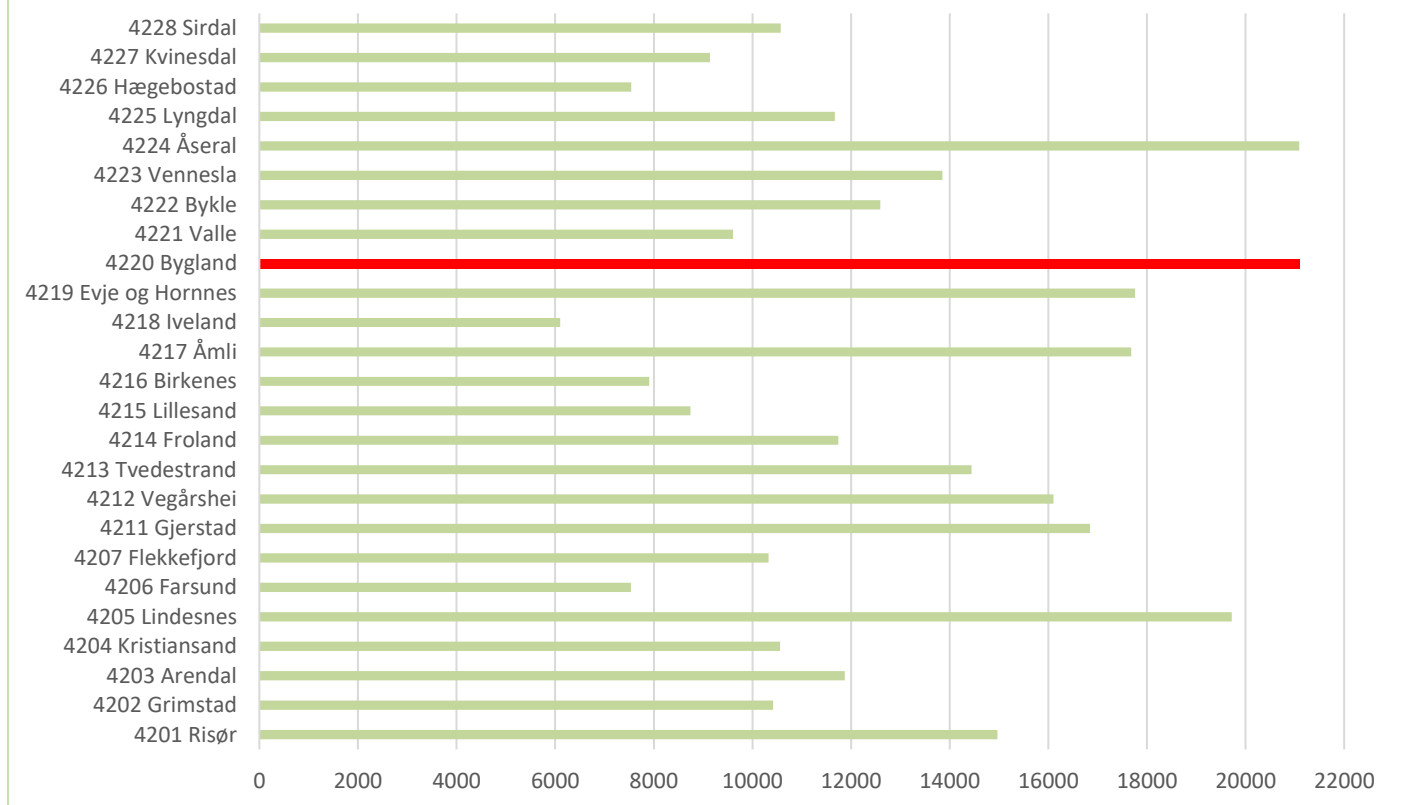
Kommunen ligg vesentleg under dei samanliknbare kommunane, samt gjennomsnittet for kommunegruppe 14, når det gjeld netto driftsutgifter til administrasjon per innbyggjar. Dette inkluderer kommunedirektøren og staben (økonomi, politisk sekretariat, arkiv, lønn).

Bygland ligg litt over nivået i kommunegruppa når det gjeld driftsutgifter til barnehage, men talet har auka sidan 2020. Netto driftsutgifter til grunnskuleopplæring er vesentleg høgare enn gjennomsnittsnivået i kommunegruppe 14, og også høgare enn nivået for Åmli, Hægebostad og Iveland kommunar, i tillegg til at nivået har auka samanlikna med 2021. Dette kan ein relatere til talet på born i grunnskulen som ein kan fordele kostnadane på. Ein liten endring i elevmassen kan fort gjere store utslag på desse statistikkane.

Pleie og omsorg og helse er samla under helse og omsorg i tabellen. Bygland sine brutto driftsutgifter ligg over nivået i kommunegruppe 14, medan Åmli, Hægebostad og Iveland ligg under. Spesielt Iveland har særdeles låge utgifter på dette området. Ein må likevel gjere merksam på at samanlikning av utgiftene mellom enkeltkommunar kan gi eit feil bilete sidan kommunane f.eks. kan ha vesentlege demografiske ulikheitlar som gir utslag på utgiftsnivået. Bygland har ei eldre befolkning enn Iveland.

Netto driftsutgifter til barnevernstenesta ligg vesentleg høgare enn kommunegruppe 14, og også mykje høgare enn Åmli og spesielt Iveland og Hægebostad. Etter betydeleg auke i dette talet frå 2018 til 2020, ser ein no ein no ein reduksjon både frå 2020 til 2021, og frå 2021 til 2022. Dette er knyta opp mot saker innanfor barnevernet, og her kan enkeltsaker gjere store utslag på statistikken. Ein ventar at barnevernsutgiftene vil liggje på om lag same nivå i 2023 og 2024 også. Grafen under viser at kommunen hadde dei høgaste barnevernsutgiftene per innbyggjar i heile Agder i 2022, så vidt høgare enn Åsral.

Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggjar 0-17 år (kr)

2.2. Utvikling økonomi: Prognoser for 2024-2027

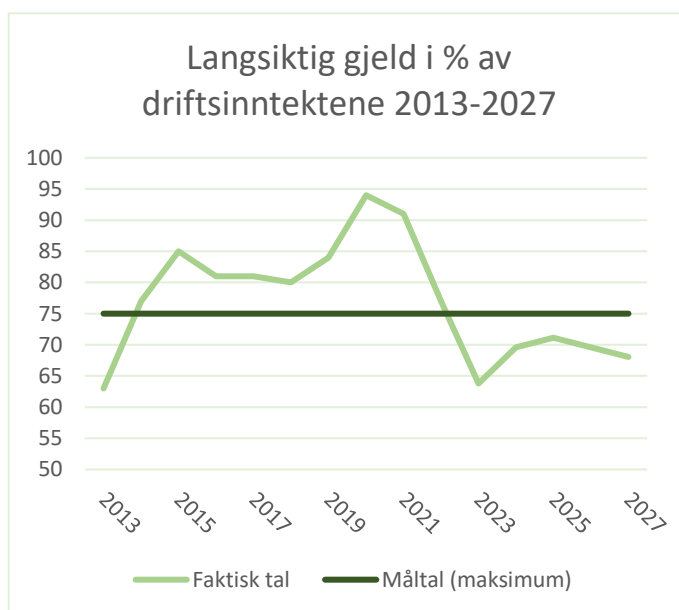
Langsiktig gjeld

Status

Kommunen hadde per 01.01.23 kr 141.761.189 i langsiktig gjeld, kor startlån utgjorde kr 7.416.422 av dette. Til samanlikning så var tilsvarende tal kr 146.931.976 per 01.01.22, med startlån på kr 8.924.323. Dette inneberer at langsiktig gjeld utgjør 78 % av brutto driftsinntekter per 01.01.23. Måлтаlet er 75 %. Til samanlikning så hadde kommunen kr 81.774.889 i gjeld per 31.12.12, som svarte til 63 % av datidas nivå på brutto driftsinntekter.

Utvikling og prognose

Grafen til høgre viser at nøkkeltalet for gjeld blir redusert kraftig i 2023 grunna ekstraordinært høge inntekter, og planlagd nedbetaling av gjeld. I 2024 blir inntektene litt lågare, og låneopptak er budsjettert med rundt 1 mill. meir enn kommunen betalar i avdrag, så då går talet litt opp. Same gjelder for 2025, før det igjen blir redusert i 2026 og 2027. Uansett så ligg gjeldsgraden under måлтаlet for heile økonomiplanperioden. Sidan nøkkeltalet bereknar gjeld i % av driftsinntektene, får auka i driftsinntektene veldig stor effekt på måлтаlet. Viss dei volatile kraftinntektene på eit tidspunkt blir redusert, vil nøkkeltalet for gjeld også auke, viss ikkje kommunen samstundes har betalt ned på gjelda. Ein gjer merksam på at prognosane som ligg til grunn for grafen er usikre.

Disposisjonsfond

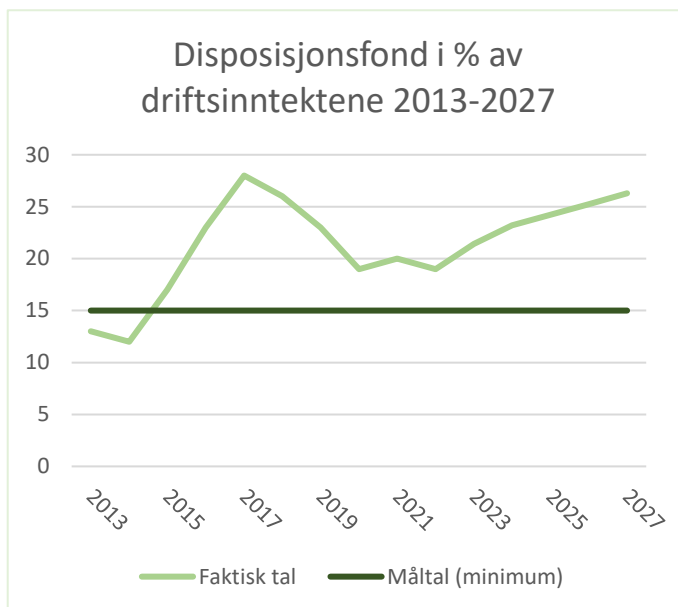
Status

Kommunen hadde per 01.01.2023 kr 13.556.947 på ordinært disposisjonsfond. I byrjinga av 2017 vart det bestemt å sette av kr 5.000.000 av mindreforbruket i 2016 til eit premiefond som skal handtere den aukande amortiseringa av premieavvik. Resten av mindreforbruket for 2016 vart sett inn på disposisjonsfondet. Førabels budsjett for 2023 viser bruk av ordinært disposisjonsfond på kr 0, men dette er eit ganske usikkert tal sidan 3. budsjettjustering ikkje er gjort enno.

Av disponible fond har kommunen i tillegg eit bygdebokfond på 1,7 mill., DFV-fondet på 1 mill., rentefond på 1 mill., og flyktningefond på 12,8 mill.

Utvikling og prognose

I 2023 gjeld auka i disposisjonsfond utelukkande avsetning av nettoinntekt frå premieavvik på 8,1 mill. til det nemnte premiefondet. Det er per no ikkje budsjettert med avsetning til ordinært disposisjonsfond. Bruk av andre disposisjonsfond utgjer om lag 2,2 mill. (primært bygdebokfond og flyktningefondet), så netto avsetning vert om lag 6 mill. I 2024 er netto avsetning berre 0,2 mill., kor 1,1 mill. gjeld bruk av flyktningefond og bygdebokfond, medan 1,3 mill. gjeld avsetning til premiefondet. Avsetning til disposisjonsfond blir litt høgare frå 2025 til 2027, med nettoavsetningar på 2-3 mill. kvart av desse åra. Dette er uansett usikre prognoser.

3. DRIFTSBUDSJETTET

3.1 Overordna rammevilkår

I budsjettframlegget frå regjeringa er det lagt opp til ein reell vekst i frie inntekter til kommunane på kr 5,1 mrd., som svarar til 4,7 %. Demografikostnadene utgjer om lag kr 3,1 mrd., medan meirkostnadar til pensjon utgjer 1,8 mrd. Det er stor uvisse knytte til pensjonsanslaget. Den forventa pris- og lønnsveksten (deflator) ligg på 4,3 % for kommunesektoren.

Frå 2023 til 2024 har Bygland kommune nominell vekst i frie inntekter på 4,7 % i forhold til nivået i revidert nasjonalbudsjett 2022. Dette vil seie ein positiv realvekst på 0,4 %. I opphavleg budsjett for 2023 var det ein negativ vekst på 1,3 %, og i fleire år har kommunen hatt ein negativ vekst i frie inntekter i sjiktet 1-1,5 %, mest grunna redusert innbyggjartal. Frå 2023 til 2024 har kommunen fått 37 flyktningar som har sørja for befolkningsvekst, som er mye av grunnen til den positive realveksten.

Regjeringa foreslår at det kommunale skattøyre for personlege skattytarar for 2024 vert sett til 10,95 prosent, som er ein reduksjon på 0,2 prosentpoeng. Auka har samanheng med eit makroøkonomisk styringsmål om at skatteinntektene for kommunane skal utgjere 40 pst. av dei samla inntektene (inkl. eigedomsskatt). Ordinær skatt på inntekt og formue (inkl. naturressursskatt) er anslått å auke med 5,6 % for kommunane samla, samanlikna med 2023.

3.2 Kommunen sine driftsinntekter

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Driftsinntekter			
Rammetilskot	-75 437	-53 501	-67 633
Inntekts- og formuesskatt	-32 178	-31 144	-32 873
Eigedomsskatt	-10 300	-11 000	-9 608
Andre skatteinntekter	-7 200	-7 200	-6 972
Andre overføringar og tilskot frå staten	-3 749	-2 895	-4 282
Overføringar og tilskot frå andre	-31 645	-42 877	-43 007
Brukarbetalingar	-4 500	-4 730	-5 034
Sals- og leigeinntekter	-15 235	-14 909	-15 129
Sum driftsinntekter	-180 244	-168 256	-184 538
Finansinntekter			
Renteinntekter	-2 180	-1 850	-1 485

Utbytter	-12 694	-16 860	-8 387
Sum finansinntekter	-14 874	-18 710	-9 872
Sum inntekter	-195 118	-186 966	-194 410

Generelt

Merk at tala ovanfor viser opphavleg budsjett for 2023. I revidert budsjett for 2023 er både skatteinntekter, rammetilskot og konsesjonskraftinntekter betydeleg justert opp. I opphavleg budsjett for 2023 er det og budsjettert med eit «konsesjonskrafttrekk» i rammetilskotet på 15 mill., som er hovudårsaka til at rammetilskotet i opphavleg budsjett for 2023 er så mykje lågare enn i 2023. I kommunedirektøren sitt budsjettframlegg for 2024 er frie inntekter (ordinær skatt og rammetilskot) sett til 107,4 mill. kr, som svarar til anslaga i statsbudsjettet. Skatt på inntekt og formue vil variere i takt med det kommunale skatteøyre og talet på innbyggjarar. Talet på innbyggjarar har også verknad på det ordinære rammetilskotet, saman med dei sentrale politiske retningslinene.

Veksten i samla driftsinntekter frå opphavleg budsjett 2023 til 2024 er reelt på 7,4 %. Hovudårsaka til veksten at konsesjonskrafttrekket i 2023 (15 mill.) er teke ut av rammetilskotet, og at den generelle oppgåvejusterte veksten i frie inntekter er på 4,9 %. Reduksjon i konsesjonskraftinntektene på om lag 11 mill. modererer inntektsveksten. Med ein forventa løns- og prisvekst (deflator) på 4,3 % gir dette uansett ein positiv realvekst på 2,5 %. Utbytte frå Å Energi er på nesten 12,7 mill., som er over 4 mill. høgare enn i 2022, men over 4 mill. lågare enn i 2023. Utbyttet for 2024 er likevel også eit historisk høgt utbytte, sidan det er det nest høgaste utbyttet dei siste ti åra, og sidan utbyttet tradisjonelt ligg i området 6-8 mill.

Sal av konsesjonskraft ligg under «overføringar og tilskot frå andre» i tabellen ovanfor, og er for 2024 til 2027 budsjettert i samsvar med prognosane frå Konsesjonskraft IKS.

Andre statlege overføringar vert auka på grunn av at kommunen får om lag 3,7 mill. i integreringstilskot til å busette flyktningar frå Ukraina i 2023. Dette er anslaget ein har per no, men i takt med at kommunen tek imot fleire flyktningar, vil dette talet auke i løpet av året. Viss inntektene blir større enn kostnadane på flyktningområdet, vil likevel inntektene bli sett av til eit flyktningfond. Renteinntekter og utbytte vil variere i takt med rentemarknaden i landet, samt overskot til utdeling frå Å Energi. Det er rekneskapsresultatet to år før budsjettåret som er grunnlaget for utbyttet frå Å Energi.

Avgifter og betalingsattsar

I budsjettet for 2024 er det føreslege å auke vassgebyret med 3,5 % og avlaupsgebyret med 4,7 %. Dette inneber at kommunen subsidierer nesten 1 mill. meir enn i 2023 på desse områda. I ei tid med generelt auka utgifter for innbyggjarane (m.a. til renter og straum), vel kommunen å halde att litt på auka i desse gebyra, og sidan 2024 er eit år kor kommunen har ein del ekstra millionar i kraftinntekter, har kommunen økonomi til å subsidiere meir. Prosentvis auke for både vatn og avlaup er lågare enn estimert lønnsvekst for 2024, som er 4,9 %. Merk og at påkoblingsavgifta på vatn og avlaup vert uendra.

Slamavgifta skal etter gjeldande lover og forskrifter dekke kommunen sine samla utgifter til innkøyring og behandling av slam. Det er ordinær slamtømming i 2024. Avgifta vert ikkje endra samanlikna med 2023.

Renovasjonsavgifta skal og etter gjeldande lover og forskrifter dekke kommunen sine samla utgifter til innsamling og behandling av avfall. Avgiftsnivået vert auka med 5,5 % samanlikna med 2023.

Feieavgifta vert auka med 17,6 %. Dette arbeidet vert utført av Setesdal Brannvesen IKS, og avgiftene går til å dekke kostnadar til feiearbeidet og brannsyn. Etter eit større underskot på feieområdet i 2021 og 2022, både hos kommunen og brannvesenet, har begge partar vedteke å auke feiegebyret vesentleg. Når det gjeld dei andre avgiftsområda viser ein til gebyrregulativet for 2024.

Skatt på formue og inntekt

Kommunen sine budsjetterte inntekter i form av skatt på formue og inntekt har utvikla seg slik dei siste åra (tall i tusen):

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023
27 504	27 336	28 700	26 394	27 011	27 011	28 370	27 464	28 729	31 144	32 178

For 2024 vel ein å bruke anslaget i statsbudsjettet. Naturressursskatten på kr 4 mill. er teken ut frå denne tabellen med verknad frå 2017. For 2023 er det budsjettert med ein skatteinngang på kr 32.178.000. Ein stor del av skatteinngangen (rundt 20 %) i kommunen kjem frå kraftverk. Skatteanslaget viser ei auke på kr 1.034.000. Dette talet er alltid usikkert og er avhengig av både skatteinngangen i kommunen og heile landet.

Eigedomsskatt

Når det gjeld utviklinga av eigedomsskatt i økonomiplanperioden er det fyrst og fremst endringar i regelverket og endringar av skattegrunnlaget ein må ta omsyn til. Kommunestyret vedtek at ein skal skrive ut eigedomsskatt for året 2024 jf. eigedomsskattelova (esktl.) § 2. Kommunestyret vedtek og kva satsar og reglar som skal nyttast ved utskriving av eigedomsskatt for skatteåret 2022 jf. esktl. § 10. Frå og med 2019 vart det endringar i eigedomsskattelova. § 3 lyder no slik:

«Kommunestyret kan skrive ut eigedomsskatt på anten

- a) faste eigedomar i heile kommunen, eller
- b) faste eigedomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, eller
- c) berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller
- d) berre på nærings eigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller
- e) eigedom både under bokstav b og c, eller
- f) eigedom både under bokstav b og d, eller
- g) faste eigedomar i heile kommunen, unnateke nærings eigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum.»

For eigedomsskatteåret 2024 skal ein skrive ut eigedomsskatt på kraftverk og kraftnett jf. esktl. § 3 fyste ledd bokstav c. Kommunen skriv og ut eigedomsskatt på bygg og eigedom knytte til det som var definert som verk og bruk i den gamle eigedomsskattelova. Når det gjeld produksjonsutstyr og -installasjonar på tidlegare verk og bruk, vert det skrive ut eigedomsskatt på 7 promille av 1/7 av taksten frå 2019, jf. overgangsregelen til den nye eigedomsskattelova.

Den alminnelege eigedomsskattesatsen for skatteåret 2024 er 7 promille, jf. esktl. § 11 første ledd. Kommunestyret fastset at eigedomsskatten skal betalast i to terminar per år, jf. esktl §25. I budsjettet for 2024 og ut økonomiplanperioden har ein lagt til grunn ein årleg samla eigedomsskatt på kr 11.000.000 som er same tal som i 2023. Dette er usikre prognoser, då ein ikkje har fått dei endelege tala enno.

Maksgrensa for fastsetjing av eigedomsskatt på kraftverk er auka frå 2,47 til 2,74 kr/ kWh med effekt frå 2013. Det er ikkje framlegg om ei ytterlegare heving for 2024. Kapitaliseringsrenta er føreslegen til å vere uendra på 4,5 % også i 2024. Per dags dato har ikkje kommunen eigedomsskatt på hus og hytter. Ei eventuell innføring av dette vil bli handsama i eiga sak. For økonomiplanperioden legg ein til grunn følgjande eigedomsskatteinntekter:

År	2023	2024	2025	2026	2027
Eigedomsskatteinntekter (i heile tusen)	11 000	10 300	10 300	10 300	10 300

Merk at 2023 viser opphavleg budsjett, sidan tala ikkje var klare på budsjettidspunktet. Revidert budsjett viser 11,2 mill. i 2023. Budsjettet for 2024 er som nemnt veldig usikkert. Det er nåverdien av kraftverka sin løpande gjennomsnittlege nettoinntekt over fem år som er grunnlaget for eigedomsskattegrunnlaget til kraftverka, som vil seie at viss inntektene er låge eit år vil dette dra ned gjennomsnittet. For 2024 er det åra 2018-2022 som dannar grunnlaget, som vil seie at 2017, eit år med relativt låge straumprisar, forsvinn ut av grunnlaget, medan 2022, eit år med historisk høge straumprisar, kjem inn i grunnlaget. Dette, isolert sett, skulle tyde på ei auke i eigedomsskatteinntektene i 2024, men den vedtekte auka i grunnrenteskatten, med verknad for heile 2022, vil ha negativ innverknad på kommunen sine eigedomsskatteinntekter. Det er uansett vanskeleg å talfeste dette, så ein vil vente med å justere eigedomsskatteinntektene til dei endelege tala er klare.

Frie inntekter

Frå og med 2000 vart det innført eit system med løpande inntektsutjamning. Tidlegare var det slik at kommunar som har lågare skattevekst enn landsgjennomsnittet fekk dette kompensert gjennom rammetilskotet to år etter. I motsett fall ville ein kommune med høgare vekst enn landsgjennomsnittet bli trekt for dette to år etter. Dagens system inneber at svingingar i skatteinngangen

vert utjamna kontinuerleg gjennom heile året. Dette skjer gjennom det inntektsutjamnande tilskotet i rammetilskotet. For 2024 utgjer dette tilskotet kr 6.677.000.

I rammetilskotet ligg og eit tilskot til særskild fordeling på kr 1.433.000. Dette er nettoeffekten av saker til særskilt fordeling. Det vil seie at kommunen blir trekt i rammetilskotet for endringar innan finansiering av ulike tenester som anten staten finansierer direkte eller som staten meiner kommunen ikkje lenger har utgifter på. Likeins blir rammetilskotet styrka med midlar til saker som anten kommunen sjølv skal finansiere eller ekstra tiltak som staten ynskjer å sette på dagsorden, utan at dei gir øyremerkte tilskot til dei ulike tiltaka. Tilskot til særskilt fordeling er å rekne som ein del av kommunen sine frie inntekter. For 2024 er det skolehelse-tenesta (kr 189.000), kompensasjon ansvarsovertaking barnevern (kr 77.000), redusert maksimalpris i barnehagen (kr 85.000) og ei vidareføring av tilskotet på kr 500.000 per skule i kommunen (som nå er deflatorjustert frå kr 1.037.000 i 2023 til 1.082.000 i 2024) som er prioriterte sakar.

Kommunen får kr 660.000 i skjønnsmidlar i 2024. Det er Statsforvaltaren i Agder som fordelar desse midlane. Det er ein reduksjon på kr 150.000 frå året før. Dette er uansett vesentleg høgare enn i 2021, då kommunen berre fekk kr 130.000 i skjønnsmidlar.

Frie inntekter – prognose for perioden 2024-2027:

Det som har mest å seie for kommunen si økonomiske utvikling i økonomiplanperioden er utviklinga i dei frie inntektene. Tabellen nedanfor viser ein prognose for dei neste fire åra. Desse tala er veldig usikre, spesielt for åra 2025 til 2027, så ein har for enkelheits skuld lagt til grunn same prognose som for 2024.

Oppsummert for åra i økonomiplanperioden opererer kommunedirektøren etter dette med fylgjande anslag for frie inntekter utanom eigedomsskatt (tal i tusen):

	2023	2024	2025	2026	2027
Rammetilskot (fast del)	48 997	68 760	68 760	68 760	68 760
Skatt (inkl. naturressursskatt)	35 144	36 178	36 178	36 178	36 178
Inntektsutjamning	4 504	6 677	6 677	6 677	6 677
Sum frie inntekter	88 645	111 615	111 615	111 615	111 615
%-endring		26 %	0 %	0 %	0 %

Merk at desse anslaga er veldig usikre, spesielt frå 2025 til 2027, men også for 2024 kan det skje mindre endringar.

Andre statlege overføringar

I tillegg til rammetilskotet og dei øyremerkte tilskota, som er førte under resultateneingane i driftsbudsjettet, mottok kommunen enkelte andre tilskot som ikkje er øyremerkte. Integreringstilskota er per definisjon ikkje øyremerka, men kommunen vil leggje opp til at heile integreringstilskotet vert brukt på flyktningane frå Ukraina. Eventuelt til gode av tilskotet vert sett av til fond.

Kompensasjonstilskot – pleie- og omsorgssektoren

I samband med eldresatsinga, som vart vedteken hausten 1997, er det innført eit kompensasjonstilskot til dekking av renter og avdrag i samband med investeringar innan pleie- og omsorgssektoren. Dette tilskotet, saman med oppstartstilskot, gjer at utbyggingar innan denne sektoren i prinsippet skal dekkast fullt ut av staten. Det er lagt inn eit anslag for 2022 på kr 250.000,-

Momskompensasjonsordninga

Det vart frå og med 1995 innført ei momskompensasjonsordning for å dempe konkurransevridinga mellom offentleg og privat produksjon innanfor visse bransjar, m.a. bygg og anlegg. Kompensasjonen vart inntektsført året etter at investeringa var gjennomført.

Med verknad frå 2004 vart denne ordninga utvida, slik at det vart innført ei generell kompensasjonsordning for meirverdiavgift til m.a. kommunar. Den nye ordninga går ut på at kommunane får refundert all moms som er betalt til kjøp av varer og tenester, til ikkje-avgiftspliktig verksemd. Refusjonen skal utbetalast og inntektsførast same år som kjøp av varer og tenester skjer. Formålet med utvidinga er å etablere ei ordning som kan motverke konkurransevriding mellom privat og offentleg sektor.

Ifølgje lov om kompensasjon for meirverdiavgift skal kompensasjonsordninga finansierast av kommunane sjølve. Det vil seie at kommunane blir trekte i rammetilskotet tilsvarande beløp som ein forventar at kompensasjons-kravet frå kommunane blir. Frå

2014 vart ordninga endra slik at 100 % av momskompensasjon frå investeringsrekneskapen skal inntektsførast direkte i investeringsrekneskapen. Inntektsanslaget er på kr 4.700.000 i driftsbudsjettet. I driftsbudsjettet er følgjande kompensasjon utrekna (tal i heile 1000 kr):

År	2023	2024	2025	2026	2027
Mva-kompensasjon (i heile tusen)	3 700	4 700	4 700	4 700	4 700

Anslaga er basert på faktiske rekneskapstal per oktober 2023 og er relativt usikre for heile økonomiplanperioden. Det er ingen fare om inntekta over er budsjettet feil, sidan den uansett blir nulla ut av mva-kostnaden på mva-kompensasjonsområdet, som er budsjettet med ein kostnad på 4,7 mill. for heile økonomiplanperioden.

Integreringstilskot – flyktningar

Kommunen får i ein 5-års periode ein fast sum for kvar flyktning som busett seg i kommunen. Kommunen har tidlegare satt av pengar til eit fond som skal dekke kostnader knytt mot dette området etter at tilskota er redusert. For 2024 får kommunen kr 3,7 mill. i integreringstilskot knytte til flyktningane frå Ukraina. Dette talet vil riktig nok fort endre seg når kommunen tek imot fleire flyktningar.

Konsesjonskraftinntekter

Den konsesjonskrafta Bygland kommune, som utbyggingskommune, har rett til å ta ut vert forvalta gjennom Konsesjonskraft IKS (KIKS). For økonomiplanperioden har ein lagt til grunn følgjande årlege inntekt (tal i heile 1000 kr):

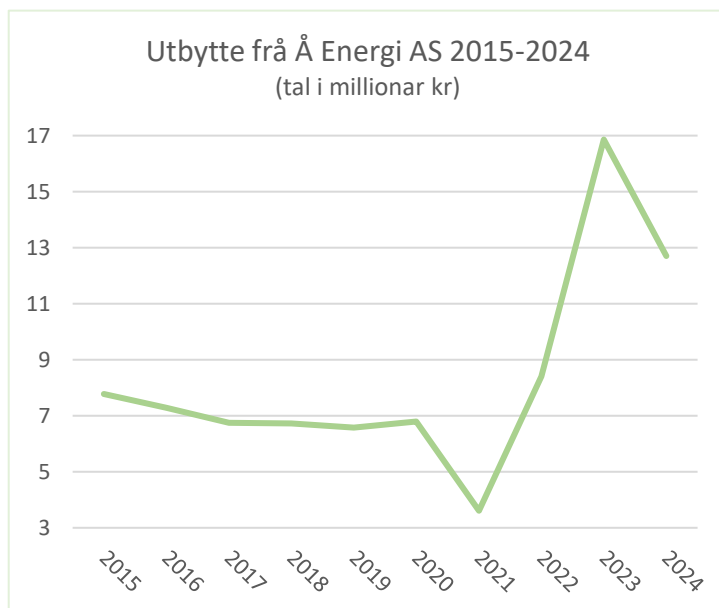
År	2023	2024	2025	2026	2027
Konsesjonskraftinntekter	31 600	20 300	20 300	20 300	20 300

KIKS legg til grunn konsesjonskraftinntekter på 20,3 mill. årleg i åra 2024 til 2027. KIKS har elles i sin prognose lagt til grunn at inntektene i eit «normal-år» bør ligge rundt på rundt 15 mill., men i deira prognose er ikkje dette talet lagt inn før frå 2028. Konsesjonskraftinntektene er sterkt korrelerte med straumprisane, og straumprisgrafen i kapittel 1.1 viser kvifor ein med må leggje inn ein stor grad av usikkerheit knytte til framtidige konsesjonskraftinntektsprognoser. Prognosen for 2024 er relativt sikker, men prognosane for 2025 til 2027 er veldig usikre. Om konsesjonskraftinntektene blir redusert til nivåa rundt 2016-2020, vil kommunen få store problem med å få driftsbudsjettet i balanse.

Inntekter frå Å Energi AS

Det vart i 2018 vedteke at Agder Energi (no Å Energi) skulle behalde meir av overskotet i selskapet til framtidige investeringar. Som ein følgje av dette vert det vedteke ein ny utbyttmodell til eigarane. Den vedtekte utbyttmodellen fekk verknad frå 2019. I den nye utbyttmodellen er rettleiande utbytteprosent sett til 70 %. Etter den gamle modellen vart utbytte fordelt etter eit prinsipp om 100 % dekning av dei første 400 mill. + 60 % av overskytande.

Kommunen fekk i 2020 eit samla utbytte frå Agder Energi AS på kr 6.797.000. Dette var ut frå ein eigardel på 1,111 % (utbytte frå overskot i 2018 som vart utbetalt i 2020). I 2021 stupte denne inntekta til om lag 3,6 mill. I revidert budsjett 2022 vert utbyttet justert opp til om lag 8,4 mill., sidan det vart vedteke å take med gevinsten ved sal av eit selskap inn i utbyttegrunnlaget. For 2024 er det resultatet for 2022 som er utbyttegrunnlaget, i tillegg til at alle Agder-kommunar får eit ekstra tillegg på utbyttegrunnlaget for 2023 til 2025 som følgje av fusjonen mellom Agder Energi og Glitre Energi.

Å Energi sitt resultat i 2023 dannar grunnlaget for utbyttet i 2025, og per 1. halvår 2023 kan selskapet vise til eit resultat på 1,1 mrd., som er tilnærma det same som året før. Difor legg ein til grunn same utbytte i 2025 som i 2024. For 2026 og 2027 har ein ingen føresetnad for å predikere tala. Basert på dette, så legg ein til grunn følgjande inntekter i økonomiplanperioden (tal i tusen):

År	2023	2024	2025	2026	2027
Utbytte frå Agder Energi AS	16 860	12 694	12 694	12 694	12 694

Naturressursskatt

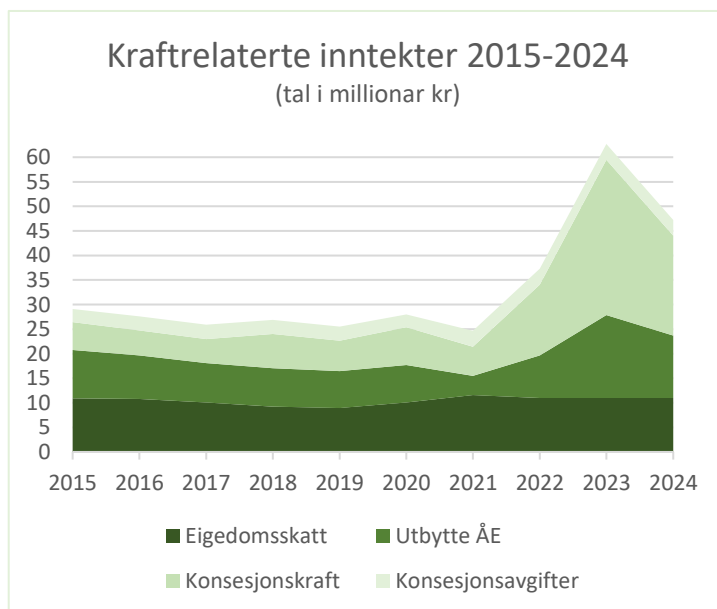
Naturressursskatt er ein særskatt for kraftproduksjonsanlegg, og utgjer 1,3 øre/KWh, kor 1,1 øre går til primær-kommunen og 0,2 øre til fylkeskommunen. Naturressursskatten er skilt ut frå dei ordinære skatteinntektene og ligg som ein eiga inntekt under linje 4 i budsjettskjemaet «bevillingsoversikt drift». Denne er estimert til kr 4.000.000 for 2024 og ut økonomiplanperioden. Denne inntekta er ein del av skatteutjamninga.

Generelt om kraftrelaterte inntekter

Grafen til høgre viser utviklinga i kommunen sine kraftrelaterte inntekter, frå 2015 til 2024, justert til 2023-kroneverdi: Eigedomsskatt lengst nede, så utbytte frå Å Energi, deretter konsesjonskraft, og heilt øvst inntekter frå konsesjonsavgifter.

Merk at ein mindre del av eigedomsskatteinntekta er inntekta frå verk og bruk som ikkje er kraft-relaterte (om lag 0,5 mill.). I eigedomsskatten inngår også eigedomsskatt frå kraftliner, som ikkje er påverka av straumprisane, slik som eigedomsskatten frå kraftverk er. I 2018 var det ein korleksjon på konsesjonskraft som gjorde at inntektene vart om lag 2 mill. høgare enn vanleg, elles er tala i grafen for det meste samanliknbare med kvarandre, også på tvers av årstala, sidan tala er justert til same kroneverdi (2023).

I 2015 var kraftinntektene nesten 30 millionar, målt i 2023-kronar. Til samanlikning var kraftinntektene 24,7 millionar i *oppheveg* budsjett 2021, og snaue 26 millionar i 2017 og 2019. Her er det riktig nok viktig å påpeike at revidert budsjett for 2021 vil la til grunn ei auke i konsesjonskraft-inntekter på 2,5 millionar. Grafen illustrerer likevel svingingane i kraftinntektene, og at kommunen er veldig sårbar for desse svingingane. For 2023 var kraftinntektene over dobbelt så høge som nokre av dei tidlegare åra, men då blei kraftkommunar i heile landet ofre for det statlege konsesjonskrafttrekket. I 2024 er kraftinntektene framleis høge, totalt 47 mill., og det er ikkje føreslege noko konsesjonskrafttrekk i statsbudsjettet. Dette gir kommunen eit ekstra handlingsrom til å gjennomføre ekstraordinære tiltak i driftsbudsjettet for 2024. Ein må likevel påpeike at når kraftinntektene er på sitt lågaste er ikkje kommunen sin økonomi berekraftig, til det er kostnadane for høge.

3.3 Kommunen sine driftsutgifter

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	90 262	86 318	87 341
Sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgivaravgift)	24 228	13 946	19 842
Kjøp av varer og tenester	55 860	53 481	53 669
Overføringer og tilskot til andre	13 678	17 347	20 141
Sum driftsutgifter	184 028	171 092	180 993
Finansutgifter			
Renteutgifter	7 000	5 498	3 436
Avdrag på lån	6 190	6 190	7 263
Sum finansutgifter	13 190	11 688	10 699
Sum utgifter	197 218	182 780	191 692

Generelt

Samla utgifter er auka med 7,4 %, tilsvarande 13,5 mill. I løpet av 2023 opplever ein høg prisvekst, vesentleg høgare rente, høg lønnsvekst, og ei betydeleg auke i pensjonsutgifter. I følge prognosane vil dette halde fram i 2024. Merk også at tabellen ovanfor viser opphavelig budsjett for 2023, og dette budsjettet har blitt revidert i løpet av året slik at faktiske budsjetterte utgifter i 2023 er betydeleg høgare enn i tabellen ovanfor. Om ein samanliknar utgifter i revidert budsjett per 2. tertial 2023, som er 187,7 mill., med tala for 2024, så er auka frå 2023 til 2024 på 4,7 prosent, som er litt høgare enn deflatorprognosen for 2024. Deflatoren er ein vekta indeks bestående av prognoser for løns- og prisvekst, spesielt tilpassa kommunal sektor. Ein veit og at pensjonsutgiftene har auka betydeleg i løpet av 2023, men dette blir ikkje justert før i siste budsjettjustering for 2023.

Om ein samanliknar opphavelig budsjett 2023 med budsjettet for 2024, så er det auka i pensjonsutgifter, dryge 10 mill., som bidreg desidert mest til den samla auka i utgifter. Lønnsutgifter aukar med nesten 4 mill. Dette samsvarar ganske godt med lønnsvekstprognosen. Kjøp av varer og tenester aukar med tilnærma same presentsats som deflatorprognosen for 2024, som er 4,3 %. Budsjettposten overføringer og tilskot til andre vert kraftig redusert, då det i opphavelig budsjett for 2023 låg inn 6 mill. til rundkøyringa på Bygland. I revidert budsjett for 2023 vil for øvrig denne i stor grad vere eksternt finansiert. Renteutgiftene er auka med 1,5 mill., medan avdragsutgiftene er på same nivå som i opphavelig budsjett for 2023.

Løns- og prisvekst

Regjeringa legg til grunn ei vekta pris- og kostnadsauke («deflator») frå 2023 til 2024 på 4,3 %. Årslønnsveksten i 2023 er sett til 4,9 % basert på anslag i statsbudsjettet. For 2023 var lønnsveksten opphavelig 4,2 %, men så blei han justert opp til 5,4 % i løpet av året. Normalt blir ikkje lønnsvekstprognosen enda i løpet av året, men dette har skjedd dei siste par åra, grunna generelt usikre tider i økonomien både internasjonalt og nasjonalt. Lønnsvekstprognosen på 4,9 % for 2024 er altså ikkje ei sikker prognose.

På lønspostane har ein lagt inn alle auka utgifter som er kjent per i dag. For å dekke lønsauke i løpet av 2024 er det lagt inn ein reserve på kr 3.330.000. Dersom denne ramma vert for lita, vil den bli justert i ei budsjettjustering i løpet av året. Dette er basert på ein lønsauke på 4,9 % der overhenget for kapittel 4 er budsjettert på eininga. Derfor trekker ein ut overhenget på ca. 1,8 %. Avsetninga er basert på om lag 3 % av samla lønskostnadar.

Pensjonsutgifter

Kommunesektoren har dei siste åra opplevd ein formidabel auke i pensjonsutgiftene. Frå og med rekneskapsåret 2003 kom det nye reglar for føring av pensjon. Desse reglane skal føre til at pensjonsbelastninga kan fordelast over fleire år, slik at kommunen sine utgifter til dette vert meir stabile. I samband med dette vedtok kommunestyret å fordele desse utgiftene på 15 år. Med verknad frå 2011 vert desse fordelt over 10 år. Frå og med 2015 skal premieavviket, som er differansen mellom innbetalt pensjonspremie og netto pensjonskostnad, fordelast over 7 år. Dette aukar amortiseringskostnadane for tidlegare inntektsført premieavvik. Det er estimert eit ekstraordinært høgt premieavvik i 2023, og dette vert ført som ei inntekt i året premieavviket oppstår, og som ein kostnad dei sju neste åra når premieavviket skal amortiserast. Sett mot amortiseringskostnadane, ligg det

inne ei nettoinntekt i opphavleg budsjett for 2023 på 8,9 mill. relatert til premieavvik på pensjon. Tilsvarende inntekt i 2024 er berre 2,1 mill., altså nesten 7 mill. lågare. Denne inntekta, som eigentleg ikkje er ei reell inntekt, blir vist som ein reduksjon av pensjonsutgiftene i tabellen ovanfor, og er derfor ein stor del av årsaka til at sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgivaravgift) aukar med 10,3 mill. samanlikna med 2023. Den resterande delen av auka er relatert til ei auke i premiesatsen på pensjon, jf. prognose frå KLP, tilsvarende 2,7 mill., samt arbeidsgivaravgiftsauke i samsvar med dette. Premiesats for pensjon hos KLP er estimert til 19,5 %. Den store nettoinntekta knytte til premieavviket i 2023, som er mykje lågare i 2024, er altså hovudårsaka til at sosiale utgifter aukar kraftig frå 2023 til 2024. Ein gjer merksam på at heile denne inntekta er anbefalt avsett til kommunen sitt fond for framtidige amortiseringskostnader frå premieavvik. Premieavviket for 2023, må amortiserast med ein kostnad på om lag 2 mill. årleg i sju år frå og med 2024, og ein vil då bruke av pensjonsfondet dei åra det ikkje er rom for å dekke denne kostnaden i ordinær drift.

Avslutningsvis er det viktig å påpeike at pensjonsprognosane for neste år er særdeles usikre, og, viss det vert rom for det, vil ein anbefale at det vert sett av ein buffer til potensiell kostnadsauke på dette området.

Rente- og avdragsbelastning

Kommunen si netto lånegjeld pr. 01.01.2023 er på om lag 141 millionar, der startlån utgjer ca. 7,5 mill. Renteeksponert gjeld utgjer ca. kr 98 millionar av det totale gjeldsbilete. Med unntak av 2017, 2018, 2021 og 2022 har kommunen si lånegjeld auka over dei siste åra. Ved slutten av 2023 er gjelda venta å ligge på eit lågare nivå enn per 31.12.22, grunna ekstraordinært høge inntekter som blir brukt til å betale ned gjeld, samt midlar frå driftsrekneskapen som blir overført til investeringsrekneskapen for å finansiere investeringane i 2023. I 2024 og 2025 vert det igjen ei auke av gjelda, medan i åra 2026 og 2027 er planen å redusere gjelda noko. Den planlagde gjeldsreduksjonen i 2023 legg grunnlaget for at kommunen sitt nøkkeltal på gjeld ligg under måлтаlet for heile perioden 2024-2027, trass i gjeldsauka i 2024 og 2025. Måлтаlet på gjeld er at gjelda skal være maksimalt 75 % av brutto driftsinntekter. For utviklinga i dette talet viser ein til kapittel 2.

Den nye kommunelova slår fast at kommunane må bruke forenkla metode for berekning av minimumsavdraget. For mange kommunar fekk dette negative økonomiske konsekvensar, men sidan Bygland kommune allereie brukar forenkla metode, vart ikkje kommunen påverka av desse endringane. Forenkla metode inneberer at kommunen sine avdrag vert berekna etter følgjande formel:

$$\text{Minimumsavdrag} = \text{Sum avskrivningar} \times \frac{\text{Rest lånegjeld}}{\text{Sum bokført verdi varige driftsmidlar}}$$

Kor avskrivningane reflekterer årleg verdiforringing av driftsmidlane. Auke i avskrivningane vil bety at minimumsavdraget aukar, viss ingen av dei andre faktorane vert endra. Nokre investeringar avskrivast over 50 år, og blir på den måten ein del av avdragsberekninga i alle desse 50 åra. Minimumsavdraget per 2024 synleggjer difor ikkje berre den kapitalkostnaden på nyare investeringar, men og på investeringar gjort for mange år sidan. Reduksjon i lånegjeld kan bidrage til å redusere minimumsavdraget, men i slike tilfelle vert gjerne sum bokført verdi av varige driftsmidlar og redusert, noko som igjen gjer at reduksjonen i minimumsavdrag vert mindre.

Kommunen sine avdragsutgifter i 2024 er budsjettet til kr 6.190.000. Relativt lågt investeringsnivå i 2022 og 2023 gjer at ein ikkje legg til grunn ei auke her, men ein gjer merksam på at dette talet er litt usikkert. Avdragsutgiftene har elles auka jamt kvart år sidan 2013, då denne kostnaden var berre om lag 2,7 mill. For 2025 til 2027 legg ein opp til å betale meir enn minimumsavdraget, og desse prognosane er derfor sikrare enn i 2024, men dei vil sjølvstøtt også avhenge av den generelle økonomiske situasjonen i kommunen, sidan å betale meir enn minimumsavdraget fordrar at kommunen har økonomisk handlingsrom til det.

Det er budsjettet med 5 % rente i 2024, basert på prognoser frå Kommunalbanken. I opphavelig budsjett for 2023 var renteprognosen 3,6 %, men denne er blitt justert opp i løpet av året. Det er budsjettet med kr 7.000.000 i renteutgifter for 2024, inkl. kr 200.000 i renter på startlån. I økonomiplanperioden er det budsjettet med følgjande finansutgifter:

	2023	2024	2025	2026	2027
Renteutgifter – ordinære lån	5 300	6 800	5 800	5 800	5 800
Avdragsutgifter – ordinære lån	6 190	6 190	7 330	7 700	7 700
Sum finansutgifter	11 490	12 990	13 130	13 500	13 500

Renteutgiftene på startlån blir uansett dekt inn av renteinntekter frå dei som har startlån i kommunen, og er derfor ikkje vist i tabellen ovanfor. Når det gjeldt renta generelt, så er spesielt anslaga for 2025 til 2027 er veldig usikre, men også anslaget for 2024 er langt frå sikkert. Rentekostnadane er redusert frå 2025 og utover, i samsvar med prognoser frå Kommunalbanken. Det er lagt opp til ordinært finansieringsbehov via lånemidlar til investering på 7,1 mill. i 2024. Investeringane blir finansierte med eventuelle unyttta lånemidlar frå 2023 kombinert med nytt låneopptak. Sal av fast eigedom og anleggsmidlar, spelemidlar og eventuelle andre tilskot kan og inngå som delar av finansieringa. Det er budsjettert med opptak av startlån tilsvarande 1 mill. i året for heile perioden, men dette vil variere ut frå kor mange startlånssøknadar som blir innvilga, og ved behov vil ein kunne vedta budsjettdringar på dette området i løpet av året.

Konsesjonsavgifter og næringsfond

Kommunen har årlege konsesjonsavgifter på om lag kr 3.200.000. 01.01.2023 var det innestående kr 18.785.000 på næringsfondet, kor kr 17.780.000 er bundne midlar. Dette er ein reduksjon frå året før, kor tilsvarande tal var kr 19.136.000. Renteavkastninga på næringsfondet er estimert til kr 500.000 for 2024, som vil seie at total avkastning frå næringsfonda er på kr 3,7 mill. (konsesjonsavgifter og renteavkastning). Mot slutten av 2023 vil ein budsjettere med å auke saldoen på næringsfondet, men det er ikkje endeleg klart kor mykje, så saldoen under per 1.1.24 er eit estimat.

Status for næringsfond	Beløp
Estimert saldo pr. 1.1.24	19.100.000
Grunnkapital	-17.780.000
Disponibel kapital (estimat) per 1.1.24	1.420.000

Dette er estimert saldo, inkludert forventa avkastning for 2023. Det er i 2023 budsjettert med ei renteavkastning på kr 450.000 som vert ført til disponibel saldo ved slutten av året. Grunna auke rente vert antakeleg dette beløpet litt høgare enn budsjettert. I 2024 budsjetterer ein med ei avkastning på kr 500.000.

Det er og verdt å merke seg at kommunen har to andre fond som også kan brukast til næringsretta formål:

Andre kommunale fond til næringsformål	Beløp
Tilskot til kommunale næringsfond i samband med Covid-19	165.000
Gamle prosjektmidlar knytte til kvinner i næringslivet	151.000
Disponibel kapital andre «næringsfond» (estimat) per 1.1.23	316.000

Bruk av næringsfond i 2024:

Bruk næringsfond 2024	2024
Tilskot til Setesdal Regionråd	1 300 000
Tilskot til turistinformasjon	95 000
Tilskot til Norsk Landbruksrådgiving Agder	30 000
Tilskot til Bygland Sikringsradiolog (avtale om drifting)	10 000
Landbrukstilskot	810 000
Bjoren	200 000
Omstillingsprogrammet, kommunal andel	500 000
Reguleringsplan Byglandsfjord	500 000
Næringsutvikling - (Andel lønn)	230 000
Avdrag langsiktig gjeld til samfunnsutvikling	365 000
Sum	4 040 000

Næringsfremmande tiltak:

Kommunen har ein næringsansvarleg som har arbeidd med næringsutvikling saman med resten av næringsgruppa. Det er budsjettert med bruk av kr 230.000 av næringsfondet til løn til næringsansvarleg. Ein har i tillegg inntil kr 316.000 av andre fondsmidlar som kan nyttast til næringsstilskot, som vist i tabellen ovanfor næringsfond-tabellen. Omstillingsprogrammet blir eit veldig sentralt og omfattande næringsfremmande tiltak i 2024 og framover. Den kommunale eigenandelen er kr 500.000.

Turisme:

Det er sett av kr 200.000 til Bjoren i 2024. Dette er ei auke på kr 50.000 samanlikna med 2023, for å matche tilskotet som fylkeskommunen har løyvd til Bjoren. Det er og sett av kr 95.000 til å drifte den kommunale turistinformasjonen for sommaren 2024, ei auke på kr 5.000 samanlikna med 2023.

Landbruk og viltforvaltning:

- Under landbrukstilskot er det budsjettert med om lag kr 700.000 i tilskot til oppføring av driftsbygg i Jordalsbø. Dette gjeld gardsverksemda Salvehus Gard, og følger av vedtak om tilskot i 2023. Tilskotet blei eigentleg budsjettert i 2023, men blir overført til 2024, i samsvar med progresjonen i saka. Den resterande delen av denne budsjettposten er ein mindre buffer til eventuelle andre sakar.
- Det er også i 2024 budsjettert med kr 30 000 som tilskot til Norsk Landbruksrådgjeving.
- Det er føreslege å auke løyvinga til Bygland sikringsradiolag frå kr 5.000 til kr 10.000.

Infrastrukturelle tiltak og planarbeid:

Ein held fram arbeidet med å revidere reguleringsplanen på Byglandsfjord i 2024.

Generelt:

Det er semje mellom alle deltakarkommunane i Setesdal Regionråd. Storleiken på det kommunale tilskotet vert vidareført med kr 1,3 mill.

Næringsfond 2024-2027:

Det vert budsjettert med følgjande bruk og avkastning på næringsfondet i økonomiplanperioden:

	2023	2024	2025	2026	2027
Avkastning	3 650	3 700	3 700	3 700	3 700
Bruk av næringsfond	-4 040	-4 040	-4 040	-4 040	-4 040
Netto bruk (-) eller avsetning (+)	-390	-340	-340	-340	-340

Bruk av næringsfond for 2023 vil bli justert i 3. budsjettjustering for 2023, men ein har ikkje desse tala klare i skrivande stund. Det er ikkje laga detaljbudsjett for bruk av næringsfond i åra 2025-2027, så desse tala er svært usikre. Ekspansiv bruk av næringsfondet dei siste åra har tæra på den frie kapitalen, så det bli gjort ein vurdering i forkant av budsjettet for 2025 kor ein mest sannsynleg vil leggje opp til mindre bruk enn kva som er budsjettert med i økonomiplanen per no. Mykje tyder og på at netto bruk i 2023 vert ein del lågare enn budsjettert grunna høgare renteavkastning i løpet av året, og litt mindre bruk enn budsjettert.

Driftsbudsjett 2024-2027

I økonomiplanen er utviklinga som følger:

Tall i 1000 kroner	Rekneskap 2022	Budsjett 2023	Økonomi-plan 2024	Økonomi-plan 2025	Økonomi-plan 2026	Økonomi-plan 2027
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskot	-67 633	-53 501	-75 437	-75 437	-75 437	-75 437
Inntekts- og formuesskatt	-32 873	-31 144	-32 178	-32 178	-32 178	-32 178
Eigedomsskatt	-9 608	-11 000	-10 300	-10 300	-10 300	-10 300
Andre generelle driftsinntekter	-7 207	-7 450	-7 450	-7 450	-7 450	-7 450
Sum generelle driftsinntekter	-117 320	-103 095	-125 365	-125 365	-125 365	-125 365
Netto driftsutgifter						
Sum bevilningar drift, netto	113 787	105 930	129 149	126 710	125 497	125 523
Avskrivningar	9 344	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300
Sum netto driftsutgifter	123 131	115 230	138 449	136 010	134 797	134 823
Brutto driftsresultat	5 811	12 135	13 084	10 645	9 432	9 458
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-1 485	-1 850	-2 180	-2 180	-2 180	-2 180
Utbytte	-8 387	-16 860	-12 694	-12 694	-12 694	-12 694
Gevinstar og tap på finansielle omløpsmidlar	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	3 425	5 500	7 000	6 000	6 000	6 000
Avdrag på lån	7 263	6 190	6 190	7 330	7 700	7 700
Netto finansutgifter	815	-7 020	-1 684	-1 544	-1 174	-1 174
Motpost avskrivningar	-9 344	-9 300	-9 300	-9 300	-9 300	-9 300
Netto driftsresultat	-2 717	-4 185	2 100	-199	-1 042	-1 016
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	1 000	250	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av bundne driftsfond	-1 373	-2 109	-1 156	-1 024	-1 024	-1 024
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	3 090	6 044	-944	1 223	2 066	2 040
Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	2 717	4 185	-2 100	199	1 042	1 016
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	0	0	0	0	0	0

Inntekter har negativt forteikn i tabellen ovanfor, medan kostnadar har positivt forteikn. 2023-budsjettet som ligg inne i oversikten over, er opphavelig budsjett som blir endra gjennom året 2023. For 2023 har både inntektsnivået og kostnadsnivået auka. Dette er ei nominell auke sett mot 2023-tal. Driftskostnadane vil bli omtala i større grad i del 5 (handlingsdelen).

Den ordinære drifta i 2024 er lagt opp med eit 0-resultat, med bruk av ordinært disposisjonsfond på kr 0. Det er heller ikkje budsjettert med avsetning til ordinært disposisjonsfond i 2024. Bruk av flyktingefond, bygdebokfond og einingsfond på Bygland oppvekstsenter er lagt inn med til saman kr 1,1 mill. I tillegg så er delar av nettoinntekta frå premieavvik (1,3 mill.) sett av til fond. Dette gjer at netto avsetning til fond vert kr 0,2 mill. Frå 2025 og utover er det lagt til avsetningar til ordinært disposisjonsfond på til saman 5,1 mill. Når det gjeld bundne fond (sjølvkostfond, næringsfond mv.) er det budsjettert med ein netto bruk på 1,15 mill.

Netto driftsresultat viser kommunen sitt økonomiske resultat før fondsdisponeringar. I og med at inntekter, som nemnt, blir vist med negativt forteikn, vil eit netto driftsresultat med negativt forteikn vere eit overskot. For 2024 har kommunen med andre ord eit underskot på kr 950.000. Dette skuldast utelukkande kostnadar til øyremerka formål, som blir dekt av bundne fond, og er ikkje ein del av den ordinære drifta.

3.4 Budsjettrammer for einingane

Bevillingsoversikt drift, budsjett

Alle tala er i årets opphavslege kronekurs. Når ein bereknar realendingar må ein hugse deflatorkorrigeringar. Frå og med 2024 er budsjetteiningane Stab og fellesutgifter, Kultur og Store prosjekt slege saman til same budsjetteining – Stab, samfunnsutvikling og kultur. Under omtalen av driftsbudsjettet til denne eininga i kapittel 5.4, kan sjå fleire detaljar om korleis eininga er delt inn budsjettmessig.

Bevillingsoversikt drift, budsjett til fordeling:

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Frå bevillingsoversikt:			
Til fordeling drift	129 149	105 930	113 787
Driftsutgifter pr. eining			
Politisk styring og kontroll			
Bevilling drift, netto	2 622	2 622	2 124
Sum Politisk styring og kontroll	2 622	2 622	2 124
Stab, samfunnsutvikling og kultur			
Bevilling drift, netto	21 299	24 792	19 525
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-50	-50	-155
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-550	-500	
Sum Stab og fellesutgifter	20 699	24 242	19 370
Bygland Oppvekstsenter			
Bevilling drift, netto	21 102	19 517	20 155
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			-160
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-524	-119	51
Sum Bygland Oppvekstsenter	20 578	19 398	20 046
Byglandsfjord Oppvekstsenter			
Bevilling drift, netto	13 462	12 096	11 537
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			-30
Sum Byglandsfjord Oppvekstsenter	13 462	12 096	11 507
Helse			
Bevilling drift, netto	6 187	7 373	6 795
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			-207
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-20	-1 187	2 116
Sum Helse	6 167	6 186	8 704
Pleie og omsorg			
Bevilling drift, netto	40 490	36 671	35 937
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			30
Sum Pleie og omsorg	40 490	36 671	35 967
Drift og forvaltning ekskl. VARF			
Bevilling drift, netto	17 501	17 255	17 668
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			48
Sum Drift og forvaltning ekskl. VARF	17 501	17 255	17 716
Drift og forvaltning - VARF			
Bevilling drift, netto	3 260	2 597	2 736
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-334	-787	-544
Sum Drift og forvaltning - VARF	2 926	1 810	2 192
Eksterne samarbeid			
Bevilling drift, netto	23 912	22 364	16 674
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-300	-300	546
Sum Eksterne samarbeid	23 612	22 064	17 220

Andre sentrale inntekter og kostnader			
Bevilling drift, netto	-20 686	-39 357	-19 364
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-132	-132	-548
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	1 300	8 100	
Sum Andre sentrale inntekter og kostnader	-19 518	-31 389	-19 912
Netto for alle einingar	129 149	105 930	113 787
Sum netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-816	-1 269	-1 020
Sum netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	206	6 294	2 167
Sum alle budsjettområda	128 539	110 955	114 934

Prioriteringar innanfor den einskilde eining er kommentert under handlingsdelen (kapittel 5). Frå 2023 er meirverdiavgifts-kompensasjon (inntekt) og meirverdiavgiftskompensasjon (kostnad) budsjettert på eining 90. Desse tala utliknar kvarandre. I 2022 var kostnaden knytt til meirverdiavgiftskompensasjon ført per eining, medan inntekta var ført på eining 90. Dette er no forenkla slik at einingane slepp å rekne ut meirverdiavgifta per anskaffing i budsjettet. Det gjer dog at budsjettet for 2023 ikkje vert direkte samanliknbart med rekneskapen for 2022, sidan 2022-rekneskapen viser kostnaden for meirverdiavgift på einingane, medan 2023-budsjettet ikkje gjer det. Endringar mellom budsjettåra vil bli kommentert under handlingsdelen (kapittel 5).

Alle einingane sine budsjett er kommentert nærmare i kapittel 5, med unntak av eininga Andre sentrale inntekter og kostnader. Under denne eininga ligg sentrale inntekter og kostnader som skal direkte inn i drifta. Dette er inntekts- og utgiftsføring av mva-kompensasjon i drift, sal av konsesjonskraft, bruk av næringsfond som ikkje ligg på andre einingar, kapitalinntekt frå sjølvkostområdet, avsetting til sentral tilleggslyving for lønnsauke, eigarkostnader til Å Energi og premieavvik. Alle desse budsjettpostane er allereie kommentert andre stadar i dokumentet, så denne eininga vil ikkje bli kommentert nærmare verken i dette kapitlet eller i kapittel 5.

4. INVESTERINGSBUDSJETTET

4.1 Hovudoversikt investeringar 2024

Kommunen sitt investeringsbudsjett for år 2024 balanserer med inntekter og utgifter på kr. 7.800.000. Hovudoversikten under viser korleis kommunen sine investeringar i 2024 er finansiert.

Investeringsbudsjettets hovudoversikt inneheld følgjande (Tal i 1000):

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Investeringsutgifter – sjå avsnitt 4.2			
Investeringar i varige driftsmidlar	7 300	11 727	5 401
Tilskot til andre sine investeringar	0	0	0
Investeringar i aksjar og andeler i selskap	500	500	472
Utlån av egne midlar	0	0	1 000
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	7 800	12 227	6 873
Investeringsinntekter – sjå avsnitt 4.3			
Kompensasjon for meirverdiavgift	-1 110	-1 627	-514
Tilskot frå andre	0	-200	-65
Sal av varige driftsmidlar	-1 000	-2 100	-1 404
Sal av finansielle anleggsmidlar	0	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midlar	0	0	0
Bruk av lån	-5 190	-7 550	-4 683
Sum investeringsinntekter	-7 300	-11 477	-6 665
Vidareutlån – sjå avsnitt 4.4			
Vidareutlån	1 000	1 000	0
Bruk av lån til vidareutlån	-1 000	-1 000	0
Avdrag på lån til vidareutlån	500	500	1 508
Mottatte avdrag på vidareutlån	-500	-500	-2 477
Netto utgifter vidareutlån	0	0	-969
Overføring frå drift og netto avsetningar – sjå avsnitt 4.3			
Overføring frå drift	0	-250	-1 000
Netto avsetningar til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	969
Netto avsetningar til eller bruk av ubundne investeringsfond	-500	-500	792
Dekning av tidlegare års udekt beløp	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetningar	-500	-750	761
Framført til inndecking i seinare år (udekt beløp)	0	0	0
Kontrollsum art 980 Rekneskapsmessig meirforbruk	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)			
Inntekter til fordeling	0	0	0
Utgifter til fordeling	7 800	12 227	6 873
Sum til fordeling (netto)	7 800	12 227	6 873

4.2 Investeringar i anleggsmidler 2024

Kommunen sitt investeringsbudsjett for år 2024 balanserer med inntekter og utgifter på kr 7.800.000. Av dette utgjør investeringar i anleggsmidler kr 7.300.000. Investeringsbudsjettet for anleggsmidler inneheld følgjande investeringar (Tal i 1000):

Tall i 1000 kroner		Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Frå bevilgningsoversikt:				
Netto investeringar til fordeling:		7 800	12 227	6 873
Prosjekt	Prosjektnamn			
207	Nytt IKT-system økonomi og personal	850	0	0
301	Digital infrastruktur Byglandsfjord oppvekstsenter	0	200	0
400	Velferdsteknologi: Senger mv.	500	0	0
451	Flyktningebil	0	250	0
557	Avløpsledning frå Raubekk til Hamren	0	300	58
563	Rehabilitering av kloakkrense- og pumpestasjoner	0	250	0
571	Rehabilitering vasskummar av omsyn til HMS	200	0	0
573	Rehabilitering avlaupskummar av omsyn til HMS	200	0	0
574	VA Presteneset	300	300	0
575	Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg	200	300	0
576	Fordrøyingstank	0	150	0
577	Oppgradering av Nesmoen gjenvinningsstasjon	0	150	0
578	VA-leidningar for påkobling av nye abonnentar	0	600	0
601	Uteareal Bygland oppvekstsenter	0	0	651
603	Turveg Byglandsfjord	400	400	0
606	Rehabilitering ventilasjonsanlegget i symjehallen	0	1 100	0
607	Dagsturhytta	0	300	0
651	Inventar til biblioteket	125	125	0
653	Inventar til ungdomsklubben	350	0	0
654	Kulturscenen: Lys- og tepperigg	150	0	0
655	Kulturscenen: Lydanlegg	150	0	0
656	Stolar/bord Årdalshallen	250	0	0
657	Pakkbuu: Bruksendring og opprusting	400	0	0
658	Årdalshallen: Lydanlegg	150	0	0
753	Kommunal veg Presteneset	100	2 600	0
754	Utsmykking i rundkøyringa på Byglandsfjord	125	100	0
756	Elbilladarar kommunale bygg	0	312	0
758	Utsmykking i rundkøyringa på Bygland	125	0	0
804	Kartverk - Geovekstprosjektet	0	200	143
809	Sal bustader	0	0	136
817	Kjøp tomtegrunn	0	250	0
828	IFK-plan (idrett, friluftsliv og kultur)	0	0	131
847	Utvikling av Presteneset	0	0	1 325
869	Bygland kulturscene	0	920	0
876	Oppgradering og inventar kommunehuset Bygland	250	250	0
878	Stasjonsområdet Byglandsfjord	0	500	399
883	ENØK-tiltak Byglandsheimen	0	0	141
887	Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen	500	0	56
889	Forprosjekt rehabilitering firemannsbustad Bygland	0	450	0
890	Leilegheit Bygland	0	0	1 901
891	Ny psykiatribil	0	0	460
892	Robotvaskemaskin	0	200	0
893	Robotgrassklypparar	0	150	0
894	Målretta ENØK-tiltak	500	1 000	0
895	SD-styring Byglandsfjord oppvekstsenter	0	120	0
898	Oppgradering av utstyr og låsesystem i Årdalshallen	250	250	0
899	Rehabilitering av Priveten	300	0	0
900	Oppgradering av Byglandsheimen	300	0	0
902	Ny lastebil	625	0	0
951	Eigenkapitalinnskott KLP	500	500	472
99	Ymse prosjekt	0	0	1 000
Sum fordelt		7 800	12 227	6 873

Tala er ekskl. mva. for prosjekt 557 til 578. Elles er tala inkl. mva.

Merk at tala for budsjett 2023 er basert på tala i opphavleg budsjett for 2023. Det er lagt opp til fleire budsjettjusteringar i 2023 som ikkje kommer fram her, og slik det ligg an no vil investeringane i 2023 bli lågare enn budsjettet. Det må også presiserast at alle prognosane her er usikre, i større eller mindre grad.

I tillegg til prosjekta nemnt ovanfor, vil ein i 2024 og halde fokus på å fullføre prosjekt som er starta opp i 2023. For nokre av desse prosjekta vil det vere usikkert kor stor del av kostnadane som blir i 2023 kontra 2024. Kommunedirektøren har fullmakt til å gjere omdisponeringar mellom budsjettåra per prosjekt, så framt han held seg innanfor den vedtekne ramma for dei respektive prosjekta.

Kommentarar per prosjekt finn ein per eining i handlingsdelen (kapittel 5).

4.3 Finansiering av investeringar 2024

Det er planlagt å finansiere investeringane i varige driftsmidlar i 2024 i samsvar med tabellen under. Nedste delen av tabellen gjeld berre til finansiering av eigenkapitalinnskottet i KLP.

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Investeringsinntekter			
Kompensasjon for meirverdiavgift	-1 110	-1 627	-514
Tilskot frå andre	0	-200	-65
Sal av varige driftsmidlar	-1 000	-2 100	-1 404
Sal av finansielle anleggsmidlar	0	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midlar	0	0	0
Bruk av lån	-5 190	-7 550	-4 683
Sum investeringsinntekter	-7 300	-11 477	-6 665
Overføring frå drift og netto avsetningar			
Overføring frå drift	0	-250	-1 000
Netto avsetningar til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	969
Netto avsetningar til eller bruk av ubundne investeringsfond	-500	-500	792
Dekning av tidlegare års udekt beløp	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetningar	-500	-750	761

Ein tek høgde for at mva-kompensasjonen er eit anslag. Under tilskot frå andre finn ein mellom anna spelemidlar. Det er antakeleg fleire prosjekt i 2023 og 2024-2027 som er spelemiddelberettiga, men ein vel å justere budsjettet med spelemidlar etter kvart som kommunen får tilsagn på dei.

Netto bruk av ubundne investeringsfond gjeld finansiering av eigenkapitalinnskottet i KLP, som ikkje kan lånefinansierast. Kommunen har kr 1.412.262 i ubundne investeringsfond per 01.01.23.

4.4 Utlån (startlån) 2024

Det er budsjettet med følgjande utlån og avdrag i 2024:

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Vidareutlån			
Vidareutlån	1 000	1 000	0
Bruk av lån til vidareutlån	-1 000	-1 000	0
Avdrag på lån til vidareutlån	500	500	1 508
Mottatte avdrag på vidareutlån	-500	-500	-2 477
Netto utgifter vidareutlån	0	0	-969

Etter ein lengre periode med få søknadar om startlån, har dette teke seg opp dei siste par åra, og det er innvilga to søknadar i 2023. Dei ubrukne startlånmidla er på om lag kr 1 mill. i skrivande stund, og det er vedtak om å ta opp eit nytt startlån hos Husbanken på 1 mill. i løpet av 2023, slik at ein kan ha ein større buffer til framtidige søknadar. Budsjettet ovanfor vil bli justert viss det skulle bli aktuelt å innvilge søknadar på høgare enn budsjettet beløp i løpet av 2024. Ved behandling av startlån i Bygland kommune vert forskrifta frå Husbanken lagt til grunn ([FOR-2014-03-12-273](#)).

4.5 Hovudoversikt investeringar 2024-2027

Kommunen sitt investeringsbudsjett for åra 2024-2027 balanserer med inntekter og utgifter på totalt kr. 34.555.000. Investeringsbudsjettet sin hovudoversikt inneheld følgjande:

Tall i 1000 kroner	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Investeringsutgifter				
Investeringar i varige driftsmidlar	7 300	10 905	2 200	900
Tilskot til andre sine investeringar	0	0	0	0
Investeringar i aksjar og andeler i selskap	500	500	500	500
Utlån av egne midlar	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	7 800	11 405	2 700	1 400
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for meirverdiavgift	-1 110	-769	-360	-100
Tilskot frå andre	0	-209	0	0
Sal av varige driftsmidlar	-1 000	0	0	0
Sal av finansielle anleggsmidlar	0	0	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midlar	0	0	0	0
Bruk av lån	-5 190	-9 927	-1 840	-800
Sum investeringsinntekter	-7 300	-10 905	-2 200	-900
Vidareutlån				
Vidareutlån	1 000	1 000	1 000	1 000
Bruk av lån til vidareutlån	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avdrag på lån til vidareutlån	500	500	500	500
Mottatte avdrag på vidareutlån	-500	-500	-500	-500
Netto utgifter vidareutlån	0	0	0	0
Overføring frå drift og netto avsetningar				
Overføring frå drift	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av ubundne investeringsfond	-500	-500	-500	-500
Dekning av tidlegare års udekt beløp	0	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetningar	-500	-500	-500	-500
Framført til inndekning i seinare år (udekt beløp)	0	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)				
Inntekter til fordeling	0	0	0	0
Utgifter til fordeling	7 800	11 405	2 700	1 400
Sum til fordeling (netto)	7 800	11 405	2 700	1 400

4.6 Investeringar i anleggsmidlar i økonomiplanperioden

Kommunen sitt investeringsbudsjett for åra 2024-2027 balanserer med inntekter og utgifter på kr. 34.555.000. Av dette utgjer investeringar i anleggsmidlar kr 32.555.000. Investeringsbudsjettet for anleggsmidlar inneheld følgjande investeringar:

Tall i 1000 kroner	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Frå bevillingsoversikt:				
Netto investeringer til fordeling:	7 800	11 405	2 700	1 400

Prosj.	Prosjektnamn	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
207	Nytt IKT-system økonomi og personal	850	0	0	0
400	Velferdsteknologi: Senger mv.	500	0	0	0
404	Straumberedskap Sagmoen	0	400	0	0
571	Rehabilitering vasskummar av omsyn til HMS	200	200	200	200
573	Rehabilitering avlaupskummar av omsyn til HMS	200	200	200	200
574	VA Presteneset	300	2 500	0	0
575	Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg	200	0	0	0
578	VA-leidningar for påkobling av nye abonnentar	0	600	0	0
603	Turveg Byglandsfjord	400	700	1 300	0
608	Trimpark ved turvegen på Byglandsfjord	0	420	0	0
651	Inventar til biblioteket	125	0	0	0
652	Kulturscenen: Kjøkken	0	375	0	0
653	Inventar til ungdomsklubben	350	0	0	0
654	Kulturscenen: Lys- og tepperigg	150	0	0	0
655	Kulturscenen: Lydanlegg	150	0	0	0
656	Stolar/bord Årdalshallen	250	250	0	0
657	Pakkbua: Bruksendring og opprusting	400	900	0	0
658	Årdalshallen: Lydanlegg	150	0	0	0
753	Kommunal veg Presteneset	100	0	0	0
754	Utsmykking i rundkøyringa på Byglandsfjord	125	0	0	0
756	Elbilladarar kommunale bygg	0	300	0	0
758	Utsmykking i rundkøyringa på Bygland	125	0	0	0
876	Oppgradering og inventar kommunehuset Bygland	250	0	0	0
887	Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen	500	0	0	0
889	Forprosjekt rehabilitering firemannsbustad Bygland	0	560	0	0
894	Målretta ENØK-tiltak	500	500	500	500
897	Områdeløft Byglandsfjord	0	3 000	0	0
898	Oppgradering av utstyr og låsesystem i Årdalshallen	250	0	0	0
899	Rehabilitering av Priveten	300	0	0	0
900	Oppgradering av Byglandsheimen	300	0	0	0
902	Ny lastebil	625	0	0	0
951	Eigenkapitalinnskott KLP	500	500	500	500
Sum fordelt		7 800	11 405	2 700	1 400

Prosjekt 557 til 578 viser tal ekskl. mva. Resterande prosjekt viser tal inkl. mva. Det er også viktig å presisere at budsjettet er eit kostnadsoverslag. Meir eksakt kostnad får ein først når prosjekta har vore ute på anbod. Kommentar per prosjekt finn ein i handlingsdelen (kapittel 5).

4.7 Finansiering av investeringsbudsjettet 2024-2027

Investeringsbudsjettet er finansiert på følgjande måte:

Tall i 1000 kroner	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
--------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Investeringsinntekter				
Kompensasjon for meirverdiavgift	-1 110	-769	-360	-100
Tilskot frå andre	0	-209	0	0
Sal av varige driftsmidlar	-1 000	0	0	0
Sal av finansielle anleggsmidlar	0	0	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midlar	0	0	0	0
Bruk av lån	-5 190	-9 927	-1 840	-800
Sum investeringsinntekter	-7 300	-10 905	-2 200	-900

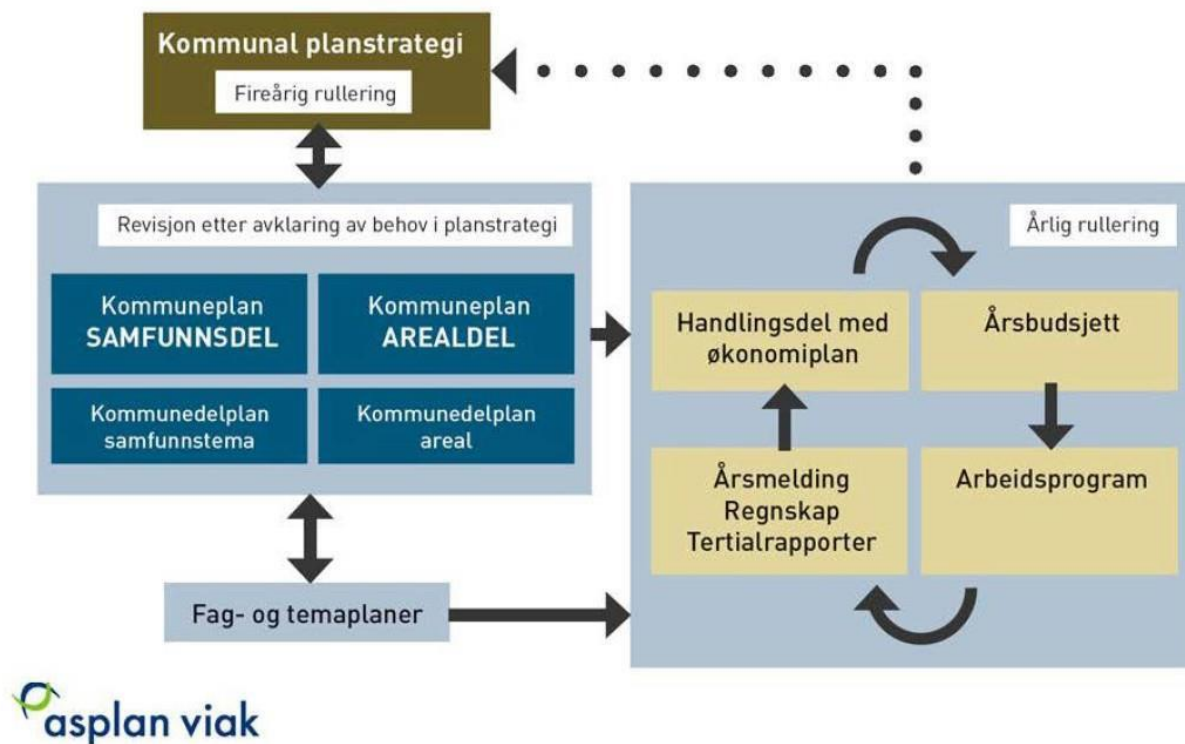
I 2024 og 2025 er budsjettert bruk av lån noko høgare enn budsjettert avdrag, medan i 2026 og 2027 er det avdraga som er størst. Med andre ord så aukar kommunen si gjeld fram til 2025, for så å bli redusert i resten av økonomiplanperioden, fram til 2027. Sjølv om gjelda aukar fram til 2025 er kommunen sitt nøkkeltal på gjeld under maksimalnivået i heile perioden, grunna planlagd nedbetaling av gjeld i 2023.

Ein vil nytte ubrukte lånemidlar att frå tidligare år før ein tek opp nye lån. Inntektene frå tomtosal og bustadsal er budsjettert med totalt kr 1.000.000 i 2024 og 0 ut perioden. Dette er veldig usikre tal. Sal av eigedom i kommunen vil bli sett av til ubundne investeringsfond, viss det er naudsynt med omsyn til finansiering av eigenkapitalinnskottet til KLP. Mva-kompensasjonen er eit anslag og vil variere med kor mykje av investeringane som er knytt opp mot kompensasjonspliktige kostnader.

5. KOMMUNEPLANEN SIN HANDLINGSDEL MED PRIORITERINGAR PER SEKTOR

5.1 Samanheng mellom handlingsdelen med økonomiplan og samfunnsdelen

Plan- og bygningslova krev at kommunen skal ha en kommuneplan med en handlingsdel som seier korleis kommuneplanen skal bli følgd opp dei neste fire åra eller meir, og han skal rullerast årleg.

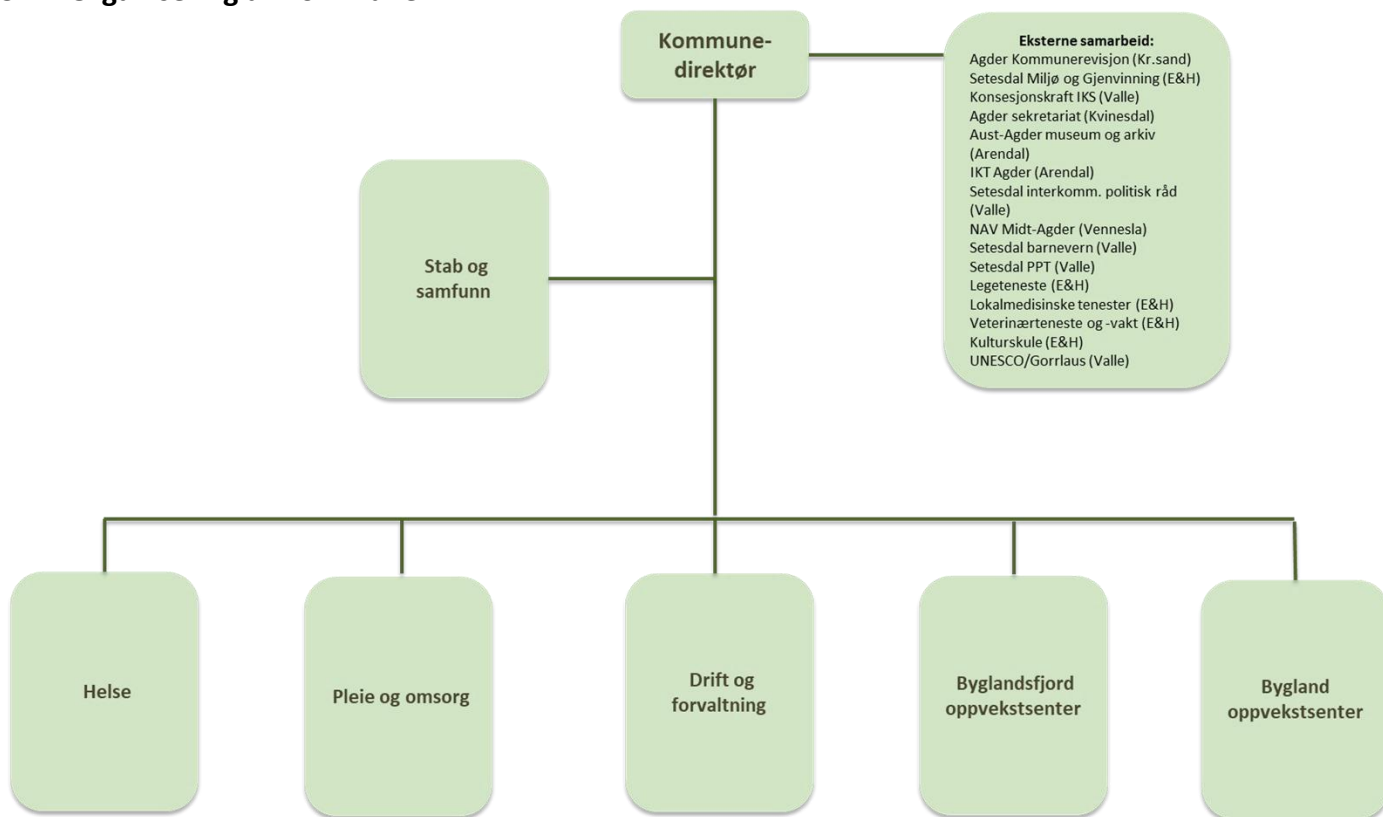

I Bygland kommune blir kravet ivareteke gjennom økonomiplanen sin handlingsdel. Her blir drifts- og investeringstiltak for dei neste 4 åra samordna og prioriterte. Kommuneplanen sin samfunnsdel og andre kommunedelplanar er lagt til grunn saman med stortingsmeldinga *Leve hele livet* og programmet *Aldersvennlig Norge*¹.

Det er og teke med innspel som kom i samband med medverknad til revidering av kommuneplanen sin samfunnsdel.

¹ Programmet for eit aldersvenleg Noreg er ein del av regjeringa kvalitetsreform for eldre, *Leve hele livet*. Arbeids- og næringsliv, kommunen og lokalsamfunn, sivilsamfunn og organisasjonar, kunnskaps- og forskingsinstitusjonar må involvere seg i prosessen og jobbe saman for eit aldersvenleg samfunn. Programmet skal også mobilisere den eldre befolkninga, slik at dei sjølve er med i planlegginga av eigen alderdom og bidreg til å utforme omgjevnadane sine.

5.2 Organisering av kommunen

5.3 Eksterne samarbeid

Organisering

Sjå organisasjonskartet i kapittel 5.2.

Status, utfordringsbilete og prioriteringar

Dei fleste av dei eksterne samarbeida har eigne rekneskap og budsjett. For dei som har det, viser ein til budsjett og økonomiplan for samarbeida som vert lagt fram som referatsakar til kommunestyret.

Driftsbudsjett

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Eksterne samarbeid					
Grunnbudsjett	20 564	23 472	23 540	23 567	23 593
Ekstraordinære tiltak: Onboarding IKT Agder	1 800	440			
Sum Eksterne samarbeid	22 364	23 912	23 540	23 567	23 593

Om ein ser på grunnbudsjetta over, som er dei tala som er mest samanliknbare, er auka frå 2022 til 2023 på 2,2 %, som er under deflatorveksten på 3,7 %.

Driftsbudsjett per samarbeid

Tall i 1000 kroner	Rekneskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Endring frå '23 til '24
Eksterne samarbeid				
Fellesutgifter/sektorovergripande				
• Driftstilskot Setpro				
• Interkommunal arbeidsgjevarkontroll	293	370	320	-50
• Sakar som eventuelt krev settesakshandsamar				
Kontrollutvalet	141	151	157	6
Revisjon	699	645	682	37
IKT	3 304	4 500	4 240	-260
PPT	696	825	905	80
Musikk og kulturskule	462	500	620	120
Aust-Agder museum og arkiv - Museumsdel	426	437	437	0
Setesdal barnevern	3 803	4 521	5 778	1257
Legetenesta inkl. KØH og legevakt	2 386	4 555	4 631	76
Kommunal øyeblikkelig hjelp	0	0	0	0
Lokalmedisinske tenester	560	618	633	15
Setesdal Brannvesen IKS	2 839	2 842	3 068	226
NAV Midt-Agder	1 238	1 750	1 750	0
UNESCO (Gorrlaus)	0	350	391	41
Vassdragsstyre for øvre Otra	-173	300	300	0
Sum driftsutgifter	16 674	22 364	23 912	1 548

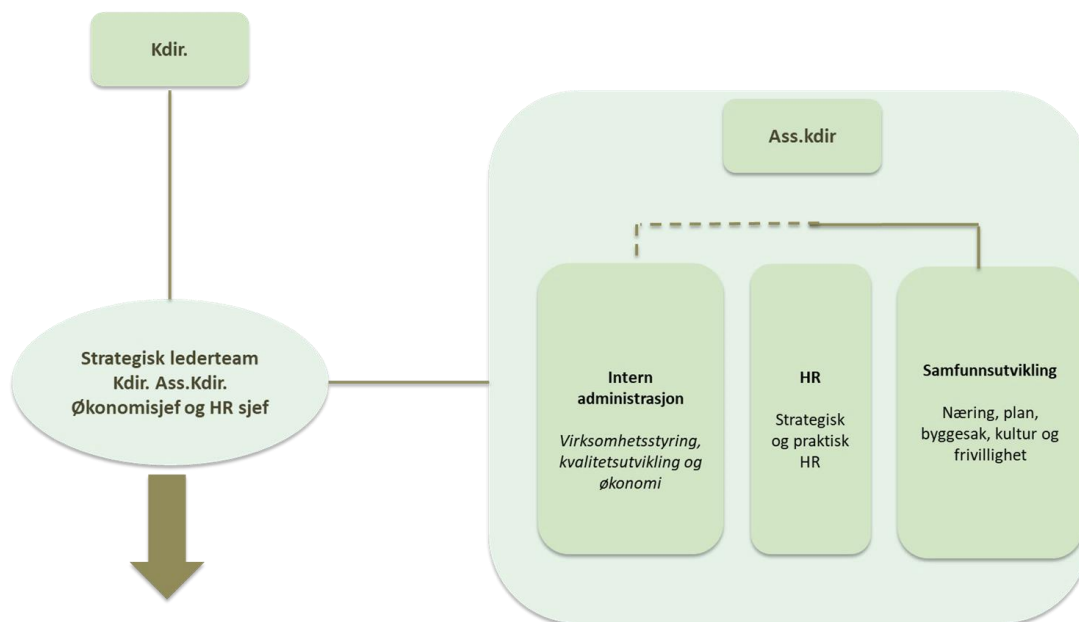
Merk at samarbeidet på legetenesta blei sett i verk i løpet av 2022, og hadde difor lågare kostnad dette året. Resten av kostnaden i 2022 blei ført under eining Helse.

Når det gjeld barnevern, så er det alltid ein viss risiko for budsjettauke i løpet av året. For eksempel om det oppstår ei ny fosterheimssak, vil det vere snakk om ein kostnad på om lag kr 700.000 ekstra, og endå meir om det er snakk om institusjonsplass. Frå 2023 til 2024 har ein fått ein slik krevjande og kostbar barnevernssak, som er budsjettert med 1,5 mill. Om ikkje det var denne saka, ville barnevernsbudsjettet blitt redusert.

I IKT-budsjettet er det ekstraordinære kostnadar på om lag kr 400.000 som blir trekt ut av budsjettet frå og med 2025. I brannvesenet er det mindre justeringar mellom åra i heile økonomiplanperioden.

5.4 Stab, samfunnsutvikling og kultur

Organisering

Status og utfordringsbilde

Bygland kommune har hatt god økonomi og leverer gode tenester. Vi ser at sentrale føringar og redusert tal på arbeidsføre kan utfordre både økonomien og dei kommunale tenestene. Da er det viktigare enn nokon gong å utnytte dei menneskeleg ressursane. Ein ser at frivillig engasjement og frivillige organisasjonar blir enda viktigare framover. Eit godt samspel mellom kommunen og interesseorganisasjonar er avgjerande for å lykkast.

Berekraftig utvikling er eit overordna mål for samfunnsutviklinga i Noreg og internasjonalt. I det ligg det ei samfunnsutvikling som kan vare ved over tid utan at det går utover moglegheitene til noverande eller komande generasjonar. Berekraftig utvikling blir ofte beskrive ut frå dei tre dimensjonane økonomisk berekraft, miljømessig berekraft og sosiale tilhøve. Desse dimensjonane er gjensidig avhengig av kvarandre.

Bygland kommune skal utvikle ein tilpassingsdyktig organisasjon som evnar å møte utfordringar og behov på nye måtar. Kommunen skal planlegge langsiktig og arbeide systematisk på tvers av fag og sektorar for å levere godt samordna tenester av høg kvalitet. Kommuneøkonomien skal styrast slik at vi kan handtere dei utfordringane kommunen og lokalsamfunnet står overfor. Kommunen skal medverke til å utvikle lokalsamfunnet og gjere det attraktivt å leve og bu her, mellom anna gjennom god planlegging.

Prioriteringar per satsingsområde i kommuneplanen

1. Attraktive og livskraftige sentra og bygdelag

Reguleringsplan Byglandsfjord sentrum (#4)

Kommunen er i gang med ein moglegheitsstudie for å utarbeide og analysere strategiar for langsiktig utvikling av Byglandsfjord sentrum. Revidering av gjeldande reguleringsplanar vil ha fokus på område som treng forsterking og forbedring og på manglar i føresegnene. Utarbeiding av konseptskisse for industriområde.

Reguleringsplan Bygland sentrum (#5)

Revidering av gjeldande reguleringsplanar skal legge til rette for betre sentrumskvalitetar og trafikktryggleik. Arbeidet blir sett i samanheng med utviklinga på Presteneset.

Utvikle Presteneset basert på gjeldande reguleringsplan og moglegheitsstudien (#7 og #8)

Vi startar med etablering av bustadområdet i sør. Investorar blir invitert til å foreslå korleis området kan utviklast. Moglegvis nytte utbyggingsavtale for etablering av teknisk infrastruktur. Styrke og utvikle området rundt Brygga.

Oppdaterte og tilrettelagte lokale for ungdomsklubben (#10)

Tilrettelegge lokala i samarbeid med tilsette og brukarar av ungdomsklubben.

Kjøp av hensiktsmessig tomteareal både for bustad og næring (#14)

Mogleg kjøp av rutebilstasjonen på Byglandsfjord lenger uti økonomiplanperioden.

Informere godt i sosial media og andre informasjonskanalar om tilbod, tenester og prosjekt med fokus på klarspråk (#15)

Vi skal auke kompetansen innan informasjonsarbeid og ha fokus på målgrupper i kommunikasjonen.

Utviklingsprosjekt vekst rundt Byglandsfjorden

Vi skal sette Byglandsfjorden i fokus og skape aktivitet og utvikling ut i frå denne. I samarbeid med investorar, ildsjeler og fagmiljø. Denne satsinga må bli sett i samanheng med omstillingsprosjektet.

2. Verdiskaping og berekraft

Leggje til rette for nye, regulerte og ferdig opparbeidde industriområde (#17)

Behovet for nye industriområde blir vurdert i arbeidet med kommuneplanen sin arealdel.

3. Utdanning og kompetanse

Utnytte potensialet i ordninga «varig tilrettelagt arbeid (VTA)» (#28)

Behovet for arbeidskraft vil auke framover. Gjennom å nytte restarbeidsevne så aukar vi kapasiteten og fleire får moglegheit til å delta i arbeidslivet.

Etablere kommunale lærlingeplassar/praksisplassar der det er behov (#30)

Vi skal prioritere opplæring av fagfolk for å møte framtida sine behov til kompetanse. Gjennom å tilby læringeplassar/praksisplassar så får vil tilgang til oppdatert kompetanse og moglege framtidige tilsette.

Etablere lesesal for studentar i kommunen (#32)

Lesesalen skal samlokaliseras med co-workingspaces slik at studentane kan få tilgang på kompetanse og skape nettverk.

Sjå på regionale erfaringar med alternativ kollektivtransport i samarbeid med fylkeskommunen (#34)

Agder fylkeskommune har teke initiativ til å sjå på mobilitetsløyser i fylket. Basert på erfaringar frå desse kan vi sjå på alternative måtar å tilby kollektivtransport på.

4. Kultur, idrett og friluftsliv

Rydde og merke turveggar basert på sti- og løypeplanen, i regi av sti- og løypelag (#35)

Tilgang på turveggar bidreg til folkehelse og er eit lågterskeltilbod. Det er fokus på at alle grendelag skal ha tilgang på merka turveggar.

Vidareutvikle kulturskulen sitt opplæringstilbod innan kunst og kultur (#39)

Leggje til rette for formidling av lokal kulturarv (#41)

UNESCO-satsinga er prioritert med kr 350.000 i åra 2023-2025 til interkommunal stilling innanfor dette fagfeltet.

Utvikle Ose som senter for kulturformidling (#42)

Vi skal saman med lokale eldsjeler, verkemiddelapparatet og næringsliv utvikle og styrke Ose som kulturformidlar. Etablering av brygge til Bjoren og turveg.

Synleggjere og utvikle stasjonsområdet på Byglandsfjord (#43)

Vi skal saman med private aktørar og frivilligheita skape ein møteplass og eit stoppunkt for besøkjande.

Merke kulturhistoriske bygg og lokalitetar (#44)

Vi skal saman med kulturformidlarar og historiforteljarar presentere bygningar og lokalitetar si kulturhistorie.

Etablering av turveg på Byglandsfjord

Tilrettelegge heilårs turveg i nærområdet på Byglandsfjord.

Utsmykking rundkøyring Byglandsfjord og Bygland

Rundkøyringane er viktige stadmarkørar langs rv9. Ein vil søkje om tilskot til utforming av installasjonen.

5. Transport, kommunikasjon og samfunnstryggleik

Utbetre infrastrukturen i Bygland sentrum med enkle tiltak for å teste verknad (#50)

Teste ut korleis enkle tiltak kan trygge skulevegen i Bygland sentrum med eksempelvis merking og trafikkhinder.

Arbeide for etablering av g/s-veg langs rv9 (#52)

I alt planarbeid langs rv9 skal etablering av g/s-veg vere tema.

Driftsbudsjett

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Driftsutgifter pr. eining					
Politisk styring og kontroll					
Grunnbudsjett	1 922	2 622	2 622	2 622	2 622
Konsekvensjustering val	100		100		100
Konsekvensjustering: Auke i godtgjersle	600				
Sum Politisk styring og kontroll	2 622	2 622	2 722	2 622	2 722
Stab og samfunnsutvikling					
Grunnbudsjett	15 148	16 343	16 438	16 438	16 438
Konsekvensjustering: Pedagogisk rådgjevar		-625			
Konsekvensjustering: Auke i tilskot til fellesrådet		178			
Konsekvensjustering: Pensjon		442			
Konsekvensjustering: Auke i stillingsannonsebudsjettet		100			
Sum Stab og fellesutgifter	15 148	16 438	16 438	16 438	16 438
Kultur og levekår					
Grunnbudsjett	1 722	1 741	2 191	2 191	2 191
Konsekvensjustering: Levekårskordinator/kulturleiar/folkehelse		450			
Ekstraordinært tiltak: Prosjektstilling ungdomsklubb B.fjord	150				
Ekstraordinært tiltak: Auke i kulturmidlar og ungdomsråd	200				
Ekstraordinært tiltak: Bygdebokprosjektet	500	550	550		
Sum Kultur	2 572	2 741	2 741	2 191	2 191

Budsjettert godtgjersle til leiarane av hovudutvala, samt ordførar og varaordførar, er justert i samsvar med auka godtgjersle til stortingsrepresentantar, sidan godtgjersla til dei nemnde verva svarar til ein viss prosent av godtgjersla til ein stortingsrepresentant. Dette er årsaka til at budsjettet til politisk styring og kontroll er same nivå i 2024 som i 2023, trass i at det var kostnadar til val i 2023.

Under Stab og samfunnsutvikling er pedagogisk rådgjevar-budsjettet redusert, då planen er å kjøpe denne tenesta eksternt. Denne reduksjonen bidreg og til auka kultur- og levekårssatsing, i form av oppretting av ei ny levekårskoordinatorstilling. Denne stillinga bygger på dei allereie eksisterande deltidstillingane innanfor kultur og folkehelse, men skal også vere den som koordinerer det tverrfaglege levekårsarbeidet i kommunen.

Tilskotet til fellesrådet vert auka grunna at dette tilskotet ikkje har vore auka sidan 2020. Prognoser viser at fellesrådet sitt disposisjonsfond ville vore tomt i 2025 om kommunen hadde heldt fram med å ikkje justere budsjettet i samsvar med løns- og prisvekst. Budsjettet til stillingsannonser blir auka for at kommunen skal ha handlingsrom til å marknadsføre enkeltstillingar i større grad enn tidlegare. Spesielt innan helse- og omsorgssektoren er det vanskeleg å få rekruttert folk med rett kompetanse.

Det ligg ikkje inne ekstraordinære tiltak i kulturbudsjettet for 2024, men både i investeringsbudsjettet, Drift og forvaltning sitt driftsbudsjett og i budsjettet til Byglandstunet AS ligg det inne prioriterte satsingar innan kultur og kulturbygg, t.d. måling av bygga på stasjonsområdet, rehabilitering av Priveten, ny lokasjon for ungdomsklubben i Sørbygget på Bygland og samstundes ny lokasjon for biblioteket i dei tidlegare banklokala, og oppgradering av kulturscena med omsyn til nytt ventilasjonsanlegg og kjøkken. Kulturbudsjettet er vesentleg større i 2023, 2024 og 2025 enn resten av perioden pga. kostnadar til bygdeboka. Når bygdebokfondet er bruka opp er planen at ein ikkje har kostnadar til dette lenger. Saldo på fondet er om lag 1,7 mill. i skrivande stund.

I tillegg til budsjettala ovanfor, så er også prioriteringane innanfor eininga Store prosjekt av relevans for Stab, samfunnsutvikling og kultur:

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Store prosjekt					
Rundkøyring Bygland	6 022				
Utstilling i samarbeid med Kulturhistorisk museum	100	200	200	200	200
Reguleringsplanarbeid og anna planarbeid	500	500	500	500	500
Utviklingsprosjekt: vekst rundt Byglandsfjorden	600				
Tilskotsordning private reguleringsplanar	500				
Omstilling: Kommunen sin andel		500	500	500	500
Geovekst/Kartverket		120	120	120	120
Interkommunal stilling på slam		150	150	150	150
Sum Store prosjekt	7 722	1 470	1 470	1 470	1 470

Utstilling i samarbeid med Kulturhistorisk museum er ei tenkt vidareføring av gullutstillinga i 2022 og arkeologidagen i 2023, men med andre kulturhistoriske tema. Kostnadane knytt til dette vert lågare enn i 2022, grunna ein del av kostnadane i 2022 var eingongskostnadar for å legge lokalet til rette for utstilling, men høgare enn i 2023 då ein ser for ei utstilling som varar lengre. Ein vil jobbe for ekstern finansiering i samband med desse utstillingane.

Reguleringsplanarbeid er sett av med kr 500.000 årleg. Det er i første omgang reguleringsplanen på Byglandsfjord som skal ferdigstillast, og etter den står Bygland sentrum for tur. I 2023 og 2024 held arbeidet med Byglandsfjord-planen fram, og mot slutten av året er planen å byrje på planen for Bygland sentrum.

Budsjett knytt til omstillingsprogrammet vil bli nærmare omtalt i eigne saker. Kr 500.000 er kommunen sin eigenandel.

Geovekst-prosjektet gjeld ein samarbeidsavtale alle kommunar har med Statens kartverk om oppgradering og tilrettelegging av kartdata for offentleg og allmenn bruk. Forbruket varierer frå år til år, men dette er uansett eit kontinuerleg arbeid som ligg inne

i heile økonomiplanperioden. Det er og budsjettert med ei interkommunal stilling som inngår i eit kartleggingsprosjekt på slamområdet.

Investeringar innanfor stab, samfunnsutvikling og kultur

Tall i 1000 kroner		Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Prosj.	Prosjektnamn				
207	Nytt IKT-system økonomi og personal	850	0	0	0
603	Turveg Byglandsfjord	400	700	1 300	0
608	Trimpark ved turvegen på Byglandsfjord	0	420	0	0
651	Inventar til biblioteket	125	0	0	0
652	Kulturscenen: Kjøkken	0	375	0	0
653	Inventar til ungdomsklubben	350	0	0	0
654	Kulturscenen: Lys- og tepperigg	150	0	0	0
655	Kulturscenen: Lydanlegg	150	0	0	0
656	Stolar/bord Årdalshallen	250	250	0	0
657	Pakkbuu: Bruksendring og opprusting	400	900	0	0
658	Årdalshallen: Lydanlegg	150	0	0	0
753	Kommunal veg Presteneset	100	0	0	0
754	Utsmykking i rundkøyringa på Byglandsfjord	125	0	0	0
758	Utsmykking i rundkøyringa på Bygland	125	0	0	0
876	Inventar kommunehuset	250	0	0	0
897	Områdeløft Byglandsfjord	0	3000	0	0
898	Oppgradering av utstyr og låsesystem i Årdalshallen	250	0	0	0
899	Rehabilitering av Priveten	300	0	0	0
951	Eigenkapitalinnskott KLP	500	500	500	500
Sum fordelt		4 475	6 145	1 800	500

(tal inkl. mva.). Sjå protokollen frå kommunestyret 14.12.23 for beskriving av prosjekt 656, 657 og 658.

Nytt IKT-system innan økonomi- og personalområdet

I samband med at kommunen har blitt med i IKT Agder, må kommunen oppgradere diverse datasystem. ERP-systemet (økonomi og personal) er det desidert største systemet å skifte ut, og kostnaden kan først i investeringsrekneskapen. Uavhengig av medlemskapet i IKT Agder, måtte setesdalskommunane uansett hatt dette systemet ut på anbod, då ein har hatt dagens system veldig lenge, så kommunen har ikkje anna val enn å ta denne kostnaden. Fordelen er at ein vil få eit nytt system som er meir effektivt og brukarvennleg. Dette er elles ein kostnad som opphavleg blei budsjettert i driftsrekneskapen i 2023, men som no blir fordelt mellom 2023 og 2024 i investering, då rekneskapsreglane tilsa at dette var ein kostnad for investeringsrekneskapen.

Turveg Byglandsfjord (2024-2026)

Kommunen har fått tilsagn om spelemidlar til prosjektet. Planlagt oppstart i 2024, men det er budsjettert å jobbe med prosjektet i 2025 og 2026 også.

Trimpark ved turvegen på Byglandsfjord

Lågterskel aktivitetsapparat som er planlagt ved turvegen. Dette er definert som eit eige prosjekt, som får 50 prosent spelemiddelfinansiering.

Inventar til biblioteket

I samband med at ungdomsklubben vert etablert i Sørbygget, vert biblioteket flytta til der Sparebanken Sør hadde lokale før, og då vil det vere naudsynt å kjøpe noko nytt inventar. Resten av kostnaden med flyttinga vert lagt inn i budsjettet til Byglandstunet AS, då ei slik flytting vil krevje bruksendring i begge lokal.

Kulturscena: Kjøkkenet

Ventilasjonsaggregatet i kulturscenen blei dyrare enn budsjettet i 2023, slik at det ikkje blei råd til kjøkkenet i budsjetttramma. Ein vurderer og at andre IFK-prosjekt, t.d. turveg, ungdomsklubb og bibliotek, kjem over kjøkkenet på prioriteringslista, og det blir difor utsett til 2025. Kommunen har allereie fått utbetalt spelemidlar til kjøkkenet i samband med at kulturscena blei bygd.

Inventar til ungdomsklubben

Ein del av inventaret i dagens ungdomsklubb er gammalt og slitt. Det blir difor anbefalt å sette av ein budsjettsum til innkjøp av diverse nytt inventar.

Kulturscena: Lys- og tepperigg

Innspel i samband med høringsrunde på IFK-planen. Dagens rigg held ikkje ein god nok standard, og dette prosjektet er difor prioritert i 2024.

Kulturscena: Lydanlegg

Innspel i samband med høringsrunde på IFK-planen. Dagens anlegg held ikkje ein god nok standard, og dette prosjektet er difor prioritert i 2024.

Kommunal veg Presteneset

Rundkøyringa i Bygland sentrum stod ferdig i 2023. Denne gav ein ny vegarm mot Presteneset / småbåthavna. Det står om at lag 100 meter med at som ikkje er asfaltert. Kommunedirektøren føreslår å setje av kr 100 000,- til å få asfaltert denne strekninga.

Utsmykking i rundkøyringa på Byglandsfjord

Rundkøyringa er «inngangsporten» til kommunen. Ein vil søkje om tilskot til utforming av installasjonen.

Utsmykking i rundkøyringa på Bygland

Dette prosjektet blir sett i samanheng med utsmykkinga av rundkøyringa på Byglandsfjord. Sjå eigen sak om dette i saksinnkallinga til formannskapsmøtet 31.10.23.

Oppgradering og inventar kommunehuset Bygland

I samband med omorganisering, samt ønskje om å plassere alle tilsette i administrasjonen i austfløyen av kommunehuset, vert det behov for fornye deler av inventaret på kommunehuset.

Områdeløft Byglandsfjord

Eigedomen knytt til den tidlegare rutebilstasjonen på Byglandsfjord er i svært dårleg forfatning. For å få fart på eit breiare forankra stadutviklingsprosjekt på Byglandsfjord kan det bli aktuelt for kommunen å kjøpe eigedomen, for så å leggje betre til rette for framtidig utvikling av området, slik at også private investorar i større grad vil fatte interesse for å utvikle området vidare.

Oppgradering av utstyr og låsesystem i Årdalshallen

Prosjekt føreslege i ungdomsrådet i samband med handsaminga av budsjettet for 2023. Det må jobbast meir med denne bestillinga, og ein føreslår å overføre tiltaket til 2024.

Rehabilitering av Priveten

Prosjektet er ei vidareføring av prosjekt igangsett i 2023. Total budsjettsum er framleis kr 500.000, kr 200.000 i 2023 og kr 300.000 i 2024. Rehabilitering av Priveten er prioritert prosjekt i investering når det gjeld stasjonsområdet. I tillegg så er det planar om å male dei andre bygga, men det ligg inne i driftsbudsjettet. Mogleighetsstudie for Byglandsfjord stasjonsområde datert 10.20.2021 omtalar Priveten med følgjande:

Toga som gjekk på Setesdalsbanen hadde kupear med inngang frå togsida, dvs kartevogner utan gjennomgåande korridor som idag. Difor var det ikkje toalett på toga og dei reisande måtte nytte priveten (utedoen) på stasjonen til dette. Den gamle priveten i Byglandsfjord er i skrøpeleg forfatning. Her trengst snarleg vedlikehald og restaurering før heile bygningen kollapsar. Priveten bør byggjast opp til eit funksjonelt og «moderne» toalettanlegg, men i gammal stil. Området treng eit godt sanitæranlegg dersom aktiviteten på området tok seg opp. Bygningen er dessutan så flott at den vil kunne verte ein attraksjon i seg sjølv. «Setesdals finaste do», eller kanskje Noregs finaste.

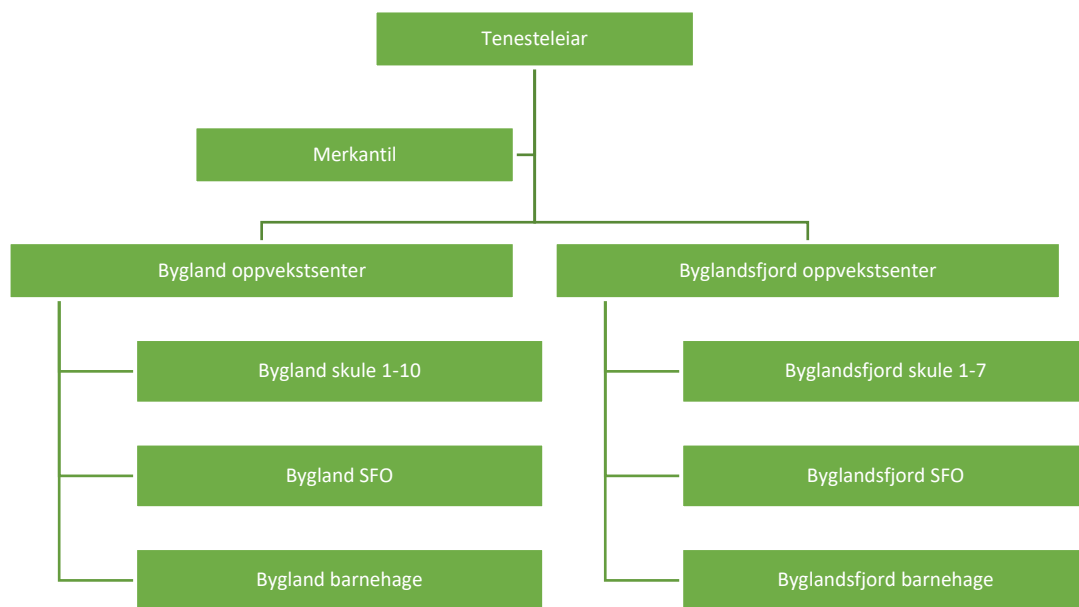
Tryggleik og fasade må prioriterast i denne omgang. Bygget er freda, og restaureringsarbeidet skjer i nært samarbeid med kulturminneavdelinga hjå Agder fylkeskommune.

Eigenkapitalinnskot KLP

Pensjonsfonda i KLP aukar kvart år og fører med seg eit behov for auka eigenkapital. Som eigar i KLP må kommunen betale tilskot til nødvendig oppbygging av eigenkapital slik at KLP kan oppretthalde tilfredsstillande soliditet. Dette er nødvendig for at KLP også framover skal ha moglegheit til å oppnå gode resultat i finansmarknadar som svingar. Budsjettert utgift til dette er på om lag same nivå som faktisk rekneskapstal i 2023.

5.5 Oppvekstsektoren

Organisering

Oppvekstsektoren er organisert i to oppvekstsenter med skule, SFO og barnehage. Bygland oppvekstsenter har 1-10-skule, medan Byglandsfjord oppvekstsenter har 1-7-skule. Begge oppvekstsentera har barnehage med to avdelingar. Sektoren har om lag 40 årsverk.

Status og utfordringsbilete

Oppvekstsentra er prega av velkvalifisert personell i alle faggrupper. Barnehagane har sær gode resultat på den årlege brukarundersøkinga. Skulane kan vise til resultat godt over landssnittet når det gjeld grunnskulepoeng, og har også gode resultat på elevundersøkinga, som viser elevane sin trivsel på skulen.

Hovudutfordringa i sektoren, er knytt til den negative folketalsutviklinga i kommunen, som gir seg utslag i minkande barne- og elevtal i barnehage og skule. Fordelt på dei to oppvekstsentera, ser barne- og elevtalet for 2023-2024 slik ut:

2023-2024	Barnehage	SFO	Barneskule	Ungdomsskule	Samla elevtal
Byglandsfjord	13	24	59		59
Bygland	23	16	42	36	78
Totalt i Bygland kommune	36	40	101	36	137

Tal på barn/elevlar i barnehage, SFO og skule på Bygland og Byglandsfjord oppvekstsenter, og samla for kommunen, for skule- og barnehageåret 2023-2024

Årskulla er små, og i barneskulen kan årstrinna variere frå to til ti elevlar. Det fordrar det at ein organiserer aldersblanda undervisning. Sjølv om ein organiserer seg på tvers av årstrinn, er gruppene små. Dette kan gi store utfordringar for det psykososiale og faglege læringsmiljøet, der den einskilde kan streve med å finne sin plass i fellesskapet. Barnetalet i aldersgruppa 0-5 år, peikar mot eit stadig minkande elevtal. Dette er ein vesentleg utfordring for sektoren no og framover. Med utgangspunkt

i dagens tal på barn i aldersgruppa 0-5 år som bur i kommunen, kan ein sjå føre seg følgande elevtalsprognose for dei komande fem åra:

Årstal	Byglandsfjord 1.-7.	Bygland 1.-7.	Bygland 8.-10.	Elevar i kommunen
2023	59	42	36	137
2024	53	40	38	131
2025	48	39	40	127
2026	41	34	49	124
2027	39	34	43	116

Flyktningssituasjonen kan føre med seg fleire elevar og barn. Om skulen skulle få fleire elevar med flyktningbakgrunn, kan det føre med seg rettar til undervisning i grunnleggande norsk for språklege minoritetar. Om det skulle kome barn i barnehagen, vil det kunne føre til auka behov for personell. Ein legg til grunn at integreringstilskota vil finansiere eventuelt behov for meir personell.

Prioriteringar per satsingsområde i kommuneplanen

2. Verdiskaping og berekraft

Oppretthalde samarbeid mellom "Ungt entreprenørskap" og skule (#18)

Gjennom elevbedrifta Ting og Tang til hage er skulen involvert i «Ungt entreprenørskap». Det er 9. og 10. trinn på Bygland skule som har denne verksemda i valfaget Arbeidslivsfag. I Arbeidslivsfag samarbeider også skulen med lokalt næringsliv, der elevane er utplasserte i ulike lokale bedrifter.

Miljøfyrtårnsertifisering (#22)

Oppvekstsektoren er i gang med å miljøsertifisere seg, og siktar mot å bli miljøfyrtårn innan 2024. Dette er eit fellesprosjekt for begge skulane, SFOane og barnehagane. Miljøsertifiseringa fører med seg systematisering av HMS-arbeidet, krev ei rekke ENØK-tiltak, men har også ein pedagogisk dimensjon, der ein skal undervise i og for miljømedvit og berekraft. Dette er i samsvar med læreplanen.

3. Utdanning og kompetanse

Samarbeid med lokalt næringsliv gjennom bedriftsbesøk og å invitere næringslivet inn i skulen (#24)

Ungdomsskulen samarbeider med lokalt næringsliv i faget Arbeidslivsfag. Sjå også tiltak #24 ovanfor.

Opne opp for fleire yrkesgrupper inn i oppvekstsektoren (#27)

I samsvar med mål om å opne opp for fleire yrkesgrupper i sektoren, er det tilsett sjukepleiar i miljøterapeutstilling i skule og SFO, knytt til elevar med særskilte behov. Barnehage og skule held fram arbeidet med å sikre overgang mellom barnehage og skule, overgang til mellomtrinn, og til ungdomsskulen. I tillegg til rutinefesta overgangsmøte, kan det vere nødvendig med hospitering og spesifikk bli-kjent-aktivitetar for barn som er sårbare eller treng det av ulike grunnar.

Halde fram med overgangsmøter mellom nivåa i grunnskulen (#31)

Sektoren legg vekt på å lage gode overgangar mellom dei ulike fasane i oppveksten. Det er rutine for å gjere overgangen mellom barnehage og skule trygg og god, med jamleg samarbeid og samvær. I tillegg fokuserer ein på både faglege og sosiale overgangar mellom småskule og mellomtrinn, og mellom mellomtrinn og ungdomsskule. Elevane på mellomtrinnet har månadsvis utvekslingar mellom skulane for å bygge tryggleik og vennskap på tvers av oppvekstsentra, og å leie fram til eit godt klassemiljø når alle elevane går saman på ungdomsskulen.

Framleis ha eit godt samarbeid med KVS mellom anna i tverretatleg team (#33)

Skulen samarbeider med KVS gjennom mellom anna tverretatleg team og andre tverrfaglege grupper.

4. Kultur, idrett og friluftsliv

Lokal kulturarv skal i større grad inn i planarbeidet for oppvekst (#40)

Lokal kulturarv har fått ein større plass i skule- og barnehage gjennom prosjektet Gorrlaus, der barn, elevar og tilsette får opplæring i folkemusikk og -dans frå Setesdal. På det viset blir både tilsette og barn betre rusta til å forvalte og vidareformidle den immatrielle kulturarven i Setesdal, i tillegg til å styrke lokal identitet og tilhøyrse.

Andre prioriterte satsingar

Prosjekt oppvekst

Oppvekstsektoren held fram med å omorganisere seg for å vere sosialt, fagleg og økonomisk berekraftig. Det er sett ned ei arbeidsgruppe der begge skulane og barnehagane samt fagforeninga er representerte, slik at ein kan evaluere dei organisatoriske løysingane ein har prøvd ut til no. For skule- og barnehageåret 2023-2024 har oppvekstsentera framleis felles leiar og felles merkantilressurs, og assisterande tenesteleiar på kvar eining. Omorganisering er ressurskrevjande medan det pågår, men ein har von om å rasjonalisere noko når ny organisasjon er sett. Ein held fram med å samkøyre sektoren mot felles retning, med felles rutinar og praksis, å dra nytte av kompetanse og ressursar på tvers, og med å fordele merkantile og pedagogiske arbeidsoppgåver på ein føremålsteneleg måte. I arbeidet med å bygge ein einskapleg sektor og styrke samarbeidskulturen, samlar oppvekstsentrea seg om felles prosjekt, koordinerer møteverksemd og har felles kompetanseheving. Ein nyttar ressursar på å møtast for å utvikle sektoren saman. I tillegg til digitale samarbeid, har skulane samarbeid med månadlege fagdagar der dei besøker kvarandre eller reiser på felles ekskursjonar. Dette er ein del av det førebyggjande psykososiale arbeidet, og eit tiltak å bygge fellesskap blant barna i kommunen, i tillegg til at ein søker å utvide fagmiljøet til elevar og tilsette. Dette fører med seg kostnader.

Implementering av nye læreplanar

Skulane held framleis på å implementere læreplanane frå 2020 (LK2020). Den siste fagplanen blei innført i 2022-2023. Å legge om praksisen etter nye læreplanar krev at ein investerer i kompetanseheving og nye læremiddel. For å møte læreplanane sine tilnærmingar til tverrfagleg undervisning, og forventningane til skulane som lærande fellesskap, har ein i tillegg omorganisert arbeidsgruppene og arbeidsfasilitetane til personalet.

Digital infrastruktur

Oppvekstsektoren har gjort store framsteg når det gjeld digitale ferdigheiter, og har fått god røynsle med ulike digitale pedagogiske verktøy og plattformer for samhandling og læring. Samstundes har det ikkje vore nokon overordna strategi for den digitale satsinga. Det er store etterslep når det gjeld infrastruktur og utstyr. Samarbeidet med IKT Agder set også krav til kva for standard den digitale infrastrukturen og utstyret skal halde. Føringar i læreplan og gjeldande pedagogisk tenking føreset utstrekt bruk av digitale verktøy med tilhøyrande stabil tilkopling til nett i alle rom. Velfungerande digital infrastruktur er også sentralt for legge til rette for digitale samarbeid på tvers av oppvekstsentera og utover kommunegrensene, for både tilsette og elevar.

Kompetanseheving i skule og barnehage

Både skule og barnehage er involvert i kompetansehevande samarbeid. Desentralisert kompetanseheving (DEKOM) i skulen blir gjennomført i samarbeid med Evje og Hornnes, Åseral og Universitetet i Agder. Tema er dysleksivennleg undervisning, og involverer både lærarar og fagarbeidarar. Kompetansehevinga kan munne ut i sertifisering som Dysleksivennleg skule. Barnehagane har også felles regional kompetanseheving i lag med Evje- og Hornnes, Åseral og Universitetet i Agder, med temaet *Tidlig innsats – forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker*. Arbeidet omfattar pedagogiske leiarar og fagarbeidarar/assistentar. Kompetansehevinga er i samsvar med barnehagen sin kompetansehevingsplan, og svarer til utfordringsbiletet i kommunen.

Laget kring barnet

Barnehage og skule samarbeider om å styrke det systematiske psykososiale arbeidet i samsvar med kapittel 9A i opplæringslova og kapittel 8 i barnehagelova, som skal sikre elevar og barn eit godt og trygt skule- og barnehagemiljø. Pandemien, med nedstenging av skule og barnehage samt restriksjonar for samvær og fellesskap, har gitt etterverknader for barn og unge, ikkje minst for dei som var sårbare frå før. Ein stor del av dei unge har hatt avgrensa med sosiale arenaar i viktige barne- og ungdomsår. I tillegg gir det låge elevtalet eit avgrensa sosialt miljø. Sektoren må vere budd på større og samansette utfordringar innan psykiske helse, utanforskap og ufrivillig fråvær i åra som kjem. Oppvekstsentra samarbeider på tvers av faggrupper for å møte dei samansette utfordringane med ei heilskapleg og systematisk tilnærming. Pedagogisk-Psykologisk teneste for Setesdal og skulehelsetenesta er til stade på begge oppvekstsentra på faste dagar. Velutvikla samarbeid på tvers blir vesentleg for å kunne møte forventningane og oppgåvene som kjem med oppvekstreforma.

Skulefrukt

Skulane tilbyr skulefrukt, og har funne ei form på dette som passer inn i skulekvardagen, og som ikkje fører med seg for mykje matsvinn.

Driftsbudsjett

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Driftsutgifter pr. eining					
Bygland Oppvekstsenter					
Grunnbudsjett	19 317	20 760	21 102	21 102	21 102
Konsekvensjustering: Endring energiutgifter		-212			
Konsekvensjustering: Pensjon		283			
Konsekvensjustering: Diverse tiltak i statsbudsjettet 2024		271			
Ekstraordinære tiltak	200				
Sum Bygland Oppvekstsenter	19 517	21 102	21 102	21 102	21 102
Byglandsfjord Oppvekstsenter					
Grunnbudsjett	12 046	12 892	13 462	13 462	13 462
Konsekvensjustering: Endring energiutgifter		31			
Konsekvensjustering: Pensjon		268			
Konsekvensjustering: Diverse tiltak i statsbudsjettet 2024		271			
Ekstraordinære tiltak	50				
Sum Byglandsfjord Oppvekstsenter	12 096	13 462	13 462	13 462	13 462

Diverse tiltak i statsbudsjettet gjeld budsjettpostar i rammetilskotet innanfor oppvekstsektoren kor kommunen har fått statleg kompensasjon grunna inntektsbortfall som skjer som en konsekvens av vedtak gjort av regjeringa. For 2024 gjeld dette tiltaka gratis deltids plass SFO 2. trinn, gratis barnehage 3. barn i barnehagen og reduksjon foreldrebetaling i barnehage.

Ein ser av tabellen over at grunnbudsjetta for begge oppvekstsentra er auka med om lag 7 % samanlikna med 2023. Årsaka til det er primært auke i årsverk. I skulen er bemanningsressursen auka både på pedagog- og fagarbeidarsida. Ein vesentleg del av auka er for å følge opp elevar med særskilte behov, etter sakkunnig tilråding frå PPT. Auka er i nokre høve gjort i samråd med Setesdal barnevern for å gi tverrfagleg og tidleg innsats. Dei siste åra har ein også erfart at det å ha 5.-7. trinn i lag kan føre med seg større utfordringar for læringsmiljøet, fagleg og sosialt, og ein ønsker å ha 7. trinna så mykje som mogleg for seg sjølv. Busetting av flyktningar fører også med seg behov for å gi elevar opplæring i grunnleggande norsk for språklege minoritetar. I barnehagen er bemanninga auka for å møte pedagog- og bemanningsnorm ved busetting av flyktningefamiliar med barn i barnehagealder. Kostnader til dette blir dekt av flyktningfondet.

Ein vil elles påpeike at fleire innspel frå vernerundane i oppvekst er teke omsyn til i driftsbudsjettet til Drift og forvaltning, og er difor ikkje inkludert i budsjettsummene i tabellane ovanfor.

Investeringar innanfor oppvekstsektoren

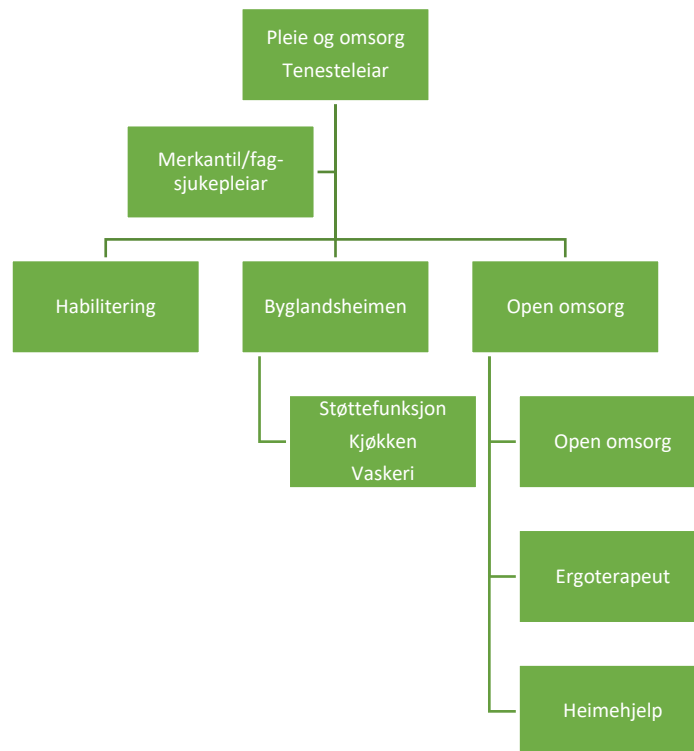
Etter fleire større investeringsprosjekt på oppgradering av uteområda ved begge oppvekstsentra dei siste åra, er det ikkje lagt opp til investeringar innan denne sektoren for 2023 til 2027. Ein må likevel presisere at oppvekst blir prioritert på andre måtar, gjennom auka levekårssatsing (ny stilling som levekårskoordinator blir oppretta), ungdomsklubb på Bygland (som ligg i budsjettet til det kommunale aksjeselskapet Byglandstunet AS) og oppgradering av treningsutstyr i Årdalshallen, for å nemne noko.

5.6 Helse og omsorg

Organisering

Pleie og omsorg

Bygland kommune har fokus på å ha eit godt kvalitetsnivå på pleie- og omsorgstenestene. Hovudoppgåva til eininga er å yte gode tenester til pasientar og brukarar som har behov for kommunale tenester. Eininga er organisering med tre avdelingar, Byglandsheimen, open omsorg og habilitering, og eininga har for tida om lag 41 årsverk.

Helse

Helse har ansvar for ulike fagområde med få tilsette i ulike stillingsstorleikar. Det er sårbart ved vakansar, feriar og sjukdom å drifte fagleg forsvarleg med ein person med spesialkompetanse på fagfeltet i kvar stilling. Det er utfordrande å ha eit godt fagmiljø med få tilsette. Alle i tenestene er avhengig av godt samarbeid med andre einingar i kommunen for å levere gode tenester til innbyggjarane. Tenesteleiar helse er og med inn i drift av enkelte oppgåver.

Det er venta at ein i 2024 må justere på organisasjonskartet for desse einingane då det er planlagt ei samanslåing.

Status og utfordringsbilete

Pleie og omsorg

Dei demografiske endringane i befolkninga er kjende for dei fleste. Dei vil medføre at ein vil få stadig fleire eldre. I perioden 2023 til 2030 vil antal innbyggjarar i Bygland over 67 år, auke frå 294 til 330. Dette vil naturleg føre med seg ei auke i dei skrøpelegaste eldre, som vil ha behov for tenester frå kommunen. I fylgje www.demenskartet.no vil ein i åra 2020-2030 oppleve ei auke frå 26 til 40 personar som har demenssjukdom i Bygland. Den prosentvise auken er frå 2,24% til 3,41%. Tala for Noreg som heilheit er frå 1,88% til 2,48% av befolkninga. I tillegg kjem dei som har andre typar sjukdomar og hjelpebehov.

Figurane under syner forventa utviklinga i antal personar med demens i tidsrommet 2020-2030 (kjelde: demenskartet.no)

Bygland 2020

Bygland 2030

Personer med demens				Personer med demens			
Alder	Antall	♂	♀	Alder	Antall	♂	♀
30-64	0	0	0	30-64	0	0	0
65-69	0	0	0	65-69	0	0	0
70-74	5	3	2	70-74	5	3	2
75-79	3	2	1	75-79	9	5	4
80-84	6	2	4	80-84	12	6	6
85-89	6	3	3	85-89	7	4	3
90+	6	2	4	90+	7	2	5

Ei av dei andre store utfordringane i helse- og omsorgssektoren er korleis ein får tak i tilstrekkeleg bemanning, med relevant fagkompetanse, til å oppretthalde nivået og kvaliteten på tenestene. Dette er ei nasjonal utfordring som, i følge prognoser, berre vil auke på i åra frametter. Satsing på regionale samarbeidsformer, samt velferdsteknologi, vil kunne demme opp for nokre av utfordringane.

Helsestasjon

Ressursar svarar til 160 % fast stilling helsesjukepleiar – helsestasjon og skulehelseteneste. Denne er auka frå 120 % grunna flyktningar og fleire elever på KVS.

Bygland kommune har 167 born frå 0-15 år og om lag 85 elevar på KVS som får tenester frå helsestasjonen og skulehelsetenesta. Det er 20 % jordmor og 40% vaktberedskap stilling for dei som har meir enn 1,5 time køyreveg til fødestaden. Vaktberedskapen er delvis finansiert av SSHF og jordmødrene hospiterer jamleg i SSHF for å oppretthalde sin kompetanse. Det er eit samarbeid med jordmor i Evje og Hornnes kommune om vaktberedskap og fødselsforberedande kurs.

Psykisk helse og rus

80 % stilling som spesialhjelpepleiar med pasientoppfølging av vaksne og ungdomar. Alle får enkeltvedtak på tenester. 20% stilling på dagtilbod, personell i bustaden følgjer med dei som bur der. Tilbodet består av sosialt samvær, eit enkel måltid, turar og enkle hobby aktivitetar.

Samarbeid mellom SSHF og kommunane om FACT team. FACT skal gi behandlings- og oppfølgingstilbod til personar med omfattande og samansatte lidingar, og som er i behov av heilskapelege og samanhengande tenester.

Teamet skal tilby pasientane den behandlinga som er nødvendig til kvar tid, i tråd med faglege retningslinjer.

Teamet skal bidra til å styrkja evna pasientane har til å meistra livet så godt som mogleg- under dette å meistre å bu, betringssprossar, sjølvhjelp, rehabilitering og arbeid.

Bygland kommune går inn i arbeidet med 25% stilling.

20% psykologstilling: Stillinga er vakant då ein ikkje har lykkast med å tilsette psykolog. Kommunen leiger inn psykolog i enkelte sakar dersom det er ledig kapasitet hos psykologar ein har lykkast å ha avtale med.

Psykiatribustadane

2,2 stillingar på dag og kveld. Bebuarane får individuell oppfølging og har og tilbod i fellesskap. Andre som har tenester i psykisk helse nyttar seg og av fellesskapet i bustaden. Heimesjukepleien gir tenester når det ikkje er fast personell på jobb.

Flyktingtenesta

1,9 årsverk flyktingkonsulentar til flyktingar frå Ukraina. Kommunen vil sannsynlegvis bli oppmoda om å take imot fleire flyktingar i 2024 enn dei 44 som er busett nå, budsjettet må justerast når dette er klarlagt. Søknad om stønader til livsopphald og andre utgifter er det vanskeleg å budsjettere med, men blir handsama ut i frå lovverk og retningslinjer.

Lærlingar lønna av flyktingbudsjettet, fire lærlingar er på god veg til å fullføre eit lærlingløp innan PLO, Helse og Drift og Forvaltning. Løn og kjøp av ekstern rettleiar blir lønna av flyktingefondet.

Støttekontakt – avlastning

Det er ei stor utfordring å rekruttere avlastning og støttekontaktar. Budsjettposten inneheld avlastning og støttekontaktar for born og vaksne og omsorgsløn. Behovet endrar seg i løpet av budsjettåret, blir handsama ut i frå lovverk.

Fysioterapeut

Får driftstilskot på 75% og dekka køyring og eigen sats når ho har oppdrag i kommunal regi. Samarbeidsfora er Inntaksnemnda i PLO.

Prioriteringar per satsingsområde i kommuneplanen

1. Attraktive og livskraftige sentra og bygdelag

Gjennomføre reforma «Leve heile livet»

Kvalitetsreforma «Leve heile livet» er forlenga med 1 år t.o.m. 2024. I Bygland har vi mange gode tiltak som har kome som ein konsekvens av reforma. Tiltaka er summert opp i prosessnotatet knytt til PS 98/21. Ein vil fortsetje med å finne gode løysingar saman med brukarane heile reformperioden.

Regjeringa presenterte ei ny reform i 2023. Tittelen på den er «Bo trygt hjemme».

Reforma har 4 satsingsområde:

- Levande lokalsamfunn som ivaretek aktivitet og fellesskap
- Tilpassa bustadtilhøve og moglighet for å bu trygt i eigen heim lengre
- Kompetente tilsette
- Tryggleik for brukarar og støtte til pårørande

Strukturert samarbeid mellom skulehelsetenesta og oppvekst med fokus på førebygging (#25)

Det er prioritert auka 10 % fast stilling frå (90 til 100%) til leiande helsesjukepleiar i 2023.

Andre prioriterte satsingar

Vi er med i innovasjonspartnerskapet for velferdsteknologi i Agder. Målet for dette prosjektet er at brukarane skal oppleve tryggleik og saumlause tenester ved å nytte teknologi i eigen heim og på institusjon. I tillegg at tilsette er utrusta med verktøy som set dei i stand til å levere saumlause tenester og som bidreg til ein meir effektiv arbeidskvardag.

Byglandsheimen har eit forbedringsteam. Dette er ei tverrfagleg gruppe på som arbeider med å sjå på andre måtar å organisere oss på. Fokuset er å ha rett kompetanse, på rett stad, til rett tid. Dette er eit kontinuerleg arbeid.

Eininga har over fleire år hatt eit sjukefråver som har vore høgt. Ein har inngått eit samarbeid med NAV sitt arbeidslivssenter der ein vil utforske ulike metodar for å få bukt med det høge fråveret. Samarbeidsutvalet i eininga vil vere sentrale i dette arbeidet. Dette arbeidet har vi eit konstant fokus på.

Eininga har fokus på å tilretteleggje for å ta imot lærlingar. Ein ser at dette er eit viktig ledd i å rekruttere framtidig personell. Eininga er representert i ulike fagnettverk. Her kan nemnast regionalt helsenettverk der ein samarbeider om ulike utfordringar knytt til regionen vår. Nettverk i forhold til digital utvikling og velferdsteknologi samt regionalt og nasjonalt nettverk for aldersvennlege lokalsamfunn.

Vi har eit tverrfagleg inntaksteam som arbeider etter BEON (Beste Effektive Omsorgsnivå) prinsippet som skal gjenspeile «omsorgstrappa» i Bygland. Vi har eit ynskje om å styrke samarbeidet med friviljuge og pårørande frametter. Dette er i tråd med sentrale anbefalingar.

Driftsbudsjett

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Driftsutgifter pr. eining					
Helse					
Grunnbudsjett	6 187	6 172	6 187	6 187	6 187
Ekstraordinært tiltak: Lærlingeprogram for flyktningar	1 186				
Konsekvensjustering: Pensjon		15			
Sum Helse	7 373	6 187	6 187	6 187	6 187
Pleie og omsorg					
Grunnbudsjett	36 671	39 291	40 240	40 240	40 240
Ekstraordinært tiltak: Ekstern gjennomgang av eininga		250			
Konsekvensjustering: Pensjon		949			
Sum Pleie og omsorg	36 671	40 490	40 240	40 240	40 240

Reduksjonen frå 2023 til 2024 i Helse-budsjettet gjeld flyktingtenesta, kor flyktingane frå førre flyktingperiode, som er lærlingar finansiert av tidlegare avsette integreringstilskot, er i ferd med å fullføre lærlingløpet, som igjen inneber at det vert lågare kostnader knytt til dette frå og med 2024.

Grunnbudsjettet for Pleie og omsorg er auka med om lag 9 %, då ein ser at budsjettet for 2023 er for lågt, og ein har også hatt fokus på å simulere så reelt som mogleg kor mange årsverk tenesta treng gitt noverande organisering. Som ein signaliserte allereie i budsjett for 2022 så er det planlagt ei ekstern gjennomgang av eininga med tanke på å gjere ho best mogleg rusta for framtida. Denne blir i staden gjennomført i 2024.

Generelt så vil ein også påpeike usikkerheita knytte til følgjande kostnadsdrivande moment: Helg/natt-utfordringa, sjukefråvær og anna fråvær, overtid, forskyve arbeidstid, permisjonar, for å nemne noko.

Innspel frå vernerunda er ikkje like sterkt prioritert i driftsbudsjettet for 2024, som i 2023, men ein vil heller prioritere å prosjektere ei større oppgradering av Byglandsheimen i investeringsbudsjettet, som ein ser av tabellen under.

Investeringar innanfor helse og omsorg

Tall i 1000 kroner		Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Prosj.	Prosjektnamn				
400	Velferdsteknologi: Senger mv.	500			
404	Straumberedskap Sagmoen		400		
887	Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen	500			
900	Oppgradering av Byglandsheimen	300			
	Sum fordelt	1 300	400		

Prosjekta Naudstraumaggregat med autostart Byglandsheimen og nøkkelsystem Byglandsheimen frå økonomiplanen for 2023-2026 er teke ut, då ein heller vil sjå heile Byglandsheimen under eitt i prosjekt 900 ovanfor.

Velferdsteknologi

Ein ser at dei som bur på sjukeheim er meir pleietrengande no en for nokre få år sidan. For å begrense bruk av auka personalressursar, og for å førebygge sjukdom/slitasje ser ein gevinsten av å investere i ulike teknologiske løysingar. Dette kan vere ulike formar hjelpemidlar, og høgteknologiske senger med ulike vendesystem.

Straumberedskap Sagmoen

Bufellesskapet på Sagmoen har bare elektrisk oppvarming. Hausten 2023 var det eit straumbrot på Byglandsfjord som varde ca 16 timar. I ein kaldare vær-situasjon og lengre straumutfall, så vil det kunne oppstå kritiske situasjonar. Eit prosjekt for å etablere strømaggregat er estimert til kr 400 000,-.

Alternativet ved lange straumutfall vil kunne vere å flytte bebuarane til t d Byglandsheimen, setje inn mobile propanovnar (som er ei veldig mellombels løysing). Dei aggregata som me allereie har disponible er planlagde til bruk andre stadar ved eventuelle straumbrot, og det kan vere utfordrande å flytte rundt på desse i ein eventuell situasjon. Å flytte bebuarar kan også vere utfordrande ved ei eventuell langvarig straumstans og evt ekstremvær.

Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen

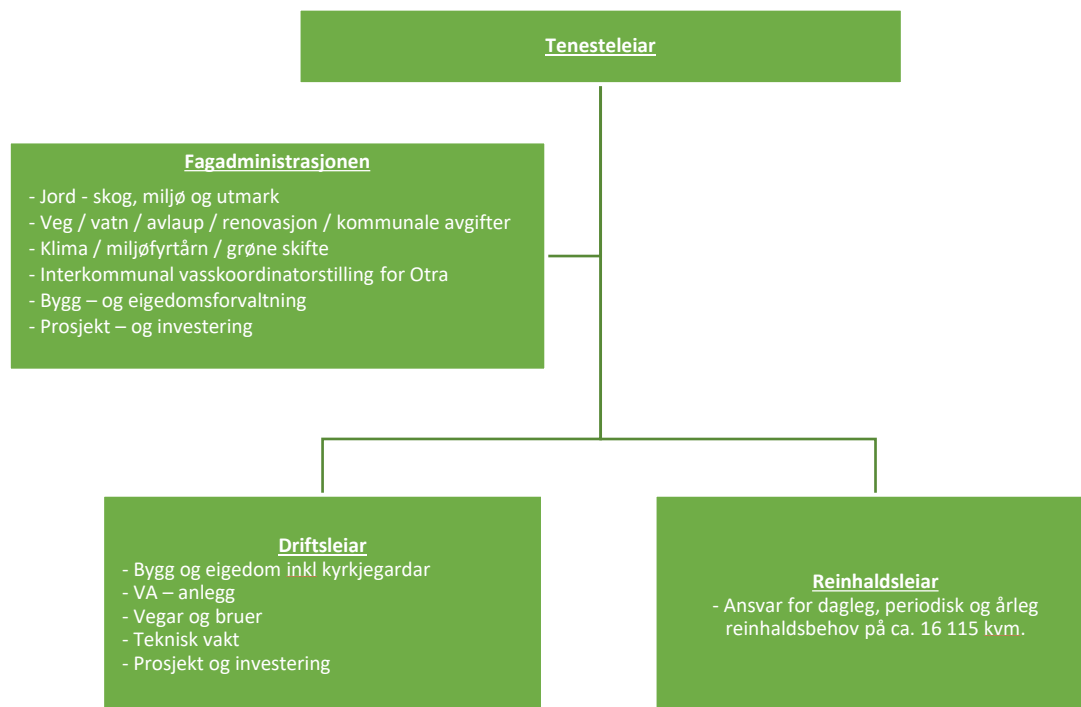
For å slutføre påbegynt arbeid i 2023 med nytt pasientvarslingsystem, så blir det budsjettert med kr 500 000,- i 2024. Prosjektet var i utgangspunktet budsjettert til kr 1 000 000,- i 2023. Husbanken bidreg med tilskott til prosjektet med inntil kr 680 000,-. Eit større elektrikararbeid må gjennomførast først.

Oppgradering av Byglandsheimen

Byglandsheimen er bygd i fleire etappar og ber preg av løysingar som nødvendigvis ikkje høver dagens krav til optimal drift og som buplass og for arbeidsmiljø. Det vurderast som fornuftig å få ein fullstendig gjennomgang av bygget med fokus på bu – og arbeidsmiljø og optimal berekraftig drift, og gi forslag til ein fleirårig handlingsplan for kva tiltak som er aktuelle å prioritere dei komande åra. Det trengst ekstern kompetanse til å gjennomføre denne gjennomgangen som eit partssamarbeid med tilsette, driftspersonell og brukarrepresentantar. Budsjettsum kr 300 000,-. Budsjettsummane for 2025 til 2027 er veldig usikre, men ein ser det som viktig å synleggjere at dette blir et prioritert prosjekt framover.

5.7 Drift og forvaltning inkl. VARF

Organisering

Ved eininga er det tilsett 23 personar fordelt på 19 årsverk. Fagadministrasjonen som arbeider bare med saker for Bygland kommune, utgjer 2,40 årsverk. Interkommunal vassområdekoordinatorstilling og fisk – og vassdragsforvaltarstillinga har ekstern

finansiering. Uteseksjonen har 8,15 årsverk inkl. badevaktstilling. Reinholdsavdelinga har 6,8 årsverk. Eininga forvaltar ca. 25 lovverk og har ansvaret for ulike prosjektgjennomførinar innan teknisk investering og klima og naturforvaltningsprosjekt.

Status og utfordringsbilete

1. Uforholdsmessig stor bygg- og eigedomsmasse er utfordrande m.o.p. økonomi.
2. Vatn og avlaup: Relativt få abonnentar utfordrar nødvendige investeringar som kan dekkjast etter sjølvkostprinsippet.
3. Sårbare grunna mange «åleinespesialistar». Fagkompetanse på alle felt kan vere utfordrande.
4. Eldre arealplanverk er utfordrande i mange saker som vedkjem arealbruk, men også i høve andre fagfelt. T.d. innan veg, vatn og avløp. VA-plan er under utarbeiding, og vil kunne gi gode prioriteringsrekkefølger.
5. Prioritere kapasitet til å implementere digitale verktøy for rasjonell forvaltning og god internkontroll.
6. Bidrage aktivt i arbeidet med det grønne skifte og ulike berekraftsmål.

Prioriteringar per satsingsområde i kommuneplanen

Ein viser til tabellen for handlingsdelen for når dei ulike tiltaka er tenkt gjennomført. Det vil ikkje vere kapasitet og økonomi til å gjennomføre alle tiltaka nemnt i det kommande avsnittet, men det ligg som ei retning som må forankrast på mange nivå.

1. Attraktive og livskraftige sentra og bygdelag

Kartlegge kommunale bygg med omsyn til universell utforming (#9)

Oppretthalde tilbodet om familiebadning (#12)

2. Verdiskaping og berekraft

Miljøfyrtårnsertifisering av alle kommunale bygg (#22)

Revidering av klima- og miljøplan (#23)

Sal av diverse kommunale bustadbygg

4. Kultur, idrett og friluftsliv

Sette i stand brygger til Bjoren, Neset camping, Grendi, Lauvdal og Åraksbø (#45)

Tilby rimeleg leige av lokalar til lag og foreiningar (#48)

5. Transport, kommunikasjon og samfunnstryggleik

Utbygging av gateljos med fokus på behov avdekt i Barnetråkk-undersøkinga (#51)

Kommunale køyretøy og maskinar skal nytte fornybar energi når det er eit alternativ (#55)

Kartlegge kost/nytte av ladepunkt ved større offentlege arbeidsplassar (#56)

Revidere Trafikksikringsplan (#60)

Utarbeide plan for kommunale vegar og infrastruktur (#61)

Driftsbudsjett Drift og forvaltning

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Driftsutgifter pr. eining					
Drift og forvaltning ekskl. VARF					
Grunnbudsjett	15 360	16 276	16 696	16 696	16 696
Konsekvensjustering: Auka budsjett brøyting og vegvedl.		440			
Konsekvensjustering: El-sykkelprosjektet		-70			
Konsekvensjustering: Pensjon		529			
Konsekvensjustering: Endring energiutgifter		-479			
Ekstraordinære tiltak	1 895	805	440	100	
Sum Drift og forvaltning ekskl. VARF	17 255	17 501	17 136	16 796	16 696

Det ligg inne nokre ekstraordinære tiltak i 2024-budsjettet. I avsnittet som følgjer søkjer ein å utdjupe noko på dei ulike ansvarsområda.

Teknisk administrasjon

- Kontingentar til Miljøfyrtårnsertifisering og Klimapartner er budsjettert.
- Ansvarsområdet tek elles høgde for diverse felles kostnader, som t d er forankra i personalforvaltninga.

Bjoren

- Budsjettsummen er redusert med kr 42 000,- samanstilt med 2023 budsjettet, då det var eit par ekstraordinære tiltak som blei gjennomført.
- Av erfaring dukkar det ofte opp uforutsette hendingar i samband med t d bygg og bryggjene. Det er budsjettert med kr 20 000,- til uforutsett.
- Vedteken kulturminneplan fremjar istandsetting av fleire bryggjer langs fjorden. Slike prosjekt blir evt finansiert over andre postar enn driftsbudsjettet.

Slusene

- Budsjettforslaget søkjer å take høgde for fortløpande vedlikehald og evt behov for dykkartenester dersom steinar kjem å legg seg til slik at portane ikkje lar seg opne og lukke.

Stasjonsområdet

- Kr 25 000 til friviljug arbeid på området. Blomar og div fortløpande.
- Kr 25 000 til grendelaget som bidreg godt til aktivitet i mellom anna Lokstallen. Ny komfyr og div ombygging på kjøkkenet er ønskeleg i 2024.
- Kr 250 000 til å kunne halde fram med måling og diverse bygningsmessige tiltak på stasjonsområdet.

Museum / Presteneset

Sesongen 2023 har i samråd med brukarar og drivarar på området avdekkja ynskje for å betre sesongen 2024.

- Det er budsjettert med kr 30 000,- til Oseløa med tanke på å få lagt inn elektrisk straum for å kunne bruke bygget meir aktivt. Det vil også vere naudsynt å ha ein gjennomgang av korleis bygget kan brukast utan å utløyse krav til bruksendring.
- Inntil kr 50 000,- for innkjøp av avfallsdunkar og låsbar avfallscontainer inkludert tømme kostnader. Dette vil rasjonalisere avfallshandteringa på området, særleg i helger og i sommarferieavviklinga ved at dei næringsdrivande sjølve kan følgje med.

Brannvern

- Kr 10 000 til lysarmatur i garderobe Byglandsfjord brannstasjon. Vernerundesak i brannvesenet
- Kr 20 000,- til belegg på Byglandsfjord brannstasjon. Vernerundesak i brannvesenet.

Kommunale vegar

- Det er behov for å gjere førebyggjande arbeid på ulike vegstrekningar. Utbygging av stikkrenner og grøftereinsk utgjer eit større behov, og førebyggjer telehiv og større flaumskadar. Det blir foreslått å setje av kr 130 000,- pr år til dette i 2024-2027. Komande hovudplan, som er budsjettert med kr 150.000 for kommunale vegar vil nok avdekkje ein større årleg sum til vedlikehald i åra som kjem.
- Foreslår å budsjettere med kr 1 400 000,- til vintervedlikehald. Prisane innan maskinbransjen har stege i takt med drivstoffgifter siste åra, og dette er ei auke på kr 400.000 samanlikna med opphavleg budsjett 2023. I revidert budsjett for 2023 er det sett av kr 1 500 000 til vintervedlikehald.

Kommunale bygg og tilrettelagte bustadar

- Setje av kr 100 000,- som eigenandel til bygningsmessige tiltak på Husmannsplassen Hage på Lauvdal. Det blir i tillegg søkt om tilskotsmidlar frå m.a. Agder fylkeskommune vha. Setesdalsmuseet.
- Kr 60 000,- til innkjøp av varmepumpeteknologi i verkstadbygget på Nesmoen er foreslått. I dag blir anlegget oppvarma av ein eldre og større vifteomn som brukar mykje straum.

Kommunale utleigebygg og utleigebustadar

Kommunen eig 11 tilgjengelege bueiningar fordelt på 4 bygg. Ei bueining er i leilighetsbygget i Bygland sentrum. Det er ikkje budsjettert med ekstraordinære tiltak utover faste drifts- og kapitalkostnader til desse bygga i 2024.

Administrasjonsbygg

- Reinholdstenestesa også til IKT Agder tilsvarande 12 % stilling blir lagt til dette ansvarsområdet.
- Husleigekostnadane på kommunehuset til Byglandstunet AS er budsjettert med kr 1 000 000,- som i 2023.

Forvaltningsutgifter i eigdomsforvaltninga (forsikring bygg)

- Er budsjettert med kr 450 000, - mot kr 447 000,- i 2023.

Bjoren bryggje

- Ikkje føreslege noko ekstraordinært utover faste driftskostnader. Husleigeinntektene dekkjer ikkje dei faste kostnadane.

Byglandsfjord oppvekstsenter

- Innvendig måling av trekvite vegg, kr 10 000,- (skuleungdomsjobb)
- Støydempingstiltak i barnehagen, kr 30 000,-
- Ombygging. Gjere «glattcella» til kontor og lydisolere rektors kontor. Kr 40 000,-

Bygland oppvekstsenter

- Her er budsjettert med kr 55 000, - til innkjøp av ny golvvaskemaskin til Bygland barnehage. Den noko eldre modellen som er der no, blir flytta til Ose grendehus, golvvaskemaskina der er defekt.
- Det vil bli føreslege ein budsjettsum a kr 60 000,- til nye golvbelegg i barnehagen i 2025.
- Kr 25 000,- er budsjettert til ny 4 G sendar for heiskommunikasjon grunna nye lovkrav i 2024.
- Ønskje om meir ljossjetjing på kulturscenen for å gjere den meir brukarvenleg for kulturskule og i undervisningssamanheng. Dette blei det ikkje tid til i 2023 og budsjettsum er uklar. Vil kunne kome på 1. tertial 2024.

Byglandsheimen

- Det er ønskeleg å ha ein byggtknisk gjennomgang av heile bygningsmassen i 2024 med blick for framtida der ein fokuserer på bu – og arbeidsmiljø i tillegg til tekniske – og energimessige gode løysingar. Med denne bakgrunnen, så ønskjer ein å vente med større tiltak i 2024 for å først få ein heilskapleg oversikt over tilrådeleg rekkjefølgje på nødvendige investeringar. Vidare frå vernerunden er det kome fram eit behov for meir stikkontaktar på fleire pasientrom for å unngå bruk av skøyteleidningar. Det er planlagd måling utvendig for kr 150.000 i 2025 og grunnarbeid for kr 100.000 i 2026.

Byglandshallen

- Bygland IL har spela inn ønske om å montere kjøleanlegg i styrkerommet. Kommunedirektøren tilrår ikkje dette i 2024. Det er mange brukarar av mange kommunale bygg, og for framtida føreslår kommunedirektøren å heller ha innspelsmøte på vårparten for å kartlegge behov med alle lag og foreiningar, og betre få prioritert dei ulike behova som kjem gjennom åra.
- Det er registrert utett tak på Byglandshallen ved store nedbørsmengder. Leverandør er på saka, og ev. kostnadsbilde er p t uavklara. Ein signaliserer med dette at ev. kostnader kan kome i 2024.

Grøntanlegg

- Her er ikkje budsjettert med spesifikke ekstraordinære kostnader i 2024 med unntak av kr 30 000,- til for å drifte den nye dagsturhytta.

Skuleungdom

- Ein føreslår å auke ramma til sommarjobb for skuleungdom frå kr 200 000,- til kr 250 000,- for å kompensere for lønnsutviklinga. Budsjettsummen har vori uendra sidan oppstarten i ca 2019.

Landbruk

- Budsjettoppsettet frå 2023 blir vidareført til 2024 korrigert for lønnsveksten. Ansvarsområdet har definert 60 % stilling i Bygland til skog- og utmarksforvaltning. Bygland serverar også kommunane Bykle, Valle og Åseral i lovpålagt skogbruksforvaltning
- 30 % stilling er definert til jordbruksforvaltning (tilskottsforvaltning og lovforvaltning).
- Ein merkjer at avsette ressursar er marginale med tanke på å ha kapasitet til å få følgje opp landbruksnæringa i utviklingsarbeid.

Fisk- og vassdragsforvaltar

- Stillinga blir i sin heilheit finansiert med 175 % av lønnskostnadane til stillinga frå evigvarande avtale med Å Energi. Budsjettoppsettet blir vidareført til 2024, korrigert for lønnsveksten.

Vassområdekoordinator for Otra

- Stillinga blei oppretta i 2022, og er ei interkommunal stilling mellom alle kommunane langs Otravassdraget. Frå Kristiansand i sør til Bykle i nord. Jf vedteken avtale bidreg kvar kommune inn i samarbeidet med p t kr 66 504,-. Fylkeskommunen dekkjer resterande kostnader.
- Geografisk er delar av Bygland kommune tilhøyrande delar av Tovdalsvassdraget. Her er det og etablert ei vassområdekoordinatorstilling tilsvarande 50 % stilling. Sjå k – sak nr 32 / 22 den 15.06.2022. Det er budsjettert kr 20 000,- til Bygland kommune si deltaking samarbeidet.

Driftsbudsjett VARF

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Driftsutgifter pr. eining					
Drift og forvaltning - VARF					
Grunnbudsjett	2 437	2 737	2 940	2 940	2 940
Konsekvensjustering: Endring energiutgifter		-186			
Konsekvensjustering: Høgare rente		267			
Konsekvensjustering: Pensjon		122			
Ekstraordinære tiltak	160	320	250		
Sum Drift og forvaltning - VARF	2 597	3 260	3 190	2 940	2 940

Grunnbudsjettet ovanfor vil variere ut frå kor mykje som vert planlagt bruka av sjølvkostfonda, og kor mykje kommunen subsidierer vassverks- og avlaupsdrifta. Kommunen har sjølvkost på feiing (etter vedtak i kommunestyret), slam og renovasjon (jf. sjølvkostforskrifta), men ikkje på vatn og avlaup. På avlaup subsidierer kommunen abonnentane med nesten 2,6 mill. i 2024 (tilsvarende tal i 2023 var 1,8 mill.). Alternativet hadde vore å ikkje subsidiere, men då hadde avlaupsgebyra blitt uforholdsmessig høge. Ein viser elles til gebyrregulativet for meir detaljer om gebyrnivået for kommunale avgifter.

Vassverksdrift

- Her er ikkje budsjettert med spesifikke ekstraordinære driftskostnader i 2024 utover lønnsveksten.
- Gebyrauken blir 3,5 % frå 2023-nivå. Tilkoplingsavgifta blir ikkje endra.

Avlaupsdrift

- Det vil vere eit ekstraordinært behov for å utføre periodisk vedlikehald på ein del av maskinene på Byglandsfjord RA. Timetalet på ein del av utstyret byrjar å bli høgt, og for å førebyggje havari, så budsjetterer ein med kr 200 000,- til service og vedlikehald. Det er og budsjettert med kr 120.000 til utskifting av barkfilter.
- Gebyrauken setjast til 4,7 % frå 2023-nivå. Tilkoplingsavgifta blir ikkje endra.

Tømming av private slamtankar

- I 2024 er det såkalla hovudtømming av private slamtankar. I regi av Setesdal miljø og gjenvinning blei det gjennomført anbudsrunde for ny leverandør. Ny leverandør er i skrivande stund ikkje kjent.

- Gebyret blir ikkje endra frå 2023-nivå.

Renovasjon

- Etter innspel frå styret i Setesdal miljø og gjenvinning IKS, så vil tenestekaupet bli kr 2 568 000,-. Dette budsjettområdet vil i åra som kjem bli påverka av at Co2 avgifta vil auke framover mot år 2030, inntil den er på minimum kr 2 000,-. Kommunane blir råka av Co2 avgifta fordi avfall blir levert Returkraft i Kr sand til forbrenning. Co2 avgifta i 2024 er førebels berekna til kr 133 000,- for Bygland sin del, og ein kan sjå føre at den vil auke med kr 60 000,- pr år fram til 2030.
- Gebyrauken setjast til 5,5 % frå 2023-nivå.

Feiing

- Setesdal brannvesen jobbar med ny lokal føresegn for feiing som er ønskjeleg skal gjelde for heile Setesdalen inklusive Iveland. Denne skal også take høgde for feiing av hytter. Rettsdommar har klårgjort at lokale føresegner har vori ein mangel mange stadar i landet.
- Gebyrauken setjast til 17,6 % frå 2023-nivå. Etter mange år med ingen endring, og eit år også reduksjon i feiegebyret, har det dei siste åra blitt justert betydeleg opp. Kommunen sitt feiegebyr blir justert i samsvar med justering gjort av Setesdal Brannvesen IKS, som leverer denne tenesta i Bygland.

Investeringar innanfor Drift og forvaltning

Tall i 1000 kroner		Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Prosj.	Prosjektnamn				
571	Rehabiliter vasskummar av omsyn til HMS	200	200	200	200
573	Rehabiliter avlaupskummar av omsyn til HMS	200	200	200	200
574	VA Presteneset	300	2500	0	0
575	Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg	200	0	0	0
578	VA-leidningar for påkobling av nye abonnentar	0	600	0	0
756	Elbilladarar kommunale bygg	0	300	0	0
889	Forprosjekt rehabiliter firemannsbustad Bygland	0	560	0	0
894	Målretta ENØK-tiltak	500	500	500	500
902	Ny lastebil	625	0	0	0
Sum fordelt		2 025	4 860	900	900

Tal ekskl. mva. for prosjekt 557 til 578, elles tal inklusiv mva.

Rehabiliter vass- og avlaupskummar (2024-2027)

Kommunen sine vass- og avlaupskummar er eit utsett arbeidsområde. Mange av kummane er gamle og utstyret i kummane ber preg av harde miljø. Totalt har me oversikt over omlag 105 kummar. Mange av desse sig, der er eldre ventilkoplingar og røyrtilførslane er ustabile. Prosjektkapasiteten, innkjøpsprisar og maskinleige tilsei at rehabiliteringsarbeidet bør gå over heile økonomiplanperioden med ein investeringssum a kr 400 000,- pr år med haldsviss kr 200 000,- på kvart av sjølvkostområda (Vatn og Avlaup).

Detaljprosjektering VA – Presteneset

Det blir budsjettet med kr 300 000,- til detaljprosjektering av VA-infrastruktur for Presteneset. Dette heng saman med omstillingsprosjektet for området, og VA-infrastruktur må planleggast og etablerast før vidare bygging.

Automatisering / digitalisering / ENØK Byglandsfjord RA

Det var avsett kr 300 000 til diverse tiltak i 2023. Ein kom ikkje så langt som ønska i 2023, og ein ønskjer å halde fram med tiltak i 2024 ved å overføre kr 200 000 til 2024.

VA-leidningar for påkopling av nye abonnentar (2025)

I driftsbudsjettet er det prioritert å lage ein plan for påkopling av nye VA-abonnentar. Potensialet er størst på Byglandsfjord og Bygland. Planen skal skissere framgangsmåte og prioriteringar og gi budsjettoverslag for tiltaka som må investerast i. I dette prosjektet er det sett av ein generell sum til nye VA-leidningar kommunen må investere for at nye VA-abonnentar skal kunne kople seg på.

Elbilladarar kommunale bygg

Det blir sett av ein generell pott til elbilladarar ved kommunale bygg, då dette blir eit meir og meir aktuelt tilbod for tilsette i kommunen.

Rehabilitering firemannsbustad i Prestlidi (2025)

Taket treng vedlikehald og som eit ENØK-prosjekt vil vere i tråd med samfunnsutviklinga å vurdere solceller som alternativ straumkjelde.

ENØK tiltak (2024-2027)

Fleire tiltak innan ENØK-sektoren er ønskelege å halde fram med også i 2024 med same kostnadsramme som i 2023. I 2023 har det vori fokus på SD-styring og utskifting av lysarmatur til LED. Her er ytterlegare tiltak som kan gjennomførast i 2024. Den største utfordringa vil vere å ha prosjektkapasitet til å gjennomføre fornuftige tiltak. ENØK – arbeid vil vere tilrådeleg å gjennomføre i heile økonomiplanperioden.

Ny lastebil på uteseksjonen

Dagens lastebil, Mitsubishi Fuso, ein 2010 modell som blei kjøpt brukt i 2014, byrjar å bli oppbruka. Siste åra har det vori mykje verkstadbesøk. Det vurderast som mest aktuelt å få tak i ny lastebil med totalvekt inntil 7,5 tonn. Budsjettsum kr 625 000,-.

5.8 Kommuneplanen sin handlingsdel (tabell)

Tabellane på dei neste sidene samanfattar tiltaka som ligg inne i kommuneplanen sin handlingsdel for 2024-2027. Fleire av tiltaka er allereie kommentert i kapittel 5.4 til 5.7.

Nr	Tiltak	Gjennomføring					Bygland kommune si rolle			Ansvarleg eining	Drift	Utvikling	Kopling til samfunnsdelen	
		2024	2025	2026	2027	Neste planperiode	Tiltaksøigar	Samarbeid	Tilretteleggar				Gjennomgåande perspektiv	Vegen til målet
1. Attraktive og livskraftige sentra og bygdelag														
1.1 To sentra og levande bygdelag														
1	Legge til rette for og bidra til private bustadprosjekt i sentra ut i frå kommunen sine behov	X	X	X	X	X		X	X	SSK		X	F,K	1.1a 1.5a
2	Bygland kommune skal i samarbeid med private utbyggjarar, synleggjere ledige tomter i kommunen	X	X	X	X	X	X	X		SSK		X	N,F	1.1a 1.5a
3	Bidra til oversikt over alle aktivitetar i kommunen samla på ein stad (app/heimeside)	X						X		SSK	X		F	1.2c,d 1.4a
4	Reguleringsplan Byglandsfjord sentrum	X					X	X		SSK		X	N,F,K	1.1a 1.3a,b
5	Reguleringsplan Bygland sentrum		X				X	X		SSK		X	N,F,K	1.1a 1.3a,b
6	Reguleringsplan Grendi				X		X	X		SSK		X	N,F,K	1.1a
1.2 Sentra har gode og inkluderande bumiljø og møteplassar														
7	Utvikle friområdet som ligg i reguleringsplanen for Presteneset		X					X	X	SSK		X	F	1.1a 1.2b
8	Etablere bustadområdet som ligg i reguleringsplan for Presteneset		X				X	X		SSK		X	N,F,K	1.1d 1.2b 1.3b,c
9	Kartlegge kommunale bygg med omsyn til universell utforming					X	X			DFV		X	F	1.2a
10	Oppdaterte og tilrettelagte lokale for ungdomsklubben	X	X				X	X		SSK		X	F	1.2a,b 1.4a,c

Nr	Tiltak	Gjennomføring					Bygland kommune si rolle			Ansvarleg eining	Drift	Utvikling	Kopling til samfunnsdelen	
		2024	2025	2026	2027	Neste planperiode	Tiltaksøigar	Samarbeid	Tilretteleggar				Gjennomgåande perspektiv	Vegen til målet
														4.2a,b,d
11	Oppretthalde tilbodet om bygdekino	X	X	X	X	X		X		SSK	X		F	1.2c
12	Oppretthalde tilbodet om familiebadning	X	X	X	X	X	X			DFV	X		F	1.2c
1.3 Fleire har tilgang til bustad og bumiljø tilpassa livssituasjonen sin														
13	Tverretatleg samarbeid om bustadsosialt arbeid	X	X	X	X	X	X			HO		X	F	1.3a,b,c
14	Kjøp av hensiktsmessig tomteareal både for bustad og næring	X	X	X	X	X	X			SSK		X	N,F	1.3b,c
1.5 Kommunen har eit godt omdømme														
15	Informere godt i sosial media og andre informasjonskanalar om tilbod, tenester og prosjekt med fokus på klarspråk	X	X	X	X	X				SSK		X	N,F	1.5a,c,d 2.3b
16	Omdømmestrategi blir brukt som plattform for all form for kommunikasjon	X	X	X	X	X				SSK		X	N,F	1.5a,c,d 2.3b
2. Verdiskaping og berekraft														
2.1 Fleire robuste små og mellomstore bedrifter er etablert														
17	Leggje til rette for nye, regulerte og ferdig opparbeidde industriområde		X	X				X	X	SSK		X	N	2.1c
18	Oppretthalde samarbeid mellom "Ungt entreprenørskap" og skule	X	X	X	X	X	X	X		OPP		X	N	2.1d

Nr	Tiltak	Gjennomføring					Bygland kommune si rolle			Ansvarleg eining	Drift	Utvikling	Kopling til samfunnsdelen	
		2024	2025	2026	2027	Neste planperiode	Tiltaksøigar	Samarbeid	Tilretteleggjar				Gjennomgåande perspektiv	Vegen til målet
19	Årleg plan for bedriftsbesøk i kommunen	X	X	X	X	X	X			SSK		X	N	2.1a
20	Legge til rette for nyetableringar gjennom rask og konstruktiv oppfølging	X	X	X	X	X		X	X	SSK		X	N	2.1a,e,f,g
2.3 Kommunen er eit reisemål som synast på kartet og reiselivsnæringa bygger på naturbaserte opplevingar														
21	Legge til rette for god og tilgjengeleg turistinformasjon	X	X	X	X	X		X	X	SSK	X		N	2.3b
2.4 Kommunen si drift er berekraftig														
22	Miljøfyrtårnsertifisering av alle kommunale bygg		X				X	X		DFV		X	K	2.4c
23	Revidering av klima- og miljøplan		X				X			DFV	X		K	5.4b,c
3. Utdanning og kompetanse														
3.1 Barnehagar, skular og bedrifter fremmar kultur for læring, helse og trivsel														
24	Samarbeid med lokalt næringsliv gjennom bedriftsbesøk og å invitere næringslivet inn i skulen	X	X	X	X	X		X	X	OPP		X	N	3.1a 3.3a,b
25	Strukturert samarbeid mellom skulehelsetenesta og oppvekst med fokus på førebygging	X	X	X	X	X	X			HO	X		F	1.1c
26	Morsmålsundervisning digitalt		X				X			OPP	X		F	3.1c
27	Opne opp for fleire yrkesgrupper inn i oppvekstsektoren	X	X	X	X	X				OPP	X		N	3.1c

Nr	Tiltak	Gjennomføring					Bygland kommune si rolle			Ansvarleg eining	Drift	Utvikling	Kopling til samfunnsdelen	
		2024	2025	2026	2027	Neste planperiode	Tiltaksøigar	Samarbeid	Tilretteleggjar				Gjennomgåande perspektiv	Vegen til målet
3.2 Sysselsettinga har auka, særleg for utsette og marginaliserte grupper														
28	Utnytte potensialet i ordninga «varig tilrettelagt arbeid (VTA)»	X	X	X	X	X		X	X	SSK	X		F	3.2b,c,d
3.3 Det er god balanse mellom tilbod og etterspørsel etter kompetanse i arbeidsmarknaden														
29	Oppfølging av Gnist-prosjektet (stad- og næringsutvikling)	X	X	X	X	X		X	X	SSK		X	N,F	3.3c
30	Etablere kommunale lærlingplassar/ praksisplassar der det er behov	X	X	X	X	X	X	X		SSK	X		N	3.3a
3.4 Fleire elevar og studentar gjennomfører vidaregåande opplæring, fagskule og høgare utdanning														
31	Halde fram med overgangsmøter mellom nivåa i grunnskulen	X	X	X	X	X	X			OPP	X		F	3.4a
32	Etablere lesesal for studentar i kommunen		X					X	X	SSK		X	N,F	3.4b
33	Fortsatt ha eit godt samarbeid med KVS mellom anna i tverretatleg team	X	X	X	X	X	X			OPP	X		N,F	3.4c
34	Sjå på regionale erfaringar med alternativ kollektivtransport i samarbeid med fylkeskommunen	X						X		SSK		X	N,F,K	3.4d
4. Kultur, idrett og friluftsliv														
4.1 Alle innbygarane har moglegheit til å delta på fellesarenaer for kultur, idrett og friluftsliv														
35	Rydde og merke turvegar basert på sti- og løypeplanen, i regi av sti- og løypelag	X	X				X			SSK	X		F	4.1b 4.2c

Nr	Tiltak	Gjennomføring					Bygland kommune si rolle			Ansvarleg eining	Drift	Utvikling	Kopling til samfunnsdelen	
		2024	2025	2026	2027	Neste planperiode	Tiltaksøigar	Samarbeid	Tilretteleggar				Gjennomgåande perspektiv	Vegen til målet
36	Nytte kompetansen i Midt-Agder friluftsråd i relevante prosjekt	X	X	X	X	X		X		SSK	X		F	4.1b,d
4.2 Alle innbyggerane opplever å ha god tilgang til eit breitt tilbod innan kultur, idrett og friluftsliv														
37	Etablere kombinert bibliotek og utstillingslokale	X					X			SSK		X	F	4.2b
38	Tilby utlån av fritidsutstyr i regi av Frivilligsentralen (BUA)	X	X	X	X	X		X	X	SSK	X		F,K	4.2a
39	Vidareutvikle kulturskulen sitt opplæringstilbod innan kunst og kultur	X	X	X	X	X		X	X	SSK	X		F	4.2a,b,d
4.3 Verdiskaping knytt til kulturarven har auka														
40	Lokal kulturarv skal i større grad inn i planarbeidet for oppvekst	X	X					X		OPP	X		F	4.3a
41	Leggje til rette for formidling av lokal kulturarv	X	X	X				X		SSK	X		F	4.3a
42	Utvikle Ose som senter for kulturformidling			X				X		SSK		X	N,F	4.3a
43	Synleggjere og utvikle stasjonsområdet på Byglandsfjord	X	X	X	X	X	X	X		SSK		X	F	4.3a,be 4.4a
44	Merke kulturhistoriske bygg		X				X	X		SSK		X	F	4.3a,c,e,f
45	Sette i stand brygger til Bjoren, Neset camping, Grendi, Lauvdal og Åraksbø		X	X	X		X	X		DFV		X	F	4.3f

Nr	Tiltak	Gjennomføring					Bygland kommune si rolle			Ansvarleg eining	Drift	Utvikling	Kopling til samfunnsdelen	
		2024	2025	2026	2027	Neste planperiode	Tiltaksøigar	Samarbeid	Tilretteleggar				Gjennomgåande perspektiv	Vegen til målet
4.4 Frivilligheita er drivkraft i vidareutviklinga av kultur-, idretts- og friluftslivet														
46	Sikre og vidareutvikle Frivilligsentralen sitt tilbod	X	X	X	X	X		X	X	SSK	X	X	F	4.1b 4.2a,d 4.4b
47	Stimulere eksisterande og nye kulturaktivitetar gjennom mellom anna kulturmidlar	X	X	X	X	X	X			SSK	X		F	4.4b
48	Tilby rimeleg leige av lokalar til lag og foreiningar	X	X	X	X	X	X			DFV	X		F	4.4a
5. Transport, kommunikasjon og samfunnstryggleik														
5.1 Det er etablert miljøvenlege, sikre og universelt utforma mobilitetsløyningar														
49	Utleige av elsyklar gjennom BUA	X	X	X	X			X	X	DFV		X	F,K	5.1d
5.2 Talet på reiser som blir gjort til fots, med sykkel og kollektivt har auka														
50	Utbetere infrastrukturen i Bygland sentrum med enkle tiltak for å teste verknad	X					X			SSK	X		F,K	5.1c 5.2a,b
51	Utbygging av gateljos med fokus på behov avdekt i Barnetråkkundersøkinga	X	X	X	X		X			DFV	X		F,K	5.2b 5.1c 1.2b
52	Arbeide for etablering av g/s-veg langs rv9	X	X	X	X			X	X	SSK		X	F,K	5.2a

Nr	Tiltak	Gjennomføring					Bygland kommune si rolle			Ansvarleg eining	Drift	Utvikling	Kopling til samfunnsdelen	
		2024	2025	2026	2027	Neste planperiode	Tiltaksøigar	Samarbeid	Tilretteleggjar				Gjennomgåande perspektiv	Vegen til målet
5.3 Den digitale infrastrukturen er robust og har god kapasitet														
53	Ha fokus på robust digital infrastruktur i beredskapsarbeidet (redundante løysingar)	X	X	X	X	X	X	X		SSK	X		N,F	5.3c 5.5b
54	Alle skal ha tilgang til godt mobilnett (4G/5G) med redundante løysingar	X	X	X	X	X		X	X	SSK	X		N,F	5.3b
5.4 Naudsynt infrastruktur for eit lågutsleppssamfunn er bygd ut														
55	Kommunale køyretøy og maskinar skal nytte fornybar energi når det er eit alternativ	X	X	X	X	X	X			DFV	X		K	5.4b 2.4c
56	Kartlegge kost/nytte av ladepunkt ved større offentlege arbeidsplassar	X					X			DFV	X		K	5.4a,b
57	Auke talet på ladepunkt i kommunen	X	X					X	X	DFV		X	K	5.4a
5.5 Infrastruktur for transport og kommunikasjon er tilpassa klimaendringar og ekstremisituasjonar														
58	Ha dialog med Agder fylkeskommune med omsyn til utbetring av fylkesvegane	X	X	X	X	X		X		SSK	X		N,K	5.5e
59	Støtte opp om og sikre lokale naudetatar og legevakt	X	X	X	X	X	X	X	X	HO	X		F	5.5c
60	Revidere Trafikksikringsplan					X	X	X		DFV		X	F,K	5.5a,b,e
61	Utarbeide plan for kommunale vegar og infrastruktur	X					X	X		DFV		X	N,F,K	5.2a 5.5b,e

Kommunedirektøren

VEDLEGG: Budsjettskjema

A Bevilgningsoversikt drift, budsjett (årsbudsjett)

Tal i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Generelle driftsinntekter			
Rammetilskot	-75 437	-53 501	-67 633
Inntekts- og formuesskatt	-32 178	-31 144	-32 873
Eigedomsskatt	-10 300	-11 000	-9 608
Andre generelle driftsinntekter	-7 450	-7 450	-7 207
Sum generelle driftsinntekter	-125 365	-103 095	-117 320
Netto driftsutgifter			
Sum bevilningar drift, netto	129 149	105 930	113 787
Avskrivningar	9 300	9 300	9 344
Sum netto driftsutgifter	138 449	115 230	123 131
Brutto driftsresultat	13 084	12 135	5 811
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter	-2 180	-1 850	-1 485
Utbytter	-12 694	-16 860	-8 387
Gevinstar og tap på finansielle omløpsmidlar	0	0	0
Renteutgifter	7 000	5 500	3 425
Avdrag på lån	6 190	6 190	7 263
Netto finansutgifter	-1 684	-7 020	815
Motpost avskrivningar	-9 300	-9 300	-9 344
Netto driftsresultat	2 100	-4 185	-2 717
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			
Overføring til investering	0	250	1 000
Netto avsetningar til eller bruk av bundne driftsfond	-1 156	-2 109	-1 373
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-944	6 044	3 090
Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	-2 100	4 185	2 717
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk).	0	0	0
Kontrollsum art 980 Rekneskapsmessig meirforbruk	0	0	0

B Bevilningsoversikt drift, til fordeling (årsbudsjett)

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Frå bevilningsoversikt:			
Til fordeling drift	128 499	105 930	113 787
Driftsutgifter pr. eining			
Politisk styring og kontroll			
Bevilling drift, netto	2 622	2 622	2 124
Sum Politisk styring og kontroll	2 622	2 622	2 124
Stab, samfunnsutvikling og kultur			
Bevilling drift, netto	21 299	24 792	19 525
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-50	-50	-155
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-550	-500	
Sum Stab og fellesutgifter	20 699	24 242	19 370
Bygland Oppvekstsenter			
Bevilling drift, netto	21 102	19 517	20 155
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			-160
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-524	-119	51
Sum Bygland Oppvekstsenter	20 578	19 398	20 046
Byglandsfjord Oppvekstsenter			
Bevilling drift, netto	13 462	12 096	11 537
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			-30
Sum Byglandsfjord Oppvekstsenter	13 462	12 096	11 507
Helse			
Bevilling drift, netto	6 187	7 373	6 795
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			-207
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-20	-1 187	2 116
Sum Helse	6 167	6 186	8 704
Pleie og omsorg			
Bevilling drift, netto	40 490	36 671	35 937
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			30
Sum Pleie og omsorg	40 490	36 671	35 967
Drift og forvaltning ekskl. VARF			
Bevilling drift, netto	17 501	17 255	17 668
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond			48
Sum Drift og forvaltning ekskl. VARF	17 501	17 255	17 716
Drift og forvaltning - VARF			
Bevilling drift, netto	3 260	2 597	2 736
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-334	-787	-544
Sum Drift og forvaltning - VARF	2 926	1 810	2 192
Eksterne samarbeid			
Bevilling drift, netto	23 912	22 364	16 674
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-300	-300	546
Sum Eksterne samarbeid	23 612	22 064	17 220
Andre sentrale inntekter og kostnader			
Bevilling drift, netto	-20 686	-39 357	-19 364
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-132	-132	-548
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	1 300	8 100	
Sum Andre sentrale inntekter og kostnader	-19 518	-31 389	-19 912
Netto for alle einingar	129 149	105 930	113 787
Sum netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-816	-1 269	-1 020
Sum netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	206	6 294	2 167
Sum alle budsjettområda	128 539	110 955	114 934

C Økonomisk oversikt etter art – drift (årsbudsjett)

Tal i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Driftsinntekter			
Rammetilskot	-75 437	-53 501	-67 633
Inntekts- og formuesskatt	-32 178	-31 144	-32 873
Eigedomsskatt	-10 300	-11 000	-9 608
Andre skatteinntekter	-7 200	-7 200	-6 972
Andre overføringer og tilskot frå staten	-3 749	-2 895	-4 282
Overføringer og tilskot frå andre	-31 645	-42 877	-43 007
Brukarbetalingar	-4 500	-4 730	-5 034
Sals- og leieinntekter	-15 235	-14 909	-15 129
Sum driftsinntekter	-180 244	-168 255	-184 538
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	90 262	86 318	87 341
Sosiale utgifter	24 228	13 946	19 842
Kjøp av varer og tenester	55 860	53 481	53 669
Overføringer og tilskot til andre	13 678	17 347	20 141
Avskrivningar	9 300	9 300	9 344
Sum driftsutgifter	193 328	180 392	190 338
Brutto driftsresultat	13 084	12 137	5 799
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter	-2 180	-1 850	-1 485
Utbytter	-12 694	-16 860	-8 387
Gevinstar og tap på finansielle omløpsmidlar	0	0	0
Renteutgifter	7 000	5 498	3 436
Avdrag på lån	6 190	6 190	7 263
Netto finansutgifter	-1 684	-7 022	827
Motpost avskrivningar	-9 300	-9 300	-9 344
Netto driftsresultat	2 100	-4 185	-2 717
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering	0	250	1 000
Netto avsetningar til eller bruk av bundne driftsfond	-1 156	-2 109	-1 373
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-944	6 044	3 090
Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	-2 100	4 185	2 717
Framført til inndecking i seinare år (meirforbruk)	0	0	0
Kontrollsum art 980 Rekneskapsmessig meirforbruk	0	0	0

D Bevilingsoversikt investering, budsjett (årsbudsjett)

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Investeringsutgifter – sjå <u>avsnitt 4.2</u>			
Investeringar i varige driftsmidlar	7 300	11 727	5 401
Tilskot til andre sine investeringar	0	0	0
Investeringar i aksjar og andeler i selskap	500	500	472
Utlån av egne midlar	0	0	1 000
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	7 800	12 227	6 873
Investeringsinntekter – sjå <u>avsnitt 4.3</u>			
Kompensasjon for meirverdiavgift	-1 110	-1 627	-514
Tilskot frå andre	0	-200	-65
Sal av varige driftsmidlar	-1 000	-2 100	-1 404
Sal av finansielle anleggsmidlar	0	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midlar	0	0	0
Bruk av lån	-5 190	-7 550	-4 683
Sum investeringsinntekter	-7 300	-11 477	-6 665
Vidareutlån – sjå <u>avsnitt 4.4</u>			
Vidareutlån	1 000	1 000	0
Bruk av lån til vidareutlån	-1 000	-1 000	0
Avdrag på lån til vidareutlån	500	500	1 508
Mottatte avdrag på vidareutlån	-500	-500	-2 477
Netto utgifter vidareutlån	0	0	-969
Overføring frå drift og netto avsetningar – sjå <u>avsnitt 4.3</u>			
Overføring frå drift	0	-250	-1 000
Netto avsetningar til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	969
Netto avsetningar til eller bruk av ubundne investeringsfond	-500	-500	792
Dekning av tidlegare års udekt beløp	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetningar	-500	-750	761
Framført til inndecking i seinare år (udekt beløp)	0	0	0
Kontrollsum art 980 Rekneskapsmessig meirforbruk	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)			
Inntekter til fordeling	0	0	0
Utgifter til fordeling	7 800	12 227	6 873
Sum til fordeling (netto)	7 800	12 227	6 873

E Bevilningsoversikt investering, til fordeling (årsbudsjett)

Tall i 1000 kroner		Budsjett 2024	Budsjett 2023	Rekneskap 2022
Frå bevilningsoversikt:				
Netto investeringar til fordeling:		7 800	12 227	6 873
Prosjekt	Prosjektnamn			
207	Nytt IKT-system økonomi og personal	850	0	0
301	Digital infrastruktur Byglandsfjord oppvekstsenter	0	200	0
400	Velferdsteknologi: Senger mv.	500	0	0
451	Flyktningebil	0	250	0
557	Avløpsledning frå Raubekk til Hamren	0	300	58
563	Rehabilitering av kloakkrense- og pumpestasjoner	0	250	0
571	Rehabiliter vasskummar av omsyn til HMS	200	0	0
573	Rehabiliter avlaupskummar av omsyn til HMS	200	0	0
574	VA Presteneset	300	300	0
575	Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg	200	300	0
576	Fordrøyningstank	0	150	0
577	Oppgradering av Nesmoen gjenvinningsstasjon	0	150	0
578	VA-leidningar for påkobling av nye abonnentar	0	600	0
601	Uteareal Bygland oppvekstsenter	0	0	651
603	Turveg Byglandsfjord	400	400	0
606	Rehabiliter ventilasjonsanlegget i symjehallen	0	1 100	0
607	Dagsturhytta	0	300	0
651	Inventar til biblioteket	125	125	0
653	Inventar til ungdomsklubben	350	0	0
654	Kulturscenen: Lys- og tepperigg	150	0	0
655	Kulturscenen: Lydanlegg	150	0	0
656	Stolar/bord Årdalshallen	250	0	0
657	Pakkbua: Bruksending og opprusting	400	0	0
658	Årdalshallen: Lydanlegg	150	0	0
753	Kommunal veg Presteneset	100	2 600	0
754	Utsmykking i rundkøyringa på Byglandsfjord	125	100	0
756	Elbilladarar kommunale bygg	0	312	0
758	Utsmykking i rundkøyringa på Bygland	125	0	0
804	Kartverk - Geovekstprosjektet	0	200	143
809	Sal bustader	0	0	136
817	Kjøp tomtegrunn	0	250	0
828	IFK-plan (idrett, friluftsliv og kultur)	0	0	131
847	Utvikling av Presteneset	0	0	1 325
869	Bygland kulturscene	0	920	0
876	Oppgradering og inventar kommunehuset Bygland	250	250	0
878	Stasjonsområdet Byglandsfjord	0	500	399
883	ENØK-tiltak Byglandsheimen	0	0	141
887	Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen	500	0	56
889	Forprosjekt rehabiliter firemannsbustad Bygland	0	450	0
890	Leilegheit Bygland	0	0	1 901
891	Ny psykiatribil	0	0	460
892	Robotvaskemaskin	0	200	0
893	Robotgrassklypparar	0	150	0
894	Målretta ENØK-tiltak	500	1 000	0
895	SD-styring Byglandsfjord oppvekstsenter	0	120	0
898	Oppgradering av utstyr og låsesystem i Årdalshallen	250	250	0
899	Rehabilitering av Priveten	300	0	0
900	Oppgradering av Byglandsheimen	300	0	0
902	Ny lastebil	625	0	0
951	Eigenkapitalinnskott KLP	500	500	472
99	Ymse prosjekt	0	0	1 000
Sum fordelt		7 800	12 227	6 873

For prosjekt 557 til 578 er tala utan mva. For alle andre prosjekt er tala med mva.

F Bevilgningsoversikt drift, økonomiplan (budsjett)

Tall i 1000 kroner	Rekneskap 2022	Budsjett 2023	Økonomi- plan 2024	Økonomi- plan 2025	Økonomi- plan 2026	Økonomi- plan 2027
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskot	-67 633	-53 501	-75 437	-75 437	-75 437	-75 437
Inntekts- og formuesskatt	-32 873	-31 144	-32 178	-32 178	-32 178	-32 178
Eigedomsskatt	-9 608	-11 000	-10 300	-10 300	-10 300	-10 300
Andre generelle driftsinntekter	-7 207	-7 450	-7 450	-7 450	-7 450	-7 450
Sum generelle driftsinntekter	-117 320	-103 095	-125 365	-125 365	-125 365	-125 365
Netto driftsutgifter						
Sum bevilgning drift, netto	113 787	105 930	129 149	126 710	125 497	125 523
Avskrivningar	9 344	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300
Sum netto driftsutgifter	123 131	115 230	138 449	136 010	134 797	134 823
Brutto driftsresultat	5 811	12 135	13 084	10 645	9 432	9 458
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-1 485	-1 850	-2 180	-2 180	-2 180	-2 180
Utbytte	-8 387	-16 860	-12 694	-12 694	-12 694	-12 694
Gevinstar og tap på finansielle omløpsmidlar	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	3 425	5 500	7 000	6 000	6 000	6 000
Avdrag på lån	7 263	6 190	6 190	7 330	7 700	7 700
Netto finansutgifter	815	-7 020	-1 684	-1 544	-1 174	-1 174
Motpost avskrivningar	-9 344	-9 300	-9 300	-9 300	-9 300	-9 300
Netto driftsresultat	-2 717	-4 185	2 100	-199	-1 042	-1 016
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	1 000	250	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av bundne driftsfond	-1 373	-2 109	-1 156	-1 024	-1 024	-1 024
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	3 090	6 044	-944	1 223	2 066	2 040
Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	2 717	4 185	-2 100	199	1 042	1 016
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	0	0	0	0	0	0

G Bevilingsoversikt drift, økonomiplan til fordeling

Tall i 1000 kroner	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Frå bevilingsoversikt:				
Til fordeling drift	128 499	126 710	125 497	125 523
Driftsutgifter pr. eining				
Politisk styring og kontroll				
Bevilning drift, netto	2 622	2 722	2 622	2 722
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum Politisk styring og kontroll	2 622	2 722	2 622	2 722
Stab og fellesutgifter				
Bevilning drift, netto	21 299	20 649	20 099	20 099
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-50	-50	-50	-50
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-550	-550		
Sum Stab og fellesutgifter	20 699	20 049	20 049	20 049
Bygland Oppvekstsenter				
Bevilning drift, netto	21 102	21 102	21 102	21 102
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-524	-524	-524	-524
Sum Bygland Oppvekstsenter	20 578	20 578	20 578	20 578
Byglandsfjord Oppvekstsenter				
Bevilning drift, netto	13 462	13 462	13 462	13 462
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum Byglandsfjord Oppvekstsenter	13 462	13 462	13 462	13 462
Helse				
Bevilning drift, netto	6 187	6 187	6 187	6 187
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	-20	-20	-20	-20
Sum Helse	6 167	6 167	6 167	6 167
Pleie og omsorg				
Bevilning drift, netto	40 490	40 240	40 240	40 240
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum Pleie og omsorg	40 490	40 240	40 240	40 240
Drift og forvaltning ekskl. VARF				
Bevilning drift, netto	17 501	17 136	16 796	16 696
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum Drift og forvaltning ekskl. VARF	17 501	17 136	16 796	16 696

Drift og forvaltning - VARF				
Bevilling drift, netto	3 260	3 190	2 940	2 940
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-334	-334	-334	-334
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum Drift og forvaltning - VARF	2 926	2 856	2 606	2 606
Eksterne samarbeid				
Bevilling drift, netto	23 912	23 540	23 567	23 593
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-300	-300	-300	-300
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum Eksterne samarbeid	23 612	23 240	23 267	23 293
Andre sentrale inntekter og kostnader				
Bevilling drift, netto	-20 686	-21 518	-21 518	-21 518
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-132			
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	1 300	1 300	1 300	1 300
Sum Andre sentrale inntekter og kostnader	-19 518	-20 218	-20 218	-20 218
Netto for alle einingar	129 149	126 710	125 497	125 523
Sum overføring til investering	0	0	0	0
Sum netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-816	-684	-684	-684
Sum netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	206	206	756	756
Sum alle budsjettområda	128 539	126 232	125 569	125 595

H Økonomisk oversikt drift etter art, økonomiplan

Tal i 1000 kroner	Rekneskap 2022	Budsjett 2023	Økonomi- plan 2024	Økonomi- plan 2025	Økonomi- plan 2026	Økonomi- plan 2027
Driftsinntekter						
Rammetilskot	-67 633	-53 501	-75 437	-75 437	-75 437	-75 437
Inntekts- og formuesskatt	-32 873	-31 144	-32 178	-32 178	-32 178	-32 178
Eigedomsskatt	-9 608	-11 000	-10 300	-10 300	-10 300	-10 300
Andre skatteinntekter	-6 972	-7 200	-7 200	-7 200	-7 200	-7 200
Andre overføringer og tilskot frå staten	-4 282	-2 895	-3 749	-3 749	-3 749	-3 749
Overføringer og tilskot frå andre	-43 007	-42 877	-31 645	-31 645	-31 645	-31 645
Brukarbetalingar	-5 034	-4 730	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Sals- og leieinntekter	-15 129	-14 909	-15 235	-15 235	-15 235	-15 235
Sum driftsinntekter	-184 538	-168 255	-180 244	-180 244	-180 244	-180 244
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	87 341	86 318	90 262	90 312	89 662	89 762
Sosiale utgifter	19 842	13 946	24 228	24 228	24 228	24 228
Kjøp av varer og tenester	53 669	53 481	55 860	55 608	55 045	54 971
Overføringer og tilskot til andre	20 141	17 347	13 678	11 441	11 441	11 441
Avskrivningar	9 344	9 300	9 300	9 300	9 300	9 300
Sum driftsutgifter	190 338	180 392	193 328	190 889	189 676	189 702
Brutto driftsresultat	5 799	12 137	13 084	10 645	9 432	9 458
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-1 485	-1 850	-2 180	-2 180	-2 180	-2 180
Utbytter	-8 387	-16 860	-12 694	-12 694	-12 694	-12 694
Gevinstar og tap på finansielle omløpsmidlar	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	3 436	5 498	7 000	6 000	6 000	6 000
Avdrag på lån	7 263	6 190	6 190	7 330	7 700	7 700
Netto finansutgifter	827	-7 022	-1 684	-1 544	-1 174	-1 174
Motpost avskrivningar	-9 344	-9 300	-9 300	-9 300	-9 300	-9 300
Netto driftsresultat	-2 717	-4 185	2 100	-199	-1 042	-1 016
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	1 000	250	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av bundne driftsfond	-1 373	-2 109	-1 156	-1 024	-1 024	-1 024
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	3 090	6 044	-944	1 223	2 066	2 040
Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	2 717	4 185	-2 100	199	1 042	1 016
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	0	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Rekneskapsmessig meirforbruk	0	0	0	0	0	0

I Bevilgningsoversikt investering, økonomiplan (budsjett)

Tall i 1000 kroner	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Investeringsutgifter				
Investeringar i varige driftsmidlar	7 300	10 905	2 200	900
Tilskot til andre sine investeringar	0	0	0	0
Investeringar i aksjar og andeler i selskap	500	500	500	500
Utlån av egne midlar	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	7 800	11 405	2 700	1 400
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for meirverdiavgift	-1 110	-769	-360	-100
Tilskot frå andre	0	-209	0	0
Sal av varige driftsmidlar	-1 000	0	0	0
Sal av finansielle anleggsmidlar	0	0	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midlar	0	0	0	0
Bruk av lån	-5 190	-9 927	-1 840	-800
Sum investeringsinntekter	-7 300	-10 905	-2 200	-900
Vidareutlån				
Vidareutlån	1 000	1 000	1 000	1 000
Bruk av lån til vidareutlån	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avdrag på lån til vidareutlån	500	500	500	500
Mottatte avdrag på vidareutlån	-500	-500	-500	-500
Netto utgifter vidareutlån	0	0	0	0
Overføring frå drift og netto avsetningar				
Overføring frå drift	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av ubundne investeringsfond	-500	-500	-500	-500
Dekning av tidlegare års udekt beløp	0	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetningar	-500	-500	-500	-500
Framført til inndekning i seinare år (udekt beløp)	0	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)				
Inntekter til fordeling	0	0	0	0
Utgifter til fordeling	7 800	11 405	2 700	1 400
Sum til fordeling (netto)	7 800	11 405	2 700	1 400

J Bevillingsoversikt investering, økonomiplan til fordeling

Tall i 1000 kroner		Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Frå bevillingsoversikt:					
Netto investeringer til fordeling:		7 800	11 405	2 700	1 400
Prosj.	Prosjektnamn				
207	Nytt IKT-system økonomi og personal	850	0	0	0
400	Velferdsteknologi: Senger mv.	500	0	0	0
404	Straumberedskap Sagmoen	0	400	0	0
571	Rehabiliterer vasskummar av omsyn til HMS	200	200	200	200
573	Rehabiliterer avlaupskummar av omsyn til HMS	200	200	200	200
574	VA Presteneset	300	2 500	0	0
575	Automatisering/digitalisering Byglandsfjord reinseanlegg	200	0	0	0
578	VA-leidningar for påkobling av nye abonnentar	0	600	0	0
603	Turveg Byglandsfjord	400	700	1 300	0
608	Trimpark ved turvegen på Byglandsfjord	0	420	0	0
651	Inventar til biblioteket	125	0	0	0
652	Kulturscenen: Kjøkken	0	375	0	0
653	Inventar til ungdomsklubben	350	0	0	0
654	Kulturscenen: Lys- og tepperigg	150	0	0	0
655	Kulturscenen: Lydanlegg	150	0	0	0
656	Stolar/bord Årdalshallen	250	250	0	0
657	Pakkbua: Bruksendring og opprusting	400	900	0	0
658	Årdalshallen: Lydanlegg	150	0	0	0
753	Kommunal veg Presteneset	100	0	0	0
754	Utsmykking i rundkøringa på Byglandsfjord	125	0	0	0
756	Elbilladarar kommunale bygg	0	300	0	0
758	Utsmykking i rundkøringa på Bygland	125	0	0	0
876	Oppgradering og inventar kommunehuset Bygland	250	0	0	0
887	Nytt system for pasientvarsling Byglandsheimen	500	0	0	0
889	Forprosjekt rehabiliterer firemannsbustad Bygland	0	560	0	0
894	Målretta ENØK-tiltak	500	500	500	500
897	Områdeløft Byglandsfjord	0	3 000	0	0
898	Oppgradering av utstyr og låsesystem i Årdalshallen	250	0	0	0
899	Rehabilitering av Priveten	300	0	0	0
900	Oppgradering av Byglandsheimen	300	0	0	0
902	Ny lastebil	625	0	0	0
951	Eigenkapitalinnskott KLP	500	500	500	500
Sum fordelt		7 800	11 405	2 700	1 400

For prosjekt 557 til 578 er tala utan mva. For alle andre prosjekt er tala med mva.